

ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการสนับสนุนงบประมาณ
ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา
อำเภอบางชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นายสุรศักดิ์ ตรงเที่ยง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา

พ.ศ. 2560

**Political Relations and Budget Support in Infrastructure Development
of Wangphattana Subdistrict Administrative Organization Bangzai
Phra Nakhon Si Ayutthaya**

Mr. Surasak Trongthiang

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Local Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการสนับสนุนงบประมาณในการ
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา
อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ชื่อและนามสกุล นายสุรศักดิ์ ตรงเที่ยง
วิชาเอก การเมืองการปกครองท้องถิ่น
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนศักดิ์ สายจำปา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนศักดิ์ สายจำปา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมปฤถณ นิยมไทย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซำย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ผู้ศึกษา นายสุรศักดิ์ ตรงเที่ยง **รหัสนักศึกษา** 2568001230 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนศักดิ์ สายจำปา **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ และโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลวังพัฒนา โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหาร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในตำบลวังพัฒนา รวมทั้งสิ้น 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เกิดจากการขาดงบประมาณดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพราะว่างบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนานั้น มีอยู่อย่างจำกัดคืองบประมาณรายจ่ายประจำปีมีมากกว่างบรายจ่ายเพื่อการลงทุน ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายได้ (2) ความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นไปในลักษณะเชิงอุปถัมภ์แบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560 และ(3) ส่วนกลางควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา สามารถปรับปรุงถนนทั้งหมดให้เป็นถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยางทุกเส้น มีการขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุมทุกพื้นที่รวมถึงไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะที่ชำรุดควรปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน มีการปรับปรุงระบบท่อประปาทดแทนท่อเก่าที่ชำรุดรวมถึงปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาให้ได้มาตรฐาน และแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำล้นคลองตื้นเขินโดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำสำคัญ โครงสร้างพื้นฐาน, ความสัมพันธ์ทางการเมือง การสนับสนุนงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Independent Study title: Political Relations and Budget Support in Infrastructure Development of Wangphattana Subdistrict Administrative Organization Bangzai Phra Nakhon Si Ayutthaya.

Author: Mr. Surasak Trongthiang; **ID:** 2568001230; **Degree:** Master of Political Science;

Independent Study advisor: Dr. Thanasak Saijampa, Assistant Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The objective of this research is 1) to study the infrastructure development problem for Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization, 2) to study the political relationship and request for budget support in infrastructure development of Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization, and 3) to suggest infrastructure development guideline for Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization.

This research is Qualitative Research . The researcher conducted the study from documentary documents using interview form with the key informants inside Wang Phatthana Sub-District and purposive sampling of all five groups consisting of management group, government officer group, Member of Parliament, community leader group, and general people group, residing in Phatthana Sub-District in total of 20 people.

The finding of the research results indicated that: (1) infrastructure development problem for Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization has been caused from lack of operating budget for infrastructure development due to limitation of annual expenditure budget of Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization by the way that annual expenditure budget has been more than investment expenditure budget, resulting in failure to develop infrastructure Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization to be in line with target and policy, (2) political relationship has been in patronizing manner of exchange of mutual benefit, resulting in infrastructure development budget support from Ayutthaya Provincial Administrative Organization to Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization between fiscal year of 2014-2017, and (3) the Center should support budget so that Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization can improve all routes of roads to be concrete roads or asphalt roads, request for electricity extension to cover all areas, urgently improve damaged public lighting, improve waterpipe system in replacement of damaged waterpipes, improve quality of municipal water supply to be standard, and solve problem of shoal river water supply without dependence on budget from Ayutthaya Provincial Administrative Organization.

Keywords: Infrastructure, Political Relationship, Budget Support, Wang Phatthana Sub-District Administrative Organization, Ayutthaya Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนศักดิ์ สายจำปา อาจารย์ที่คอยดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบและให้คำแนะนำในข้อบกพร่องทุกขั้นตอนแก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการ เมืองการปกครองท้องถิ่น ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า จึงเป็นความรู้ และประสบการณ์ที่มีค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการทำงานของข้าพเจ้า ต่อไป

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้ให้ข้อมูลในการจัดทำงานการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนาทุกท่านทุกหมู่บ้าน กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสัมภาษณ์

ขอขอบคุณครอบครัวของข้าพเจ้า เพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้กำลังใจตลอดจนช่วงเวลาที่ได้ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ที่สำคัญยิ่งขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และคอยช่วยเหลือให้กำลังใจต่อการศึกษาเป็นอย่างดีจนประสบผลสำเร็จ

สุรศักดิ์ ตรงเที่ยง

ธันวาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	6
3. กรอบแนวคิดการวิจัย	6
4. ขอบเขตการวิจัย	7
5. วิธีการดำเนินการวิจัย	8
6. นิยามศัพท์	9
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
1. แนวคิดและทฤษฎี	10
2. แนวคิดการปกครองท้องถิ่น	10
3. แนวคิดการเมืองท้องถิ่น	18
4. แนวคิดระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น	29
5. แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน	32
6. แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ	35
7. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา	46
1. สภาพทั่วไป	46
2. สภาพทางเศรษฐกิจ	49
3. สถานที่ราชการ	49
4. สภาพสังคม	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. ด้านศาสนา.....	50
6. ด้านสาธารณสุข.....	50
7. ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย.....	51
8. ด้านแหล่งน้ำภายในตำบล.....	51
9. ด้านสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขปการ.....	51
10. ด้านบริการโครงสร้างพื้นฐาน.....	51
11. ลำคลองและลำรางภายในตำบล.....	53
12. โครงสร้างบุคลากร.....	54
13. โครงสร้างทางการบริหาร.....	54
14. นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น.....	59
15. งบประมาณ.....	60
16. ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.....	67
17. โครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพัฒนา.....	68
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย.....	72
1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์.....	73
2. ผลการดำเนินงานของอดีตนายกององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ระหว่าง (พ.ศ. 2548-2552).....	82
3. ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับ นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	85
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
1. สรุปการวิจัย.....	89
2. อภิปรายผล.....	90
3. ข้อเสนอแนะ.....	91
3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	91
3.2 ข้อเสนอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้.....	92
3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	93

ณ

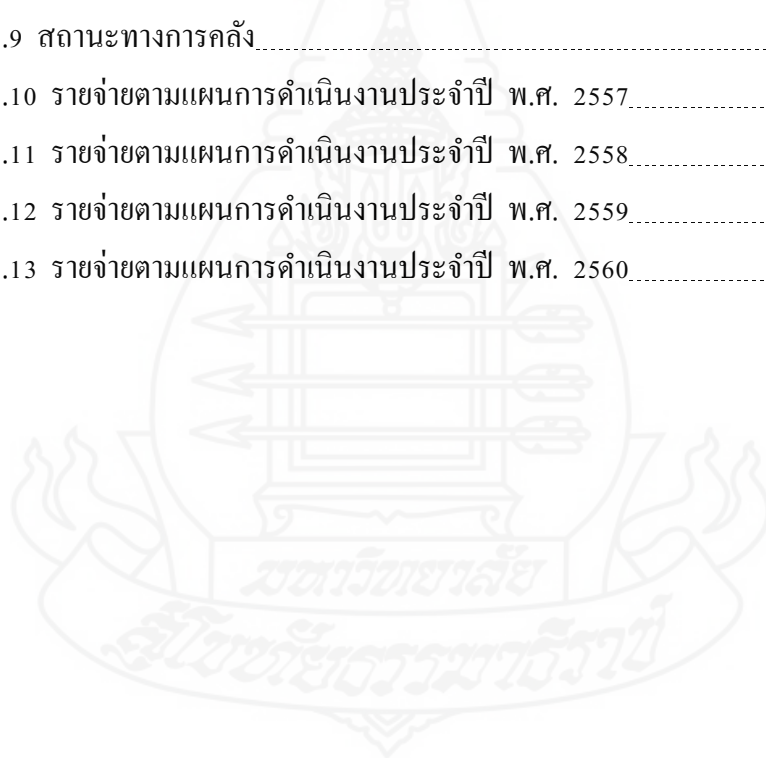
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก	
แบบสัมภาษณ์	100
ประวัติผู้ศึกษา	102

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและหมู่บ้าน	48
ตารางที่ 3.2 ประเภทถนนในตำบล	52
ตารางที่ 3.3 ลำคลองและลำรางภายในตำบล	53
ตารางที่ 3.4 ตำแหน่งบุคลากรสำนักปลัด	55
ตารางที่ 3.5 ตำแหน่งบุคลากรกองคลัง	56
ตารางที่ 3.6 ตำแหน่งบุคลากรกองช่าง	56
ตารางที่ 3.7 คณะผู้บริหาร	57
ตารางที่ 3.8 สมาชิกสภา	58
ตารางที่ 3.9 สถานะทางการคลัง	61
ตารางที่ 3.10 รายงานตามแผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2557	63
ตารางที่ 3.11 รายงานตามแผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2558	64
ตารางที่ 3.12 รายงานตามแผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2559	65
ตารางที่ 3.13 รายงานตามแผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2560	66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา	47
ภาพที่ 3.2 สะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก (ด้านข้าง)	68
ภาพที่ 3.3 สะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก (ด้านหน้า)	68
ภาพที่ 3.4 การกำจัดฝักตบชวา	69
ภาพที่ 3.5 การขุดลอกคลอง	69
ภาพที่ 3.6 ป้ายโครงการปรับปรุงถนนลาดยางแอสฟัลท์คอนกรีต	70
ภาพที่ 3.7 ถนนลาดยางแอสฟัลท์ติกคอนกรีต	70
ภาพที่ 3.8 เครื่องสูบน้ำ	71

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมาก โดยเฉพาะมาตรา 250 บัญญัติไว้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวยังได้เน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงมีผลทำให้บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ด้านการเงินการคลังส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นด้วย

การเงินการคลังส่วนท้องถิ่นกับนโยบายกระจายอำนาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันกับการกระจายอำนาจ จำแนกออกเป็นด้านการบริหารและด้านการคลัง ซึ่งการวิจัยฉบับนี้ มุ่งเน้นด้านการคลังเป็นสำคัญ การคลังถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับด้านการบริหารจัดการในการให้บริการสาธารณะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในด้านเงินอุดหนุนจากรัฐบาลได้กำหนดสัดส่วนเงินอุดหนุนไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 30 (4) ที่กำหนดการจัดสรรภาษีและอากรเงินอุดหนุนและรายได้อื่นๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า และโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า โดยเป็นการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรม แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคำนึงถึงรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

การจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนของรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจที่กำหนดได้ นับแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน และงบประมาณด้านเงินอุดหนุนดังกล่าวนั้น ยังส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำด้านการคลังสามารถพิจารณาได้จากด้านรายจ่ายและรายรับความแตกต่างความต้องการ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมากกับสภาพทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ พื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท “การจัดสรรเงินอุดหนุนโดยใช้สูตรคำนวณ Formula” (สกนธ์ วรรณวิวัฒนา, 2551: 236). โดยอ้างอิงตัวแปรที่สะท้อนความต้องการบริการสาธารณะท้องถิ่น เช่น จำนวนเด็ก จำนวนผู้สูงอายุ จำนวนคนพิการ ซึ่งมักผูกผันไปตามพื้นที่ และในเวลาต่อมารัฐบาลได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ จากเดิมเป็น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 เหตุผลเพราะไม่สะท้อนถึงสภาพปัญหาและความต้องการที่เป็นจริงได้

แน่นอนว่า การเมืองในระบบงบประมาณส่งผลกระทบต่อระบบเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมาก หากพิจารณาจากเงินอุดหนุนทั่วไปก่อนปี 2554 รัฐบาลมีการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไป มากกว่าเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หลังจากปี พ.ศ. 2554 งบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพิ่มขึ้นอย่างมาก และแซงหน้าเงินอุดหนุนทั่วไป สะท้อนว่าพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีส่วนสำคัญในการชี้้นำการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ด้วยเหตุผลต่อไปนี้ การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับการเลือกตั้ง จากพื้นที่ จึงเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ว่าล้วนมีความต้องการดึงเงินลงทุนลงพื้นที่จังหวัดอันเป็นฐานคะแนนเสียงจึงส่งสัญญาณต่อไปยังคณะกรรมการบริหารพรรค และประธานคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ ซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดนโยบาย และวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนยังผลให้นโยบายการจัดสรรเงินอุดหนุนของรัฐบาลผันผวนปีต่อปี กระทบความเป็นอิสระด้านการคลังของท้องถิ่นและความไม่เท่าเทียมกันทางการคลังระหว่างพื้นที่ (<http://file:///C:/Users/Administrator/Downloads/15-1-6.pdf>)

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกหลายๆ แห่งทั่วประเทศ ประสบปัญหาด้านการเงินการคลัง และส่งผลกระทบต่อการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านบริการสาธารณะได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอย่าง องค์กรบริหารส่วนตำบลวิวัฒนาการที่ยังต้องพึ่งพิงอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางเป็นรายได้หลัก เพื่อใช้ในการหล่อเลี้ยงองค์กร และใช้ในการดำเนินการให้บริการสาธารณะด้านอื่นๆ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งเป็นนโยบายหลักของผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องดำเนินการ จากเหตุการณ์ดังกล่าวเชื่อได้ว่าส่งผลกระทบต่อระบบการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวม

จากปัญหาเงินอุดหนุนดังกล่าวนี้ ส่งผลกระทบต่อระบบการเงินการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาพอสมควรในด้านการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ทำให้กระทบต่องบประมาณด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามนโยบายและตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เช่น พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 มาตรา (16) ให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบให้บริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติตามภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญมั่นคง และยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนภายในท้องถิ่นเช่นกัน ในกรณีนี้ งบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยังมีจำกัด ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างครอบคลุม และทั่วถึงตามนโยบายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา จึงดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อมาหนุนเสริมงบประมาณด้านการพัฒนาปกติที่มีอยู่เดิม ซึ่งผลจากการดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าว มีรายละเอียด ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560 มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก 1 ตัว ขนาดกว้าง 5.00 เมตร ยาว 15.00 เมตร งบประมาณ 950,000 บาท สถานที่ดำเนินการก่อสร้างบริเวณข้ามคลองโพงแฝงฝั่งตะวันตกของ หมู่ที่ 4 ตำบลวังพัฒนา 2) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านเครื่องจักรกลประเภทรถแบ็คโฮรื้อขนานแพขนนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้ในการขุดลอกคลอง กำจัดผักตบชวา เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรของประชาชน รวมถึงเพิ่มการระบายน้ำและลดปัญหาอุทกภัยในฤดูน้ำหลาก สถานที่ดำเนินการขุดลอกคลองภายในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา 3) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นการปรับปรุงถนนลาดยางแอสฟัลต์ติกคอนกรีต ถนนลาดยางกว้าง 6.00 เมตร ยาว 490.00 เมตร งบประมาณ 1,440,000 บาท สถานที่ก่อสร้างสายคอนมะเกลือ-คอน

ผักขม หมู่ที่ 6 ตำบลวังพัฒนาและ 4) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณประเภทเครื่องสูบน้ำ จำนวน 2 เครื่อง จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ทำนาปรังภายในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา กล่าวได้ว่า โครงการในแผนพัฒนาแต่ละปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณมานั้นล้วนเป็นแผนพัฒนาที่มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน จึงทำให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นประจำเรื่อยมาด้วย

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ประสบปัญหาอุปสรรคเรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่จะนำมาดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง งบประมาณรายจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นรายจ่ายประจำมากกว่างบลงทุน ประกอบกับการพัฒนาทางด้านบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานมีความจำเป็นและความต้องการที่พัฒนาอีกเป็นจำนวนมาก เมื่อพิจารณาจากแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติ คือ งบลงทุน ซึ่งไม่สอดคล้องกันดังสังเกตได้จาก งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ย้อนหลัง 4 ปี คือ 1) งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2557 งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น 14,102,800 บาท งบลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน 1,046,500 บาท 2) งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2558 งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น 15,793,300 บาท งบลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน 2,147,343 บาท 3) งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2559 งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น 16,400,000 บาท งบลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน 1,452,179 บาท และ 4) งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2560 งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น 21,043,200 บาท งบลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน 1,993,655 บาท ดังได้กล่าวแล้วนั้น งบลงทุนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐาน 4 ปี เฉลี่ยสูงสุด 1,659,919.25 บาทไม่ถึงสองล้านบาท จึงทำให้งบประมาณการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอและทั่วถึง ในแต่ละปี

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เกิดความต่อเนื่องและเป็นไปตามนโยบายที่ผู้บริหารได้แถลงต่อสภาและเป็นไปตามเป้าหมายในการสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนานั้น พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบทห่างไกลความเจริญ โครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ถนน สะพาน ไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ และระบบประปาหมู่บ้านรวมถึงแหล่งน้ำ คูคลอง ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่งภายในท้องถิ่นและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นอีกด้วย ซึ่งปัจจุบันนี้ โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกพื้นที่ได้ เพราะเนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยังต้องใช้งบประมาณ

อีกเป็นจำนวนมากในการพัฒนาแต่ละด้าน และในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลเอง ก็มีงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำนวนจำกัด อีกทั้งยังถูกควบคุมในเรื่องการกู้เงินมาลงทุน และห้ามมิให้ ก่อหนี้ผูกพันงบประมาณด้านการลงทุนระยะเวลาหลายปีติดต่อกัน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543

กล่าวได้ว่า กระบวนการทางการเมืองภายใต้ในระบบงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เกิดขึ้นจากคณะผู้บริหาร ซึ่งนำโดย นายสรวิชัย อรรถภาพ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ที่มีนโยบายด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงและยั่งยืน การคมนาคมขนส่งสะดวกรวดเร็ว และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นนั้น การพัฒนาตามนโยบายดังกล่าว ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้หากขาดงบประมาณมาสนับสนุน เพราะว่างบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านการลงทุนมีอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับโครงการกิจกรรมขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพนั้น ซึ่งยังมีความจำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอยู่มาก ปัญหาการขาดงบประมาณด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

หากพิจารณาถึงภาพรวมทั้งระบบการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น มีส่วนคล้ายคลึงกัน ระดับชาติอาจมีข้อได้เปรียบตรงที่ในแง่การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของการเมืองระดับชาติ เป็นแบบขาดดุลหมายความว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่าย ซึ่งต่างกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแบบสมดุล หมายความว่า รายรับเท่ากับรายจ่าย ซึ่งงบประมาณทั้งสองรูปแบบนั้น มีความแตกต่างกันตรงที่ข้อจำกัดด้านกฎหมาย แบบแรก สามารถกู้เงินจากแหล่งเงินทุนอื่น มาสนับสนุนงบลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้ ซึ่งต่างจากงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถกู้เงินจากแหล่งเงินทุนอื่น มาสนับสนุนงบลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติ การเมืองในกระบวนการงบประมาณ อาจส่งผลดีในแง่บวก คือ มีงบประมาณมาสนับสนุนงบประมาณปกติ ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีความต่อเนื่องทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ได้ และในทางตรงกันข้ามอาจส่งผลกระทบในแง่ลบคือ มีอาจดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบาย หรือบรรลุตามเป้าหมายที่ควรจะเป็นได้ เพราะงบประมาณด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานปกติมีอยู่อย่างจำกัด เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็น ต้องดำเนินการนอกเหนือจากงบประมาณปกติที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศรียุธยา โดยอาศัยความสัมพันธ์ทางการเมืองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นตัวขับเคลื่อน

การศึกษาวิจัยนี้ มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกินศักยภาพ และเกินขีดความสามารถ เหตุผลเพราะว่า เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มีขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณดำเนินการพัฒนาจำนวนมาก และยังเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรต่างๆ และประชาชน ได้นำเสนอมา และมีความต้องการให้ดำเนินการพัฒนาในพื้นที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น ประกอบกับความรู้ความสามารถด้านกำลังคน เครื่องจักรกล และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนานั้น ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาขับเคลื่อนด้วยตนเองได้ ในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน เพราะด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ซึ่งการศึกษาวิจัยนี้ ได้นำกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 กรอบแนวคิด มาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย ดังนี้

3.1 แนวคิดการปกครองท้องถิ่น เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงด้านสิทธิการปกครองตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลวังพัฒนา โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหาร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนทั่วไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา รวมทั้งสิ้น 20 คน ที่มีต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

โดยการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ที่ควรจะเป็น

3.2 แนวคิดการเมืองท้องถิ่น เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่ากระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้ ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา โดยเลือกเฉพาะเจาะจงหมด 5 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 20 คน

3.3 แนวคิดระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองแบบพึ่งพิงกันเชิงผลประโยชน์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ส่งผลต่อการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อใช้ในการศึกษาปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคต

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ให้สอดคล้องกับงบประมาณการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ในสภาพความเป็นจริง

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยากับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาวิจัยนี้ เลือกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย เนื่องจากพิจารณาว่ายังไม่เคยมีงานศึกษาวิจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนามาก่อน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

4.3 ขอบเขตระยะเวลา ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ระหว่างปีงบประมาณ 2557-2560

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 รูปแบบการวิจัยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพรรณนาให้หาสาเหตุของปรากฏการณ์

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2.1 ข้อมูลจากเอกสาร (Document)

1) ข้อมูลเอกสารชั้นต้น (Primary Document) เช่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. (2557-2559) แผนพัฒนาสี่ปี (2561-2564) ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาประจำปี พ.ศ. 2557 รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เป็นต้น

2) ข้อมูลจากเอกสารชั้นรอง (Secondary Document) ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บทความทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่เกี่ยวข้อง โดยเอกสารเหล่านี้ ได้มาจากสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และศูนย์วิทยบริการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เป็นต้น

5.2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ที่มีการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ (Interview Guide) อันประกอบด้วย คำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีต่อการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

1) กลุ่มคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 2 คน และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน รวม 3 คน

2) กลุ่มข้าราชการประจำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน และผู้อำนวยการกองช่างองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน รวม 2 คน

3) กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 2 คน รวม 5 คน

4) กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลวังพัฒนา ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวม 5 คน และ

5) กลุ่มประชาชนทั่วไป ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา ทั้งสิ้น 8 หมู่บ้าน รวม 5 คน

6. นิยามศัพท์

“โครงสร้างพื้นฐาน” หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ถนน สะพาน ทางระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ ระบบประปาหมู่บ้าน เครื่องจักรกล สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

“ความสัมพันธ์ทางการเมือง” หมายถึง ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

“การสนับสนุนงบประมาณ” หมายถึง การสนับสนุนเครื่องจักรกลและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การประสานแผนพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ทราบความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

7.2 ได้ทราบปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

7.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด และทฤษฎี

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ่าย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการเมือง และความเชื่อมโยงทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

- 1.1 แนวคิดการปกครองท้องถิ่น
- 1.2 แนวคิดการเมืองท้องถิ่น
- 1.3 แนวคิดระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น
- 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างพื้นฐาน
- 1.5 แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ
- 1.6 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2. แนวคิดการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) ถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการพัฒนา ประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีความสำคัญต่อการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนท้องถิ่นที่มีสภาพปัญหาสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน ลำพังเพียงรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชน โดยรวมทั่วประเทศ ย่อมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ รวมถึง การเรียกร้องของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการมีส่วนร่วมในการปกครองและพัฒนาท้องถิ่น ของตนเองมาอย่างยาวนาน ทำให้รัฐบาลในหลายประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงแบบรวมศูนย์อำนาจ จากส่วนกลาง (Centralization) มาสู่การปกครองแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) มากขึ้น เพื่อให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจดำเนินการกิจของท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม 2550: 11)

2.1 นิยามการปกครองท้องถิ่น

ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการรวบรวมความหมายของนักวิชาการที่กล่าวถึง คำนิยามหรือความหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น จากการค้นคว้าเอกสารทางวิชาการมีนักวิชาการหรือนักคิดได้บัญญัติ คำว่า “การปกครองท้องถิ่น” ดังนี้ (อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม 2550: 11-12)

Encyclopedia Britannica ให้ความหมาย “การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ อำนาจหน้าที่ (authority) ที่จะกำหนด (determine) และการบริหารกิจการ (execute) ภายในเขตพื้นที่ที่กำหนด และขนาดพื้นที่ว่านี้อยู่ภายในประเทศ

วิลเลียม วี ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า “เป็นองค์กรที่มีอาณาเขตหนาแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง และสภาท้องถิ่นที่สมาชิกมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน”

จรรยา สุภาพ ให้นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะมักมีวัตถุประสงค์ไปในทางที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนการปกครองของตนเอง สามารถมีองค์การในทางปกครองที่ช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น มักจะเป็นนิติบุคคล จะประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่ราษฎรเลือกตั้งเข้ามา เพื่อปฏิบัติตามกำหนดระยะเวลาโดยมีงบประมาณของตนเอง

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งราชการส่วนกลาง ได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ในขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนกลาง เป็นเพียงหน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย หรืออีกนัยหนึ่ง การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นอิสระต่างหากจากการปกครองของราชการส่วนกลาง ที่ให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเองภายในท้องถิ่น

ฮาริส จี มอนเตกู (Haris G. Montagu 1984 อ้างถึงใน อัครเดช ผ่องลำเจียก 2556: 7) นิยามว่า การปกครองปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครอง ซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยบริหารราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่ แต่อย่างไร

วิลเลียม เอ โรบสัน (William A. Robson 1953, p 571 อ้างถึงใน อัครเดช ผ่องอำเจียก 2556: 7) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้น และให้มีอำนาจการปกครอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องเป็นองค์การที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

อุทัย หิรัญโต (2549: 2) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตนการบริหารงานของท้องถิ่น มีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง (2544: 104) ได้ให้ความหมายว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่ทำหน้าที่บริหารในแต่ละท้องถิ่น มีผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารอย่างอิสระในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารการเงินและการคลังและกำหนดนโยบายของตนเอง รวมทั้ง หน้าที่ที่ดำเนินกิจกรรมภายในกรอบกฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์การดังกล่าวในกรณีประเทศไทย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

ดังนั้น การปกครองท้องถิ่น จึงหมายถึง การที่องค์กรหนึ่ง มีอาณาเขตของตนเอง มีประชากรตามเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจ และมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตน โดยมีหน้าที่ให้บริการในด้านต่างๆ แก่ประชาชนซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเองด้วยตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น

จากการที่ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ และรวบรวมความหมายและคำนิยามขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพอที่จะประมวลความหมายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1) เป็นการปกครองรูปแบบหนึ่งในระดับท้องถิ่น โดยรัฐกระจายอำนาจและหน้าที่ให้ท้องถิ่นบางประการ ให้ท้องถิ่นรับผิดชอบ และอีกมิติหนึ่ง การปกครองท้องถิ่นเป็นผลผลิตมาจากการปกครองมาแต่โบราณที่ชุมชนมีการปกครองตนเองอยู่แล้ว

2) ได้รับการยอมรับเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย และมีอิสระในการปกครองตนเอง แต่ไม่ได้หมายความว่า องค์กรดังกล่าว มีสถานะเป็นรัฐใหม่แต่อย่างใด เนื่องจากยังมีหน่วยการปกครองส่วนกลาง เป็นผู้คอยกำกับดูแล เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการด้วยความเรียบร้อย

3) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น โดยประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการกำหนด นโยบาย งบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2535: 6) การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็น และมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่างๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวคิดทางการเมืองการปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐบาล ซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมาในการบริหารประเทศ ให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบาย ในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้ง ความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (National Security) แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาล จะดูแล และจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้การลดภาระของรัฐบาล โดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้นๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่น มีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการเมืองการปกครองของรัฐบาล ในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่น จะเป็นสถาบันฝึกสอนในการปกครองให้แก่ ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณ มีความเกี่ยวพันมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่นเกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด

2) การปกครองท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง ก็คือ การปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน โดยเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ประชาชนออกเสียงประชามติ (Reference) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น และมีส่วนร่วมรับรู้ถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตน

3) การปกครองท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากการกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ประชาชนจึงเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมากที่สุด และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่นๆ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง ทั้งนี้ การแบ่งเบาภาระดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญๆ หรือกิจการใหญ่ระดับชาติ อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม และมีความคล่องตัวในการดำเนินงานของรัฐบาลจะมีมากขึ้น

4) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาข้อมต่างออกไปผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีก็คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

5) การปกครองท้องถิ่น เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น ย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

6) การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครองและด้านการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองนั้น เป็นการปูพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่น ได้หาทางสนองการแก้ไขปัญหา

ด้วยตนเองด้วยกลไกการบริหารต่างๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการบริหารจัดการ เป็นต้น

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า “การปกครองท้องถิ่น” คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีองค์กรปกครองท้องถิ่น ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา และให้บริการประชาชน ในเขตพื้นที่ที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเอง โดยอยู่ในความดูแลของรัฐบาล ซึ่งก็จะรวมถึงการบริหารจัดการด้านการศึกษาในท้องถิ่นนั้นด้วย

2.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวคิดในการปกครองท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง จึงสามารถสรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นดังนี้ (ชวงส์ ฉายะบุตร 2539: 28-29)

2.2.1 การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่น จะเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารงานท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์ที่จะเกิดต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใส ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนมีดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ได้รับเลือกเข้าไปบริหารกิจการท้องถิ่น นับว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นที่จะได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนในการบริหารงานท้องถิ่น เกิดความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2.2.2 การปกครองท้องถิ่น ทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง คือ การปกครองตนเองไม่ใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากเบื้องบนการปกครองตนเอง ก็คือ การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจาก จะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบการบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้วต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ

2.2.3 การปกครองท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ

2.2.4 การปกครองท้องถิ่น สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน

ความต้องการและปัญหาข้อมต่างกัน ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาที่ถูกจุดกับความต้องการของประชาชน ก็ต้องรู้ถึงปัญหา และความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี

2.2.5 การปกครองท้องถิ่น จะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่น ย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้งการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น ย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกทักษะการบริหารในท้องถิ่นอีกด้วย

2.2.6 การปกครองท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทอย่างได้ผลนั้น ต้องเริ่มมาจากการช่วยเหลือตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรง โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ไม่เช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบท จะกลายเป็นการหยิบนินให้

2.3 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2546: 24-25) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

2.3.1 ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จำต้องอาศัยเงินงบประมาณหลัก หากเงินงบประมาณมีจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่างๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีรายได้อิงงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบาเป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2.3.1 เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้าง ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ย่อมแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐอย่างเดียวอาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสนองตอบความต้องการนั้นได้

2.3.3 เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างกันด้วย การจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นขึ้น จึงจำเป็นโดยให้อำนาจองค์กรท้องถิ่นจัดเก็บภาษี เป็นวิธีการหารายได้กับท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น

ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลกลางที่จะต้องจ่ายให้ท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลกลางไปอยู่บ้าง ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

2.3.4 เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบคอบระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติ

สำหรับการจัดการปกครองท้องถิ่นในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล กองราชการส่วนตำบล กระทรวงมหาดไทย ได้วางวัตถุประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้ (กองราชการส่วนตำบล 2539: 205)

1) มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน และมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาที่เหมาะสม โดยมีการจำกัดทางระเบียบกฎหมาย และการกำกับดูแลที่ไม่เคร่งครัดเกินไป องค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีความพร้อมในการดำเนินการตามหน้าที่ และมีอำนาจในฐานะเจ้าพนักงานในเรื่องนั้นๆ อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจัดเก็บรายได้ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยที่กระทบต่อประชาชนในตำบลโดยตรง

2) มีการบริหารงานตามระเบียบกฎหมายที่ถูกต้อง เกิดความผิดพลาดน้อย และไม่มีแนวคิดที่อาศัยช่องว่างของระเบียบดำเนินการในสิ่งที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐ และความประสงค์ของประชาชน ทั้งนี้ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นส่วนราชการ จะต้องดำเนินการต่างๆ ตามระเบียบของทางราชการ

3) มีการบริหารงานในลักษณะที่เรียกว่าคิดเป็น โดยเรียนรู้การแก้ไขปัญหาของตนและพึงพาหน่วยงานภายนอกให้น้อยที่สุด นอกจากนี้ ยังสามารถใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนาตำบลให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนด้วย จะเห็นได้ว่าภาพของการคิดเป็นนี้จะสัมพันธ์กับอิสระการบริหาร หากมีอำนาจทางการบริหารแต่ไม่สามารถคิดเป็นและพึงพาความคิดของผู้อื่น ในความเป็นอิสระนี้ ย่อมหมายถึง การพึ่งพาหน่วยงานภายนอกน้อย แต่ไม่ใช่ขาดความสัมพันธ์ไปเลย

4) มีการมีส่วนร่วมจากประชาชนในตำบลอย่างแพร่หลาย ทั้งในขั้นการเลือกตั้งขั้นการบริหารและการติดตามและสนับสนุนการบริหาร และที่สำคัญคนหนุ่มคนสาวที่มีการศึกษากลับไปร่วมพัฒนาในตำบล เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรประชาชนอย่างแท้จริง

5) มีรายได้เพียงพอ องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีรายได้มากพอที่จะดำเนินการพัฒนาเขตที่เป็นชนบทและล้าหลังได้ด้วย และที่มาของรายได้ไม่ควรพึ่งพาเงิน

อุดหนุนจากรัฐบาลหรือเงินจัดสรรจากหน่วยงานต่างๆ จนเกินไปแต่ควรเกิดจากการบริหารงานด้านสาธารณูปโภค และการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง

6) มีบุคลากรที่เป็นคนในตำบล ภายใต้ความจริงที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นย่อมรักท้องถิ่นของตน องค์การบริหารส่วนตำบลควรใช้ทรัพยากรบุคคลให้มากที่สุดในฐานะที่เป็นพนักงานส่วนตำบลหรือลูกจ้างก็ได้

7) มีกิจกรรมด้านการพัฒนาสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ นอกจากนี้ ควรดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งคำนึงถึงความคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ดี

กล่าวสรุปได้ว่า แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น ก็คือ เป็นหลักการกระจายอำนาจ เพิ่มอำนาจชุมชน โดยรัฐควบคุมไปกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรภาคตัวแทนเพื่อประสงค์จะให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองเพื่อตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และยังเป็นการทำให้ประชาชนได้รับการดูแลที่ดีจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นอีกด้วย

3. แนวคิดการเมืองท้องถิ่น

อาจกล่าวได้ว่า กรอบแนวคิดวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นเพื่อทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นนั้น ต้องพิจารณาในสองมิติกว่าคือ มิติของการเมืองระดับชาติกับมิติการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย การเมืองภาคตัวแทนและการเมืองภาคพลเมืองเป็นภาคส่วนสำคัญ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจและผลประโยชน์ต่อกัน โดยคำนึงถึงบริบทของสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี อันเป็นปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเมืองท้องถิ่น (ปธาน สุวรรณมงคล 2554: 17)

ปัจจัยทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ ระบบการเมืองที่เป็นอยู่มีความเป็นประชาธิปไตยหรือเผด็จการ และหากเป็นประชาธิปไตยแล้วมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด ก็เป็นคำถามที่ต่อเนื่องกันมา เนื่องจากว่าความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ เพียงใดนั้น มีผลต่อการเมืองท้องถิ่นด้วย ในฐานะที่การเมืองระดับท้องถิ่นเป็นส่วนย่อยของการเมืองระดับชาติ ตัวอย่างเช่น การเมืองท้องถิ่นในสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นการเมืองท้องถิ่นที่รัฐมีบทบาทควบคุมกำกับท้องถิ่นใกล้ชิด แม้มีอิสระในการดำเนินการก็ตาม แต่สิทธิเสรีภาพทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ก็มีอยู่จำกัด เพราะระบบการเมืองใหญ่หรือประเทศเป็นระบบสังคมนิยม ในทางตรงกันข้าม ประเทศที่มีระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา การเมืองท้องถิ่น ก็จะเป็นไปในลักษณะที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า ประเทศที่ไม่เป็นประชาธิปไตย

การเมืองระดับชาติ มีบทบาทสำคัญในการกำหนด กฎ กติกา ในการดำเนินการทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ได้แก่ รัฐธรรมนูญ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องรองลงมา และนโยบายของรัฐ ที่เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเป็นกรอบทางการเมือง ในฐานะที่การเมืองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของระดับชาติ และยังพิจารณาได้ในเชิงของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่ต้องดำรงอยู่ในฐานะที่การเมืองท้องถิ่นเป็นฐานรากสำคัญของการเมืองระดับชาติ ทำให้การเมืองระดับชาติมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกันอยู่ด้วย

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจก็มีผลต่อการเมืองท้องถิ่นเช่นกัน โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ให้ความเป็นเสรีในการดำเนินธุรกิจ และส่งเสริมการแข่งขันทางธุรกิจ ทำให้สังคมพัฒนาสู่การเป็นพหุสังคม เกิดผลประโยชน์ต่างๆ ขึ้นหลากหลาย และมีบทบาทเรียกร้อง หรือต่อรองกับรัฐมากขึ้น เพื่อขยายและปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มตน ท้องถิ่นที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง เช่น ชุมชนเมืองใหญ่หรือท้องถิ่นที่มีสิ่งที่มีคุณค่า เช่น ทรัพยากรธรรมชาติอยู่มาก ก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มการเมืองต่างๆ ในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากร และรับผลพวงจากการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีการแข่งขันกันโดยเปิดเผย และไม่เปิดเผย

ในสังคมท้องถิ่นแบบประชาธิปไตย กระบวนการเลือกตั้งเป็นช่องทางที่ชอบธรรม ในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองการใช้อำนาจทางการเมือง ซึ่งมีกลุ่มการเมืองต่างๆ เข้ามาแข่งขันกันอย่างเข้มข้นเพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง และได้เข้าไปทำหน้าที่จัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์สาธารณะของท้องถิ่น หรือในบางท้องถิ่น ก็อาศัยความรุนแรงทางการเมืองเพื่อเข้ามามีส่วนในการจัดสรรสิ่งมีคุณค่าในท้องถิ่นนั้น

สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม มีผลต่อการเมืองท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าสังคมเมือง และสังคมชนบทมีวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความแตกต่างกัน รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณีอันเป็นสิ่งที่มีผลต่อความคิด ความเชื่อของคนในสังคม โดยคนในสังคมเมืองส่วนมาก มักเป็นผู้มีความรู้มีการศึกษาที่ดี ได้รับข้อมูลข่าวสารมากจึงมีความรู้ ความตระหนัก และร่วมปกป้องสิทธิ เสรีภาพของตนเอง นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน

ในสังคมท้องถิ่นชนบท ที่คนส่วนใหญ่ยังผูกติดอยู่กับวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อดั้งเดิมอยู่มาก ในฐานะที่เป็นสิ่งที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรมแบบเชื่อฟังผู้อาวุโส ระบบเครือญาติ เป็นต้น สิ่งดังกล่าวนี้ นับว่ายังมีอิทธิพลมากต่อระบบความคิดของคน และพฤติกรรม

แม้ว่าอาจค่อยๆ ลดลงไปบ้างก็ตาม เพราะความเจริญของสังคมและความก้าวหน้าของการสื่อสาร สภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมเหล่านี้ ทำให้การเมืองท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไปในแต่ละสภาพของท้องถิ่น

ในยุคปัจจุบันนี้ การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) เป็นปัจจัยทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อการเมืองท้องถิ่นมากทีเดียว เพราะว่าการสื่อสารทางการเมืองส่งผลต่อการเรียนรู้หรือการกลมเกลียวทางการเมือง โดยผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ที่มีผลต่อกลุ่มประชาชนในสังคมทุกเพศ ทุกวัย และยังสามารสร้างบรรยากาศทางการเมืองให้เกิดขึ้นได้ด้วย และอิทธิพลทางจิตวิทยาต่อการตัดสินใจของประชาชนผู้รับข่าวสารไปในทิศทางที่ผู้ส่งสารต้องการได้

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์เข้าไปภายในการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทั้งจากการเมืองภาคตัวแทน และการเมืองภาคพลเมือง ส่วนความเข้มข้นหรือความรุนแรงทางการเมืองมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประเด็นการเมืองที่มีอยู่ในท้องถิ่นและภาคส่วนที่มาเกี่ยวข้องของวัฒนธรรมทางการเมือง และการสื่อสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นภายในและระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้การเมืองท้องถิ่นเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นองค์รวม

3.1 มิติของการเมืองท้องถิ่น

ตามที่กล่าวอ้างมาข้างต้น ในความเป็นจริงแล้ว การเมืองท้องถิ่นก็มีสองมิติ เช่นเดียวกับการเมืองระดับชาติ คือ มิติของการเมืองภาคตัวแทน และมิติของการเมืองภาคพลเมือง

การเมืองภาคตัวแทน เป็นการเมืองที่ประชาชนเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ส่วนการเมืองภาคพลเมืองเป็นการเมืองที่เกิดขึ้นจากประชาชนหรือชุมชน เข้ามามีส่วนในการต่อรอง กดดัน เรียกร้องกับผู้ที่มีอำนาจรัฐที่เป็นตัวแทน หรือมีหน้าที่ในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรในสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม และกลุ่ม

หากพิจารณาการเมืองท้องถิ่นในขอบเขตที่แคบ การเมืองท้องถิ่นจะเกี่ยวข้องกับการเมืองภาคตัวแทน (ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และการเมืองภาคพลเมืองในชุมชนท้องถิ่นที่มีสิทธิของความเป็นพลเมืองในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจน เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

แต่หากพิจารณาการเมืองท้องถิ่น ในความหมายกว้างการเมืองท้องถิ่นเป็นการเมืองของทุกภาคส่วน ทั้งที่เป็นการเมืองภาคตัวแทน การเมืองภาคพลเมือง และเป็นประชาชน

ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ต่างก็มีสิทธิขั้นพื้นฐานตามระบอบประชาธิปไตยในการมีส่วนร่วม เช่น การแสดงความคิดเห็น ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับผู้บริหารท้องถิ่น หรือแม้แต่นักต่างชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ก็สามารถเรียกร้องปกป้องสิทธิของตนเองได้ เมื่อถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน เป็นต้น ทิป โอนิล (Tip O'Neil) อดีตประธานสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐอเมริกา เคยกล่าวไว้ว่า “ทุกเรื่องของการเมืองเป็นท้องถิ่น” (All politics is local) ซึ่ง ทิป โอนิล หมายความว่า ความสำเร็จของนักการเมือง ผูกติดอยู่กับความสามารถในการเข้าใจความต้องการของประชาชนในเขตเลือกตั้งและความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (http://en.wikipedia.org/wiki/All_politics_is_local อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล 2554: 24)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองท้องถิ่นกับการเมืองระดับชาติ

หากเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่น เป็นฐานรากสำคัญของการเมืองระดับชาติ แล้วการที่การเมืองระดับฐานรากมีความเข้มแข็ง ก็ย่อมทำให้การเมืองระดับชาติมีเสถียรภาพและสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ในที่นี้ จะกล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองระดับท้องถิ่นกับการเมืองระดับชาติ ดังนี้ (ปธาน สุวรรณมงคล 2554: 50-52)

ประการแรก เป็นความสัมพันธ์ในเชิงระบบ หากพิจารณาในเชิงระบบแล้ว การเมืองท้องถิ่นถือว่าเป็นระบบย่อย (Sub-system) ของระบบการเมืองใหญ่ของประเทศ การเมืองทั้งสอง จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ดังจะเห็นได้ว่า ประเทศหลายประเทศที่มีระบบการเมืองประชาธิปไตย จะแบ่งออกเป็นระดับชาติ และระดับท้องถิ่น โดยมีการจัดการเลือกตั้งทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่นเพื่อให้ได้ตัวแทนประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง ในขณะที่ประเทศที่มีระบอบการเมืองแบบเผด็จการหรือระบอบสังคมนิยม การเมืองท้องถิ่น ก็มีลักษณะที่เป็นการควบคุม กำกับ หรือถูกชี้นำจากการเมืองระดับชาติอย่างใกล้ชิด ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น พรรคคอมมิวนิสต์กลาง โดยมีตัวแทนพรรคอยู่ในระดับท้องถิ่นควบคุมกิจการทางการเมืองให้ เป็นไปตามนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์กลาง กล่าวให้ชัดเจนก็คือ หากประเทศใด มีระบบการเมืองของประเทศเป็นแบบใด ก็มีระบบการเมืองท้องถิ่นเป็นแบบนั้น

ประการที่สอง ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและอำนาจทางการเมือง การเมืองท้องถิ่น เป็นทั้งโครงสร้างและอำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่อาจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกันกับระดับชาติได้ มีการกล่าวกันว่า การเมืองท้องถิ่น เป็นเสมือนฐานรากสำคัญของการเมืองระดับชาติ หากประเทศมีการเมืองท้องถิ่นในแบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ระบบการเมืองของประเทศนั้น มักมีเสถียรภาพ มีความมั่นคงทางการเมืองสูง และมีพัฒนาการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง ประเทศตะวันตกที่มีระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มั่นคงและ

ต่อเนื่องยาวนาน มักจะมีการเมืองท้องถิ่นที่เข้มแข็ง ประชาชนสนใจมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย เป็นต้น

ประการที่สาม ความสัมพันธ์เชิงสถาบันและกระบวนการทางการเมือง เมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองระดับชาติกับการเมืองระดับท้องถิ่นในประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่าสถาบันทางการเมืองระดับท้องถิ่นในประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่าสถาบันทางการเมืองสำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญของประเทศประชาธิปไตยทั้งหลาย ได้ให้ความสำคัญกับการเมืองระดับท้องถิ่น โดยมีการระบุถึงการเมืองท้องถิ่นในรูปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ระบุว่า “...องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจที่จะบริหารงานของตนได้อย่างอิสระ โดยมีสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งและภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติโดยกฎหมาย...” (นันทวัฒน์ บรมานันท์ 2541) สำหรับประเทศไทย ก็มีบัญญัติในเรื่องนี้ เช่น เดียวกันในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และ พ.ศ. 2550 (อ้างอิงใน ปธาน สุวรรณมงคล 2557: 53)

นอกจากรัฐธรรมนูญแล้ว สถาบันทางการเมืองอื่น เช่น พรรคการเมือง ก็มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการเมืองระดับท้องถิ่น กล่าวคือ พรรคการเมืองระดับชาติจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น โดยมีสาขาพรรคและสมาชิกของพรรคการเมืองกระจายอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งทั้งสาขาพรรคและสมาชิกพรรคเป็นกำลังสำคัญของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้ง ในขณะที่เดียวกับที่พรรคการเมืองระดับชาติ ให้การสนับสนุนสมาชิกพรรคหรือกลุ่มการเมืองในสังกัดในการลงสมัครเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

กลุ่มผลประโยชน์ เป็นอีกสถาบันการเมืองหนึ่งที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองระดับชาติกับการเมืองระดับท้องถิ่น กลุ่มผลประโยชน์เป็นการรวมตัวกันของบุคคล ซึ่งมีผลประโยชน์บางประการร่วมกัน และมีเป้าหมายในการกดดันให้รัฐบาลหรือสถาบันทางการเมืองอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐ มีนโยบายหรือกฎ ระเบียบ หรือการตัดสินใจที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของกลุ่ม กลุ่มผลประโยชน์ในระดับท้องถิ่นก็อาศัยสายสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์และ/หรือพรรคการเมืองระดับชาติ ในการกดดันผู้มีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองการบริหารเพื่อประโยชน์ของกลุ่มเช่นกัน

ประการที่สี่ ความสัมพันธ์เชิงพฤติกรรมการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง การเมืองท้องถิ่นเป็นเสมือนเครื่องวัดอุณหภูมิชนิดหนึ่ง เพราะการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยเป็นช่องทางให้ประชาชนได้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองทั้งในเชิงสนับสนุน คัดค้านต่อระบบการเมืองในประเทศที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ประชาชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ผู้ใช้อำนาจรัฐได้รู้ถึงความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนในประเด็นต่างๆ ดังนั้น หากประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก ก็สามารถเรียกร้อง

กีดกันต่อระบบการเมืองระดับชาติได้มาก ในขณะที่สังคมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำเคบ ซึ่งประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง หรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ซึ่งแม้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการเมือง แต่ก็ไม่สนใจเข้าร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร ในสังคมเช่นนี้ ก็อาจกลายเป็นการเมืองของคนกลุ่มน้อยที่เข้ามาจัดสรรแบ่งปันสิ่งมีคุณค่าในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่มของตน มากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น และทำให้การเมืองระดับชาติเป็นเช่นนี้ด้วย

3.3 แนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่น

ผู้ศึกษาวิจัย ขอเสนอแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่น เพื่อทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จำเป็นต้องอาศัยแนวทาง (approach) ในการศึกษาที่เหมาะสม ซึ่งแนวทางที่สามารถใช้ในการศึกษาทางการเมืองท้องถิ่นมีหลายแนวทาง ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอ 4 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางอำนาจกับการเมืองท้องถิ่น 2) แนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น 3) แนวทางกลุ่มกับการศึกษาการเมืองท้องถิ่น และ 4) แนวทางชนชั้นนำทางการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น

3.3.1 แนวทางอำนาจกับการเมืองท้องถิ่น

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ได้สรุปความหมายและลักษณะของอำนาจไว้ 7 ประการ ได้แก่ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527: 464)

ประการที่ 1 อำนาจมีอยู่ในความสัมพันธ์ทางสังคม อำนาจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กันทางสังคมเท่านั้น นั่นคือ ที่ใดมีการกระทำทางสังคม (social act) ที่นั่นก็คืออำนาจ

ประการที่ 2 อำนาจทำให้เกิดความต้านทาน (resistance) ในการใช้อำนาจ เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตามความปรารถนาของผู้ใช้อำนาจนั้น จะต้องมีการต้านทานฝืนใจหรือฝืนความตั้งใจอยู่ด้วย ในลักษณะเช่นนี้ เราเรียกคุณลักษณะของอำนาจว่าเป็นการควบคุม (control)

ประการที่ 3 ความน่าจะเป็น (probability) ก็เป็นอำนาจด้วยการใช้อำนาจไม่เกิดผลเสมอไป การใช้อำนาจแต่ละครั้ง จะเป็นเพียงความน่าจะเป็นไปได้เท่านั้น

ประการที่ 4 อำนาจเป็นทั้งความจริงและจินตนาการ การก่อให้เกิดอำนาจอาจเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรอำนาจที่มีอยู่จริง เช่น เงิน อาวุธ คำมั่นสัญญา ฯลฯ หรือไม่มีอยู่จริง แต่สามารถทำให้คู่สัมพันธ์เชื่อว่ามิทรัพยากรอำนาจ จนเขาทำตามคำสั่งหรือคำร้องขอ ก็ทำให้เกิดอำนาจขึ้นได้

ประการที่ 5 การบังคับ (force) เป็นอำนาจอย่างหนึ่ง การบังคับ ได้แก่ การบีบบังคับผู้ร่วมสัมพันธ์ให้กระทำตามที่ตนปรารถนา เช่น การจ้างงาน หน่วงเหนี่ยวหรือใช้กำลังบังคับ เป็นต้น

ประการที่ 6 ภาวะครอบงำ (dominance) เป็นอำนาจอย่างหนึ่ง เช่น ชาวจีนมีภาวะครอบงำทางเศรษฐกิจ รัฐบาลมีภาวะครอบงำทางจิตใจ เป็นต้น

ประการที่ 7 ความต้องการ (attraction) เป็นอำนาจอย่างหนึ่ง ความต้องการทำให้เกิดความผูกพันทางจิตใจ และทำให้เกิดการปฏิบัติตาม เช่น ความผูกพันในองค์การ ความรักใคร่เอ็นดูจากความสัมพันธ์กัน การมีบุคลิกลักษณะพิเศษ (charisma) เป็นต้น

ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่า ผู้มีอำนาจทั้งหลายในองค์กร จึงมักทำให้อำนาจเป็นอำนาจหน้าที่มี 4 ประเภท ดังต่อไปนี้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527: 470)

ประเภทที่ 1 ทำให้เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี (tradition) เป็นการทำให้เกิดการปฏิบัติตามกลายเป็นความเชื่อถือหรือเคยชิน เช่น การที่ประชาชนทั่วไปต้องให้ความเคารพอย่างสูงต่อพระมหากษัตริย์ ผู้อาวุโส นักบวช โดยมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไปจากประชาชนทั่วไป เป็นต้น

ประเภทที่ 2 ทำให้เป็นกฎหมาย (Legal) ทั้งนี้ เพราะถือว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ชอบธรรม และได้รับการยอมรับปฏิบัติตามจากคนในสังคม เช่น คณะทหารที่ทำการรัฐประหารสำเร็จ ก็จะออกกฎหมายที่ให้พวกตนมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารบ้านเมือง เป็นต้น

ประเภทที่ 3 ทำให้มีลักษณะชอบด้วยเหตุผล (rationality) เป็นการใช้หลักวิชาชีพในการอธิบาย เช่น นักกฎหมายอธิบายความในบทบัญญัติของกฎหมาย หรือนักรัฐศาสตร์ใช้แนวความคิดทางรัฐศาสตร์มาอธิบายวิกฤตการณ์ทางการเมือง เป็นต้น ทำให้เกิดการยอมรับเพราะผู้อธิบายเป็นผู้มีความรู้ ใช้เหตุผลในการอธิบาย

ประเภทที่ 4 การโน้มน้าวโดยใช้บุคลิกพิเศษ (charisma) เป็นการใช้ความสามารถส่วนบุคคลในการสร้างให้การยอมรับจากประชาชน เช่น เหมมา เจือ ดุง ฮิตเลอร์ มีความสามารถในการโน้มน้าว เนื่องจากมีบุคลิกพิเศษ เป็นต้น

นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่สำคัญ เช่น ด้านทรัพยากร อำนาจการที่บุคคล หรือกลุ่มบุคคลใด มีอำนาจมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ “ทรัพยากรอำนาจ” (political resources) ที่มีอยู่ ได้แก่ (ปธาน สุวรรณมงคล 2554: 65)

1) การเป็นเจ้าของปัจจัยอำนาจ ได้แก่ การครอบครองปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดอำนาจ เช่น เงินทอง ความรู้ ความชำนาญ กำลังคน เป็นต้น

2) การดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กร เช่น ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก นายกองกึ่งปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3) การมีเครือข่าย ก็เป็นทรัพยากรอีกอันหนึ่ง เช่น การที่กลุ่มผู้ประท้วง มีเครือข่ายที่ครอบคลุมกว้างขวางทั่วประเทศ ทำให้เกิดการรวมตัวเป็นพลังขึ้นได้ เป็นต้น

4) การมีเทคโนโลยีทันสมัย เป็นอีกทรัพยากรอำนาจใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น ทุกวันนี้ เช่นการเป็นผู้ได้รับสัมปทานการสื่อสารผ่านดาวเทียม การเป็นเจ้าของสื่อ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น ทำให้สามารถมีช่องทางในการสื่อสารโดยตรงถึงประชาชนได้ และสามารถมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของคนจำนวนมาก

ดังนั้น อำนาจถือว่าเป็นหัวใจของการเมือง จึงมีความพยายามจากหลายฝ่าย ในการเข้าสู่เส้นทางการเมือง เพื่อแสวงหาให้ได้มาซึ่งอำนาจในระบบประชาธิปไตย การได้อำนาจ มาต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้ง โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เลือกบุคคลหรือคณะบุคคล เข้ามาทำหน้าที่ใช้อำนาจแทนประชาชนส่วนใหญ่ กระบวนการเลือกตั้ง จึงเป็นเสมือนช่อง ทางการเข้าสู่ตำแหน่งที่มีอำนาจอย่างชอบธรรม

3.3.2 แนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น

ในทุกสังคมต่างก็มีวัฒนธรรม (culture) ของตนเองที่สั่งสมกันมา หรือ เกิดขึ้นใหม่ และได้รับการยอมรับถือปฏิบัติกันต่อมาวัฒนธรรมจึงเป็นแบบแผนของ ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม และความรู้สึกของประชาชนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม การทำความเข้าใจ กับวัฒนธรรมทางการเมืองเพื่อเข้าใจการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นแนวทางที่สำคัญ

ความหมายของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” วัฒนธรรมทางการเมือง (political culture) เป็นคำที่มีความหลากหลายความหมาย เมื่อนำมากล่าวอธิบายถึง คำว่า การเมือง ในแง่ของการพัฒนาทางการเมือง หรือการทำให้เป็นประชาธิปไตย พาย และเวอร์บา (Pye and Verba 1965: 7) อธิบายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นเรื่องของทักษะคติความเชื่อ และภาวะแห่งจิตใจ ที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยที่จะนำมาใช้กำหนดพฤติกรรม ทางการเมืองและควบคุมให้บุคคลยอมรับกติกาสังคม” วิลเลียม ที บลูมห์ (William T. Bluhm 1974: 5-6) มีความเห็นว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทั่วไปของสังคม โดยเฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง คือ ค่านิยม ความเชื่อและทักษะคติ รวมถึงการได้รับการสนับสนุนทั่วไปจากสมาชิกในระบบสังคม” ในขณะที่ กาเบรียล อัลมอนด์ (Gabriel A. Almond 1956, 391-409) มีความเห็นว่า “วัฒนธรรมทาง การเมืองเป็นแบบแผนของทักษะคติ และความเชื่อของบุคคล ที่มีต่อระบบการเมืองและส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง รวมถึงต่อบทบาททางการเมือง หรือพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล”

สรุปในที่นี้ วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง (อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล 2557: 89-90)

ในมุมมองของนักวิชาการตะวันตก เช่น กาเบรียล อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บา ได้แยกวัฒนธรรมทางการเมืองออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (Gabriel Almond and Sidney Verba, 1965: 309) (อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล 2557: 91-92)

ประเภทที่หนึ่ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเพิกเฉย (parochial political culture) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนเพิกเฉยต่อการเมืองเพราะความไม่รู้ ไม่เข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับระบบการเมือง ทำให้ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทครอบงำทางการเมือง โดยประชาชนผู้ได้ปกครอง เพิกเฉยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และมีบทบาทเพียงเป็นผู้ตามยอมรับการใช้อำนาจของผู้ปกครองโดยไม่ได้แย่ง

ประเภทที่สอง วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า (subject political culture) เป็นวัฒนธรรมการเมืองแบบคนในสังคมพหุมีความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองที่เป็นอยู่แต่อาจไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงไม่ค่อยสนใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่ เช่น การไม่สนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือเพียงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่สนใจติดตามว่าผู้แทนที่เลือกเข้าไปได้ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือไม่ เป็นต้น ทำให้ระบบการเมืองแบบตัวแทน เป็นเพียงรูปแบบและวิธีการของประชาธิปไตยเท่านั้น

ประเภทที่สาม วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (participatory political culture) เป็นวัฒนธรรมการเมืองในสังคมประชาธิปไตยที่มีการพัฒนามาก จนประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงเสรีภาพ และหน้าที่ของความเป็นพลเมืองและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวางทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ดังที่เราพบเห็นสังคมที่ระบบการเมืองมีการพัฒนาอย่างเข้มแข็ง เช่น ประเทศแถบตะวันตก อาทิ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ สวีเดน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว วัฒนธรรมการเมืองมีส่วนสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของพลเมืองในสังคมนั้น จะโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม แต่วัฒนธรรมทางการเมืองก็ได้แทรกตัวเข้าไปอยู่เป็นส่วนหนึ่งในจิตวิญญาณของพลเมืองไปแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเสมือนสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของคนในท้องถิ่น หากเปรียบเทียบไปแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองก็เหมือนแผนที่ทางการเมือง

3.3.3 แนวทางกลุ่มกับการศึกษาการเมืองท้องถิ่น

การศึกษาการเมืองท้องถิ่นแนวทางกลุ่มในระบบประชาธิปไตย หลักหนึ่งไม่พ้นเรื่องของกลุ่มที่มีบทบาททางการเมือง ประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตย และมีความเจริญ

ทางเศรษฐกิจมาก กลุ่มก็มีจำนวนมากและหลากหลาย และมีบทบาททางการเมืองสูง ทำให้เห็นว่า กลุ่มการเมืองมีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่มาก เพราะเราไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง มักต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อก่อให้เกิดพลังทางการเมือง จึงมีบทบาทสำคัญต่อการเมืองท้องถิ่น

ในทฤษฎีของ กาเบรียล อัลมอนด์ และบิงแฮม พาวเวลล์ (Gabriel Almond and Bingham Powell) แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล 2557: 105)

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันชั่วคราว (Anomie interest group) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกัน เนื่องจากมีสถานการณ์เกิดขึ้นทำให้เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มคน โดยไม่มีรูปแบบที่แน่นอน เช่น การรวมตัวกันประท้วงเนื่องจากสินค้าราคาแพง เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ได้อยู่ในรูปสมาคม (Non-associational interest group) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากมีปัญหาาร่วมกัน ไม่มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ มีการแสดงออกเป็นครั้งคราว เช่น กลุ่มศาสนา กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มผู้เดือดร้อน เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันในรูปสมาคม (Associational interest group) เป็นกลุ่มที่มีมักเป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพ เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมธนาคาร องค์กรศาสนา เป็นต้น กลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวมีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ และมักมีกฎหมายรองรับการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ของสมาคมกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวนี้ มักมีบทบาทเรียกร้องต่อผู้มีอำนาจรัฐให้มีนโยบาย หรือกฎระเบียบที่ตอบสนองผลประโยชน์กลุ่มของตน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวในรูปสถาบัน (Institutional interest group) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพ และมักมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของผู้มีอำนาจรัฐมาก กลุ่มข้าราชการ กองทัพ พรรคการเมือง เป็นต้น

การนำแนวทางกลุ่มมาศึกษาการเมืองท้องถิ่น ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยเข้าใจบทบาททางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นมากขึ้น เช่น การศึกษาบทบาทของกลุ่มธุรกิจท้องถิ่นที่มีต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้เราเข้าใจได้ว่า กลุ่มทุนหรือกลุ่มธุรกิจท้องถิ่นใดบ้างที่มีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแค่ไหน เพียงไร ทั้งนี้ โดยใช้แนวทางกลุ่มที่กล่าวข้างต้นในการเมืองท้องถิ่น มีกลุ่มการเมืองต่างๆ ได้แก่ กลุ่มการเมืองในรูปพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองอื่น เช่น กลุ่มนักธุรกิจท้องถิ่น กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มอาชีพ เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้ ล้วนมีความสัมพันธ์กับอำนาจผลประโยชน์ในท้องถิ่น โดยการเมืองภาคตัวแทนผ่านกระบวนการการเลือกตั้ง และการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคพลเมือง

กล่าวโดยสรุป กลุ่มการเมืองที่พยายามเข้าไปมีบทบาททางการเมืองโดยตรง ในฐานะผู้ใช้อำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น และมีส่วนสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของทั้งส่วนรวมและกลุ่มการเมือง ก็คือ พรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองที่รวมตัวกัน ส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในขณะที่มีอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้กลุ่มการเมืองแรก คือ กลุ่มผลประโยชน์ที่มุ่งกดดัน เพื่อให้ผู้มีอำนาจทางการเมืองตอบสนองความต้องการหรือผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์นั้น

3.3.4 แนวทางชนชั้นนำทางการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น

การศึกษา ชนชั้นนำทางการเมืองได้รับความสนใจมากขึ้น ในการศึกษาการเมืองท้องถิ่น ทั้งนี้ เพราะจากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ชนชั้นนำทางการเมืองท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญทางการเมืองการบริหารท้องถิ่นมาก หลักการสำคัญของแนวทางชนชั้นนำทางการเมือง ก็คือ การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้นำ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่น เกตาโน มอสกา (Gaetano Mosca) นักวิชาการคนแรกๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับชนชั้นนำ มีความเห็นว่า ในทุกระบบการเมืองจะประกอบด้วยชน 2 ชั้น คือ ชนชั้นนำที่ปกครอง (governing elite) และชนชั้นที่ไม่มีที่ปกครอง (non-governing elite) โดยชนชั้นนำที่ปกครองมีจำนวนน้อยกว่า แต่มีการจัดองค์กรที่ดีกว่า และมีหน้าที่หลักในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง สามารถรวมอำนาจทางการเมืองไว้ได้ และมีอิทธิฤทธิ์ต่างๆ ในขณะที่ชนกลุ่มหลัง มีการจัดองค์กรที่ด้อยกว่า จะถูกชี้นำและครอบงำโดยชนชั้นนำที่ปกครองที่มีจำนวนน้อยกว่า (Gaetano Mosca 1939 อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล 2554: 136)

ในการนำแนวทางชนชั้นนำทางการเมืองไปศึกษาการเมืองท้องถิ่น ต้องเข้าใจถึงบริบทสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นและทรัพยากรทางการเมืองที่ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีอยู่ เช่น ตำแหน่งทางการเมือง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์กับผู้นำในท้องถิ่น เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำทางศาสนา เป็นต้น ทำให้บุคคลนั้นสามารถเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นได้ และดำรงตำแหน่งทางการเมืองยาวนาน การศึกษาและทำความเข้าใจกับผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จึงต้องศึกษาในเชิงลึกถึงทรัพยากรทางการเมืองที่บุคคลนั้นมี และความสัมพันธ์ของสัมพันธกับปัจจัยอื่นที่จะมีส่วนเอื้อต่อการเป็นผู้นำทางการเมืองได้

4. แนวคิดระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น

ระบบอุปถัมภ์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่พึ่งพิงกันอย่างแนบแน่น ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้ถูกอุปถัมภ์ (patron - client relationship) ในสังคมของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ ผูกพันด้วย “การพึ่งพิง” “บุญคุณ” และ “การตอบแทน” โดยผู้อุปถัมภ์ จะเป็นที่พึ่งพิงของผู้ถูกอุปถัมภ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนตัว และหรือตำแหน่งหน้าที่ของตน ผู้อุปถัมภ์บางคนที่มีทรัพยากรอำนาจมาก เช่น ความมั่นคง และหรือตำแหน่งหน้าที่สูง สามารถใช้ทรัพยากรอำนาจในการอุปถัมภ์คนที่อยู่ในเครือข่ายอุปถัมภ์ได้มาก จนบางครั้ง ถูกเรียกว่า “เจ้าพ่อ” ก็มีไม่น้อย ระบบอุปถัมภ์ มีลักษณะของการพึ่งพิงกันอย่างไม่เท่าเทียมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สิน ตำแหน่ง ความจงรักภักดี หรือสิ่งมีคุณค่าอื่น ที่เป็นที่ต้องการโดยผู้อุปถัมภ์เป็นผู้จัดหาหรือให้กับผู้ใต้อุปถัมภ์ และแปรเปลี่ยนมาเป็น “บุญคุณ” ที่ผู้อุปถัมภ์ต้องตอบแทนในรูปของความจงรักภักดี หรือการยอมปฏิบัติตามคำสั่ง หรือคำขอของผู้อุปถัมภ์ บางครั้งก็มีการเรียกว่า เป็นความสัมพันธ์ แบบ “เจ้านาย - ลูกน้อง” ทำให้ผู้อุปถัมภ์ สามารถสั่งการ หรือขอให้ผู้ใต้อุปถัมภ์ดำเนินการตามที่ต้องการได้ ภายใต้การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ดังกล่าว (ยุทธพร อิสรชัย 2555: 2-19)

อकिन รพีพัฒน์ (Akin Rabibhadana 1975) อมรา และปริชา 2545 (อ้างถึงใน อุดม คума 2555: 93) ได้นิยามระบบอุปถัมภ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ผู้อุปถัมภ์มีฐานะเหนือกว่าผู้รับอุปถัมภ์ คุณลักษณะของความสัมพันธ์อยู่ที่ความเป็นมิตรที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน และการแข่งขันเพื่อเข้าถึงทรัพยากรที่ต้องการ

เจมส์ ซี สกอตต์ (James C. Scott 1977) อมรา และปริชา 2545 (อ้างถึงใน อุดม คума 2555: 93) พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ว่า อาจนิยามได้ดีในกรณีความสัมพันธ์คู่ (ระหว่างคนสองคน) ที่เป็นกลไกขอให้ การผู้อุปถัมภ์สภาวะของการตอบแทนซึ่งกันและกัน ความไม่เท่าเทียมในแง่ทรัพย์สินความสัมพันธ์ ในลักษณะที่บุคคลหนึ่ง จะมีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ (ผู้อุปถัมภ์) ที่จะใช้อิทธิพล และทรัพยากรของตนการปกป้องและคุ้มครองหรือให้ผลประโยชน์ หรือทั้งสองอย่างแก่บุคคลที่มีสถานภาพต่ำกว่า (ผู้รับอุปถัมภ์) ผู้ซึ่งจะต้องตอบแทนโดยการให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนอำนาจและสถานภาพความสัมพันธ์ส่วนตัว ระหว่างผู้ที่เจอหน้ากันเสมอๆ และความสัมพันธ์ที่ยืดหยุ่น ไม่เฉพาะเจาะจง เป็นเงื่อนไขสามประการที่จะช่วยแยกความแตกต่างของลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์

ผู้อุปถัมภ์ (Patron) หมายถึง บุคคลมีอำนาจ สถานภาพ ฐานะทางสังคม (Sanction) และ อิทธิพล โดยที่บุคคลเหล่านี้ จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า หรือ เป็น “ผู้รับอุปถัมภ์” (Client) ที่ต้องการความช่วยเหลือและการปกป้อง ผู้อุปถัมภ์ให้ประโยชน์โดยหวัง จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของสินค้า ความรักดี การสนับสนุนทางการเมืองและบริการ ในรูปแบบต่างๆ จากผู้รับอุปถัมภ์ของตน ความสัมพันธ์ในเชิงต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน (Reciprocal Relationship) นี้ อาจออกมาในรูปแบบที่เป็นสัญญาแบบทางการ (Formal Contract) ที่มีกำหนดสิทธิ และข้อผูกพันของทั้งสองฝ่ายอย่างชัดเจน หรืออาจยอมออกมาในรูปแบบที่เป็นทางการน้อยกว่า ที่ความยืดหยุ่นมากกว่า

ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระบบอุปถัมภ์ มีลักษณะของการ “แลกเปลี่ยนผลประโยชน์” และ “การพึ่งพิง” ระหว่างกัน เช่น ระหว่างกันในความสัมพันธ์นี้ อาจมีทั้งความสัมพันธ์แบบ ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ให้การอุปถัมภ์กับผู้ถูกอุปถัมภ์ และความสัมพันธ์ที่มีการพึ่งพิงกัน เชิงผลประโยชน์อย่างไม่เป็นทางการในกลุ่มคนที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกัน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นระบบความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่ไม่มีผู้ใดได้ฝ่ายเดียว ไม่ว่าจะเป็นผู้อุปถัมภ์ หรือผู้ถูกอุปถัมภ์ กล่าวให้ชัดเจน ก็คือ ในระบบอุปถัมภ์มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ (ปิยนดา บุนนาค 2532: 214-215)

ประการแรก มีการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินร่วมกัน กล่าวคือ แต่ละคน ต่างช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน โดยที่ทรัพย์สินอาจเป็นของบุคคลคนเดียวหรืออยู่ในความควบคุมของบุคคลคนเดียว หรืออยู่ในความควบคุมของบุคคลคนเดียว เช่น นายสมพงษ์ มาเป็นลูกน้องของนายสมชายและช่วยเหลือ นายสมชายในการทำธุรกิจ เป็นต้น

ประการที่สอง เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยบุคคลเพียงสองคน ผลประโยชน์ ที่แลกเปลี่ยนกัน จึงเป็นประโยชน์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเป็นการส่วนตัว เช่น นาย เกื้อกูล และ นายขวัญแก้ว ได้สัมปทานจากรัฐ และนายขวัญแก้ว ตอบแทนให้เป็นที่ปรึกษาทิตติมศักดิ์ และ รับเงินตอบแทนจากบริษัท เป็นต้น

ประการที่สาม มีการให้ผลประโยชน์เป็นพิเศษต่อบุคคลบางคนมากกว่าคนอื่นๆ เพราะ ลักษณะและระดับของปฏิสัมพันธ์ของแต่ละคู่สัมพันธ์นั้น มีความแตกต่างกัน เช่น นายกอบชัย และ นายขวัญสรวง เป็นเพื่อนร่วมรุ่นและมีความสัมพันธ์ช่วยเหลือกันมาช้านาน ทำให้นายขวัญสรวง ได้รับผลประโยชน์จากนายกอบชัย มากกว่าคนอื่นในบริษัท เป็นต้น

ประการที่สี่ เนื่องจากความสัมพันธ์ในระบบนี้ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลมากกว่าหลักการความสัมพันธ์ จึงมีลักษณะเปราะบาง การรักษาเสถียรภาพของความสัมพันธ์ไว้ได้ ก็ต้องมีการแลกเปลี่ยน ผลประโยชน์ต่อกันอย่างต่อเนื่อง โดยที่แต่ละคนต่างก็มีสิ่งที่มีอีกฝ่ายไม่มี หรือมีน้อย

และสิ่งที่ทั้งสองฝ่ายมีนั้น เป็นสิ่งที่อีกฝ่ายต้องการได้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายกับนักธุรกิจที่ต้องการความได้เปรียบในการทำธุรกิจ โดยต้องอาศัยความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องให้สิ่งแลกเปลี่ยนในรูปของเงินหรือสิ่งของหรือสิ่งที่มีค่าอื่นๆ แลกกับความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น ภายใต้ระบบอุปถัมภ์นี้ ทำให้คนมีความคิด ความเชื่อว่าตนเองได้รับประโยชน์ที่ดีกว่าจากระบบนี้ ผู้ให้และผู้รับการอุปถัมภ์ต่างได้รับประโยชน์ร่วมกันในทางใดทางหนึ่ง

สำหรับการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะในสังคมประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย เราพบว่า อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่นนั้น มีมากต่อการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จาก (ปธาน สุวรรณมงคล 2554: 98-100)

ประเด็นแรก การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นผู้ที่สนใจที่จะมาเป็นนักการเมืองท้องถิ่นก็ต้องแสวงหาฐานเสียงหรือผู้ที่สนับสนุนด้านคะแนนเสียง โดยผ่านทางระบบเครือญาติ มิตรสหายที่สนิท ชมรม สมาคมที่เป็นสมาชิกอยู่ หรือผู้มีอิทธิพลต่อคนในท้องถิ่นนั้น ซึ่งอาจเป็นผู้นำท้องถิ่น นักธุรกิจท้องถิ่นที่มั่งคั่ง และมีกำลังคนที่ทำงานอยู่ด้วยจำนวนมาก เช่น เจ้าของโรงงาน เป็นต้น หรือผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือ เช่น พระสงฆ์ ผู้เฒ่า ผู้แก่ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ที่ประสงค์เข้าวงการเมืองก็ต้องวางแผนไว้ล่วงหน้า โดยการสร้างระบบอุปถัมภ์ในท้องถิ่น ในฐานะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านที่ได้ รับความเดือดร้อน เช่น การให้กู้ยืมระบบ หรือการเป็นผู้รับซื้อสินค้าจากชาวบ้านผู้ผลิต หรือผู้ที่มีอาชีพทนายความก็จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในกรณีที่ต้องติดต่อกับทางราชการหรือศาล เป็นต้น การวางฐานทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อผู้ที่เข้าสู่เวทีการเมือง และการใช้ระบบอุปถัมภ์ ก็เป็นเครื่องมือทางการเมืองที่สำคัญในการเมืองท้องถิ่น

ประเด็นที่สอง การแข่งขันในการเลือกตั้ง เริ่มจากการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ก็เป็นเรื่องที่หนักใจสำหรับผู้ที่เพิ่งเข้าสู่เวทีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น แต่สำหรับผู้ที่ได้วางฐานเสียงไว้ก่อนหน้าตามที่กล่าวมาในประการแรกแล้ว หรืออยู่ในระบบเครือข่ายอุปถัมภ์ของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้น ก็ย่อมมีความได้เปรียบทางการเมือง หรือมีระบบเครือญาติที่เข้มแข็งในท้องถิ่น เช่นเป็นคนดั้งเดิมและมีญาติพี่น้องอยู่มากในท้องถิ่น ก็นับเป็นความได้เปรียบทางการเมืองเช่นกัน และหากทั้งระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติประสานตัวได้อย่างแนบสนิท ก็ย่อมทำให้โอกาสในการชนะการเลือกตั้งมีสูงมาก

ประเด็นที่สาม การดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อผู้สมัครสามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้แล้ว ก็สามารถใช้ทรัพยากรการบริหาร (ตำแหน่ง เงิน คน) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสร้างระบบอุปถัมภ์อย่างชอบธรรมและต่อเนื่อง เช่น การจัดสรรงบประมาณ

สนับสนุนเป็นพิเศษแก่ชุมชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น หรือการแต่งตั้งผู้นำชุมชนที่ เป็นผู้สนับสนุนตนเอง หรือเป็นหัวคะแนนให้เป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการรับลูกหลานของเครือญาติหัวคะแนนเข้ามาทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ทั้งนี้เป็นการสร้างระบบอุปถัมภ์ให้เกิดขึ้นได้

ประเด็นที่สี่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในสังคมท้องถิ่นจะมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท กล่าวคือ ในสังคมชนบทเป็นสังคมที่คนส่วนใหญ่ มีการศึกษาน้อยได้รับรู้และเข้าใจข่าวสารในวงจำกัด และที่สำคัญ คือ มีความใกล้ชิดกันแบบญาติมิตรหรือมีความสนิทสนมมีการแบ่งปันซึ่งนำไปสู่ระบบพึ่งพาอาศัยกันและกัน ในสภาพเช่นนี้ ทำให้เกิดผู้นำตามธรรมชาติขึ้นเป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะเป็นผู้นำที่สามารถชี้นำความคิดเห็นของคนในชุมชนและเป็นที่พึ่งพิงของคนในชุมชนได้มีฐานะเป็น “ผู้อุปถัมภ์” กรณีเช่นนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน ก็อาจเป็นการมีส่วนร่วม แบบ “การระดมพล” ได้หากมีการร้องขอจากผู้อุปถัมภ์

อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์นี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างนายกับไพร่ในสังคมไทยสมัยโบราณ แม้ว่าในสมัยปัจจุบัน จะมีการนำโครงสร้างที่กำหนดความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ แต่ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ยังคงเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ และในทางปฏิบัติจะมีความสำคัญและมีอิทธิพลอยู่มากในแทบทุกระดับของสังคม ความสัมพันธ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้ ก็เพราะบุคคลในสังคมมีความแตกต่างกันอย่างมากทั้งในด้านสถานะทางสังคม อำนาจ และความมั่นคง

5. แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน

5.1 ความหมายของโครงสร้างพื้นฐาน

สามารถ ยี่งำแหง (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชาวบ้าน หินหล่อง ได้ให้คำนิยามศัพท์เฉพาะของโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ถนน สะพาน ทางเดินเท้า ชลประทาน ระบบไฟฟ้า ระบบประปา โทรคมนาคม ที่ให้บริการแก่ประชาชน

สมจิตต์ อวงศ์อินทร์ (2545) (อ้างถึงใน วาทีตต์ เรียมริมมะดัน 2556) ได้ศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพที่รับรองความต้องการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนเท่าที่จำเป็นในการดำรงชีพ ได้แก่ ถนน สะพาน ไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ ระบบประปา โทรศัพท์ ที่อยู่อาศัย

ดิษฐพล กองหรั่งกุล (2546) (อ้างถึงใน วาทิตต์ เรียมริมมะดัน 2556) ได้ศึกษาถึง ประสิทธิภาพโครงการก่อสร้างพื้นฐาน หมายถึง ระบบสาธารณูปโภค อันเป็นการส่งเสริมความสะดวก ทั้งด้านอยู่อาศัย และการประกอบอาชีพ ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปา

สถาพร โภคา, นท แสงเทียน, อธิพิงศ์ พันธุ์นกุล และกำพล ทรัพย์สมบูรณ์ (2556) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure: infra + structure) หมายถึง สิ่งปลูกสร้าง หรือระบบที่รองรับ หรือ เป็นพื้นฐานของชุมชนที่ขยายอย่างต่อเนื่อง อาทิ ทาง ท่อ หรืออาคารระบายน้ำ ระบบชลประทาน (เขื่อนฝายคลองส่งน้ำอ่างเก็บน้ำ) คัน หรือพนังกั้นกันอุทกภัย ระบบขนส่ง (ถนน อุโมงค์สะพาน ทางรถไฟ ท่าเรือ ท่าอากาศยาน และระบบท่อ) สาธารณูปโภค (อาทิ โรงกรองน้ำประปา โรงผลิตไฟฟ้า ระบบบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะ) โครงสร้างพื้นฐาน เป็นกลไกแห่งความเป็นอยู่ที่ดี (Well-being) การกินอยู่ที่ดี การพัฒนาชุมชน

ผลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง สิ่งปลูกสร้าง หรือระบบที่เป็นพื้นฐานของชุมชน รองรับความต้องการของชุมชน เช่น ถนน ท่อ อาคาร ทางระบายน้ำ ระบบชลประทาน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น โครงสร้างพื้นฐานที่ดีเป็นกลไก นำไปสู่ความกินอยู่ดีของชุมชน และเป็นตัวบ่งชี้ความเจริญในด้านต่างๆ เช่น ด้านการใช้ชีวิตของคน ในสังคม ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น (อ้างถึงใน วาทิตต์ เรียมริมมะดัน 2556)

5.2 ความจำเป็นของโครงสร้างพื้นฐาน

องค์การบริหารส่วนตำบล มีภารกิจที่ต้องหาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และรองรับ การเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคต จึงต้องมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นมี ดังนี้

5.2.1 การจัดให้มีถนน ซึ่งเชื่อมระหว่างชุมชนในตำบล ไปยังตำบลข้างเคียง เพื่อใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร และการสัญจร

5.2.2 การจัดให้มีสะพานข้ามแม่น้ำลำคลอง ให้ได้รับความสะดวกในการติดต่อ และการเดินทาง

5.2.3 การจัดให้มีทางเดินเท้าให้ประชาชน เพื่อความปลอดภัยในการสัญจรทางเท้า

5.2.4 การจัดให้มีระบบชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพียงพอในการทำ การเกษตร

5.2.5 การจัดให้มีระบบไฟฟ้าที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และ ไฟฟ้า ส่องสว่างตามสาธารณะให้เพียงพอความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

5.2.6 การจัดให้มีระบบน้ำประปาที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค

5.2.7 การจัดให้มีระบบโทรคมนาคม และการสื่อสารที่ทั่วถึงและเพียงพอ สำหรับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ทันต่อข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน และอนาคต

กล่าวได้ว่า สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยแล้ว ซึ่งนับว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างสุด พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในชนบทแทบทั้งสิ้นและห่างไกลความเจริญ ยังมีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละด้าน เพราะโครงสร้างพื้นฐานนี้ เป็นสัญญาณบ่งบอกถึงความเจริญที่จะเกิดขึ้นกับท้องถิ่นในอนาคต นั่นเอง

5.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การก่อสร้าง การปรับปรุง แก้ไข ซ่อมแซม เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ถนน ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา ระบบโทรคมนาคม เป็นต้น

สถาบันวิถิใหม่ คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550) ได้กล่าวว่า “น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี” เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน จากอดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ หรือที่เรียกว่า “โครงสร้างพื้นฐาน” ของชุมชนวันนี้ ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการสำรวจความต้องการบริการสาธารณะของประชาชน หรือลองรวบรวมและประมวลข้อมูลการร้องเรียน ข้อเรียกร้องของประชาชนเกี่ยวกับบริการสาธารณะ ก็จะพบว่าบริการสาธารณะที่ประชาชนต้องการให้สร้าง หรือซ่อมบำรุงรักษาเร่งด่วนลำดับแรก ๆ ยังคงเป็นเรื่องสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เช่น ถนน สะพาน ทางเดิน ทางระบายน้ำ น้ำประปา ไฟฟ้า แสงสว่าง สวนสาธารณะ คูคลองส่งน้ำ เป็นต้น ซึ่งก็เหมือนๆ กับที่เคยเป็นมากกว่าครึ่งศตวรรษ จะต่างกันก็เฉพาะส่วนปลีกย่อย เช่น วันนี้ ข้อเรียกร้องส่วนใหญ่ เป็นเรื่องการให้ซ่อมบำรุงรักษา และบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้มีคุณภาพดีใช้การได้ แทนที่จะเรียกร้องให้ก่อสร้างใหม่ เช่นแต่ก่อน (อ้างถึงใน วาทีตต์ เรียมริมมะดัน 2556)

กล่าวได้ว่า ในส่วนของท้องถิ่นนั้น การมีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ดี นอกจากจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนแล้ว ระบบเหล่านี้ ยังเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน เช่น เป็นปัจจัยในการผลิตงาน ช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าของชุมชนออกสู่ตลาดภายนอก เป็นต้น ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าในบรรดาภารกิจต่างๆ ตามกฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ ต้องทำหรืออาจพิจารณาจัดทำในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของตนนั้น โครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคนับเป็นภารกิจหนึ่งที่ต้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำกันมาก ฉะนั้น งานพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยตรงสิ่งที่ประชาชนมองเห็นเป็นรูปธรรม

ที่เด่นชัด ก็คือ การพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากการดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ ยังต้องดูแลบำรุงรักษาและปรับปรุงโครงการต่างๆ ที่ได้จัดสรรงบประมาณลงไปดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งเป็นการทำให้เงินภาษีของประชาชนได้กลับมาสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนด้วย เช่นกัน

6. แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ

6.1 ความเป็นมาของงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณในแบบปัจจุบัน ได้เริ่มมีขึ้นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ คริสตศตวรรษที่ 16 - 17 ซึ่งเป็นสมัยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ประสบความสำเร็จในการสงวนอำนาจที่จะอนุมัติรายได้และรายจ่ายของรัฐบาล ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดทำงบประมาณในแบบปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการการปกครอง ต่อมาได้มีการนำแบบอย่างมาจัดทำงบประมาณขึ้นในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทย การจัดทำงบประมานนั้น รัฐบาลได้เริ่มทำขึ้นก่อนและต่อมาได้ขยายขอบเขตไปถึงองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน

6.2 ความหมายของงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณ จะแตกต่างกันออกไปตามกาลเวลาและลักษณะการให้ความหมายของนักวิชาการแต่ละด้าน ซึ่งมองงบประมาณแต่ละด้านไม่เหมือนกัน เช่น นักเศรษฐศาสตร์มองงบประมาณในลักษณะของการใช้ทรัพยากรที่อยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด นักบริหารจะมองงบประมาณในลักษณะของกระบวนการ หรือการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยบรรลุเป้าหมายของแผนงานที่วางไว้ นักการเมืองจะมองงบประมาณในลักษณะของการมุ่งให้รัฐสภาใช้อำนาจควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาล

ความหมายดั้งเดิม งบประมาณหรือ (Budget) ในความหมายภาษาอังกฤษ แต่เดิมหมายถึง กระเป๋าหนังสือใบใหญ่ที่เสนาบดีคลังใช้บรรจุเอกสารต่างๆ ที่แสดงถึงความต้องการของประเทศ และทรัพยากรที่มีอยู่ในการแถลงต่อรัฐสภา ต่อมาความหมายของ (Budget) ก็ค่อยๆ เปลี่ยนจากตัวกระเป๋าเป็นเอกสารต่างๆ ที่บรรจุในกระเป๋านั้น

กล่าวโดยสรุป ความหมายของกระบวนการงบประมาณ หมายถึง แผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงินแสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะหนึ่ง รวมถึงการกะประมาณการบริหารกิจกรรมโครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน การดำเนินงานให้บรรลุตามแผนงานนี้ ย่อมประกอบด้วย กระบวนการทำงาน 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การจัดเตรียม

งบประมาณ (Budget preparation) 2) การอนุมัติงบประมาณ (Budget adoption) และ 3) การบริหารงบประมาณ (Budget execution) เหล่านี้ เป็นต้น

6.3 ความสำคัญของงบประมาณ

งบประมาณ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร หน่วยงานสามารถนำเอางบประมาณมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้า ความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ มีดังนี้

6.3.1 ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารหน่วยงาน ตามแผนงาน และกำลังเงินที่มีอยู่ โดยให้มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้ เพื่อป้องกันการรั่วไหลและการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานลดลง

6.3.2 ให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานจัดงบประมาณใช้จ่ายอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะสามารถพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่หน่วยงานและสังคม โดยหน่วยงานต้องพยายามใช้จ่าย และจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพไปสู่โครงการที่จำเป็นเป็นโครงการลงทุน เพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าของหน่วยงาน

6.3.3 เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรหรืองบประมาณของหน่วยงานมีจำกัด ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรหรือการใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการใช้และจัดสรรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้าน และมีการวางแผนการปฏิบัติงานในการใช้จ่ายทรัพยากรนั้น ๆ ด้วย เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเวลาที่รวดเร็วที่สุด ใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดและประหยัดที่สุดด้วย

6.3.4 เป็นเครื่องมือกระจายทรัพยากร และเงินงบประมาณที่เป็นธรรม งบประมาณสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณที่เป็นธรรมไปสู่จุดที่มีความจำเป็นและทั่วถึงที่จะไม่ทำให้หน่วยงานนั้น สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.3.5 เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์งานและผลงานของหน่วยงาน เนื่องจากงบประมาณเป็นที่รวมทั้งหมดของแผนงานและงานที่จะดำเนินการในแต่ละปี พร้อมทั้งผลที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น หน่วยงานสามารถใช้งบประมาณหรือเอกสารงบประมาณที่แสดงถึงงานต่างๆ ที่ทำเพื่อเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

6.4 ลักษณะของงบประมาณที่ดี

6.4.1 เป็นศูนย์รวมของเงินงบประมาณทั้งหมด ปกติการใช้จ่ายเงินงบประมาณควรจะใช้จ่ายและพิจารณาจากศูนย์ หรือแหล่งรวมเดียวกันทั้งหมด ทั้งนี้ เพื่อจะได้มีการพิจารณาเปรียบเทียบการใช้จ่ายในแต่ละรายการ หรือทุกโครงการว่าราชการได้มีความสำคัญจำเป็นมากน้อย

กว่ากัน หากรายการใดมีความสำคัญและจำเป็นมาก ก็ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายมาก ทั้งนี้ เพื่อความยุติธรรมในการจัดสรรเงินงบประมาณทุกโครงการ ควรมีสิทธิเท่าๆ กัน ในการเสนอเข้ารับพิจารณาในการจัดสรรงบประมาณพร้อมกัน เพื่อจะได้มีการประสานโครงการเข้าด้วยกัน ป้องกันมิให้มีการทำงานหรือโครงการซ้ำซ้อน อันจะเป็นสิ้นเปลืองงบประมาณ ดังนั้น จึงไม่ควรแยกการพิจารณางานประมาณการไว้หลายๆ จุด หรือหลายครั้ง ซึ่งจะก่อให้เกิดการพิจารณาที่ต่างกัน และไม่ยุติธรรม อย่งไรก็ตาม ในบางโอกาสก็ยังมีความจำเป็นจะต้องแยกตั้งเงินไว้ต่างหาก เป็นงบบุพิเศษ นอกเหนือจากงบประมาณ เช่น งบกลาง งบราชการลับ ซึ่งถ้ามีจำนวนไม่มากเกินไปที่มักจะไม่เป็นภัย ทั้งยังช่วยให้เกิดความสะอาดบางอย่างด้วย แต่ถ้าการตั้งงบบุพิเศษมีมากเกินไป จะเกิดผลเสียต่อการบริหารงบประมาณเป็นไปแบบไม่มีแผน และเป้าหมายที่ชัดเจน

6.4.2 มีลักษณะของการพัฒนาเป็นหลักงบประมาณที่ดี ควรจะดำเนินการจัดสรรโดยยึดหลักการพัฒนาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าเป็นหลัก ทั้งนี้ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด จึงควรมีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามหลักการพัฒนาที่ดีกว่า ด้านไหนควรทำก่อนทำหลัง ตามสถานการณ์และความจำเป็น

6.4.3 การกำหนดเงินต้องสอดคล้องกับปัจจัยการทำงาน การจัดงบประมาณในแผนงาน ต้องมีความเหมาะสมให้งานนั้น ๆ สามารถจัดกิจกรรมได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การกำหนดเป้าหมาย หรือผลที่ได้รับต้องสอดคล้องกับงบประมาณความเป็นไปได้

6.4.4 มีลักษณะสามารถตรวจสอบได้ หรือเป็นเครื่องมือที่จะใช้ตรวจสอบการบริหารของหน่วยงานได้ การจัดงบประมาณในแผนงานต่าง ควรมีรายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ อย่างพอเพียง และเกิดผลเป็นรูปธรรม

6.4.5 มีระยะการดำเนินงานที่เหมาะสม ตามปกติงบประมาณที่ดีควรมีระยะเวลาที่เหมาะสมสถานการณ์ ไม่สั้นไม่ยาวเกินไป โดยทั่วไปจะใช้ระยะเวลา ประมาณ 1 ปี การเริ่มต้นใช้งบประมาณจะเริ่มในเดือนใด ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน เช่น งบประมาณแผ่นดิน เริ่มเดือนตุลาคมถึงเดือนกันยายนของปีต่อไป งบประมาณเงินรายได้ของสถานศึกษาใช้ตามปีการศึกษา เป็นต้น

6.4.6 มีลักษณะช่วยให้เกิดการประหยัด ในการทำงานงบประมาณ ควรพยายามให้การใช้จ่ายเงินตามโครงการต่างๆ ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยพยายามไม่ให้เกิดการใช้จ่ายเกินความจำเป็นฟุ่มเฟือยหรือเป็นการใช้จ่ายที่สูญเปล่า ไม่เกิดประโยชน์คุ้มค่า

6.4.7 มีลักษณะชัดเจนงบประมาณที่ดี ควรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย เน้นถึงความสำคัญ และโครงการที่ดี ไม่คลุมเครือ ง่ายต่อการพิจารณาวิเคราะห์ และประโยชน์ต่อผู้นำไปปฏิบัติด้วย

6.4.8 มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ งบประมาณที่ดี จะต้องเป็นงบประมาณที่มีความถูกต้อง ทั้งในด้านรายละเอียด ทั้งในด้านตัวเลข และรายละเอียดของโครงการต่างๆ หากงบประมาณมีข้อบกพร่องในด้านความถูกต้อง ซึ่งอาจจะเกิดความผิดพลาด หรือความไม่รอบคอบก็ตาม อาจเกิดผลเสียหายขึ้นได้ แต่ต่อไปงบประมาณอาจไม่ได้รับความเชื่อถือ

6.4.9 จะต้องเปิดเผยได้ งบประมาณที่ดี จะต้องมิลักษณะที่สามารถจะเปิดเผยแก่สาธารณะหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบได้ ไม่ถือเป็นความลับ เพราะการเปิดเผยเป็นการแสดงถึงความบริสุทธิ์ และโปร่งใสในการบริหารหน่วยงาน

6.4.10 เป็นความยืดหยุ่น งบประมาณที่ดี ควรจะยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น หากข้อความงบประมาณไว้อย่างเคร่งครัดจนขยับไปไม่ได้ อาจจะก่อให้เกิดความไม่คล่องตัวในการทำงาน เพราะลักษณะของการทำงบประมาณเป็นการวางแผนการทำงานในอนาคต ซึ่งอาจมีปัญหามากกระทบทำให้งบประมาณผิดพลาด และอย่างไรก็ตาม ถ้ามีความยืดหยุ่นมาก ก็อาจมีปัญหาการใช้งบประมาณที่ไม่มีประสิทธิภาพ

6.4.11 มีความเชื่อถือในแง่ความบริสุทธิ์ งบประมาณที่ดีต้องสามารถตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการทุจริต ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเชื่อถือได้ ประหยัด และตรงตามวัตถุประสงค์

การบริหารงานของหน่วยงานในเรื่องงบประมาณนั้น มีความสำคัญและเป็นตัวการที่กำหนดการบริหารงบประมาณว่าจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว หากผู้บริหารและองค์กรที่เกี่ยวข้อง มีความรอบรู้ เข้าใจถึงระบบและกลไกของงบประมาณเป็นอย่างดีแล้ว การจัดทำงบประมาณ และการบริหารงบประมาณเพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้จะทำให้งานที่วางไว้ตามแผนการดำเนินงานนั้นสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามนโยบายได้ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในการบริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และประหยัด เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงมีองค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณและการบริหารงบประมาณ องค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนั้นมีบทบาท ดังนี้

6.5 บทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวกับงบประมาณ

6.5.1 ผู้บริหารจะต้องตระหนัก และเห็นความสำคัญของงบประมาณว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

6.5.2 ผู้บริหารจะต้องจัดองค์กรและวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่เป็นอยู่และให้การประสานงานกันในระหว่างหน่วยงานในองค์กร โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นหน่วยข้อมูลกลางในการบริหารงบประมาณขององค์กร

6.5.3 ผู้บริหารจะต้องจัดบุคลากร ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานงบประมาณที่ต่อเนื่อง และมีข้อมูลในด้านต่างๆ ไว้พร้อม

6.5.4 ผู้บริหารจะต้องจัดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการบริหารงาน งบประมาณไว้ครบถ้วน เพื่อให้การจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

6.6 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

6.6.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ ต้องรู้จัก เข้าใจบทบาท และอำนาจหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี และมีเหตุผล

6.6.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ ต้องจัดระบบการบริหารงบประมาณให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

6.7 บทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

6.7.1 จัดระบบงานและองค์กรให้มีสายการบังคับบัญชาในองค์กรที่แน่นอน พร้อมทั้งมอบอำนาจและความรับผิดชอบให้ไว้ เพื่อให้งานงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.7.2 จัดให้มีการประสานงานกับในหน่วยงานขององค์กร ในการบริหารงบประมาณ โดยเฉพาะงานงบประมาณ และบัญชีและการเงิน

6.7.3 จัดให้มีองค์กรกลางเป็นศูนย์กลางข้อมูลงบประมาณขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนงาน การบริหารงบประมาณ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันในด้านข้อมูลที่ใช้

7. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และดารุณี พุ่มแก้ว (2560, บทคัดย่อ) ศึกษาวิเคราะห์การจัดสรรเงินอุดหนุนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และความเหลื่อมล้ำทางการคลังรายงานวิจัยนี้มีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อรวบรวมข้อมูลการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจในช่วงปี พ.ศ. 2552-2555 นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบวัดการกระจายตัวของเงินอุดหนุนตามพื้นที่ (จังหวัด) 2) ศึกษาความผันผวนของการจัดสรรเงินอุดหนุนปีต่อปี โดยสันนิษฐานว่า ปัจจัยทางการเมือง มีส่วนสำคัญในการกำหนดวงเงินและวิธีการจัดสรร โดยฝ่ายการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรต่างพยายามดึงเงินเข้าจังหวัด อันเป็นฐานคะแนนเสียงอาจส่งผลต่อความไม่แน่นอนของการจัดสรรเงินอุดหนุนและปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการคลัง และ 3) อภิปรายแนวทางการปฏิรูปเงินอุดหนุนฯ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระด้านการคลังท้องถิ่นความเท่าเทียมและความเป็นธรรมระหว่างพื้นที่ โดยเน้นการศึกษาการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2552-2555 ซึ่งอยู่ในช่วงการบริหารงานของสองรัฐบาล คือ รัฐบาลอภิสิทธิ์ และรัฐบาลยิ่งลักษณ์ โดยวัดการกระจายตัวของเงินอุดหนุนในระดับจังหวัด จากตัวแปรจำนวนเงินอุดหนุนต่อหัวและเปรียบเทียบสัดส่วน

ของเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ พบว่าช่วงก่อนปี พ.ศ. 2554 รัฐบาลมีการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปมากกว่าเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หลังจากนั้นปี พ.ศ. 2554 งบเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพิ่มขึ้นอย่างมาก และแซงหน้าเงินอุดหนุนทั่วไป สะท้อนว่าพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีส่วนสำคัญในการชี้้นำการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ยังผลให้นโยบายการจัดสรรเงินอุดหนุนผันผวนปีต่อปี กระทบความเป็นอิสระด้านการคลังของท้องถิ่น และความไม่เท่าเทียมกันทางการคลังระหว่างพื้นที่ ส่วนสุดท้ายเสนอข้อสังเกต และมุมมองของเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ โดยใช้มิติทัศน์การแสวงหาค่าเช่า และการแบ่งปันผลประโยชน์จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

อัครภรณ์ วงศ์ปรีดี และธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาการกระจายอำนาจกับความเหลื่อมล้ำของการคลังท้องถิ่น: บทวิเคราะห์เงินอุดหนุนทั่วไป กรณีเปรียบเทียบระหว่างประเทศอินโดนีเซียและประเทศไทย ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ประเทศอินโดนีเซียและประเทศไทย ได้นำเอาหลักการกระจายอำนาจมาเป็นหนึ่งในนโยบายปฏิรูปการปกครองของประเทศ อย่างไรก็ตาม ในขณะที่การกระจายอำนาจในประเทศอินโดนีเซีย ได้รับสมญานามว่าเป็นการกระจายอำนาจที่สุดุดัง การกระจายอำนาจในประเทศไทยกลับเป็นไปอย่างล่าช้า บทความนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นในประเทศอินโดนีเซียและประเทศไทย โดยเน้นวิเคราะห์สถานะทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของทั้งสองประเทศ ในระหว่างปี พ.ศ. 2554 โดยเฉพาะในประเด็นแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล บทความนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในการศึกษาข้อมูลการคลังท้องถิ่นในภาพรวมแต่ละจังหวัด ในอินโดนีเซียและประเทศไทย

ผลการศึกษา พบว่า เงินอุดหนุนจากรัฐบาลถือว่าเป็นแหล่งรายได้ของท้องถิ่นในอินโดนีเซียและประเทศไทย แม้ว่าทั้งสองประเทศจะได้มีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นมาเป็นระยะเวลาเกือบสองทศวรรษ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของทั้งสองประเทศ ก็ยังคงมีความสามารถต่ำในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ท้องถิ่นในประเทศอินโดนีเซียได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปมากกว่าท้องถิ่นในประเทศไทย ซึ่งพึ่งพาเงินอุดหนุนตามภารกิจถ่ายโอนจากรัฐบาลส่วนกลางและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ท้องถิ่นของอินโดนีเซีย จึงมีอำนาจในการตัดสินใจใช้จ่ายเงินงบประมาณมากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า ระบบเงินอุดหนุนทั่วไปของประเทศไทย กลับไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาค่าเสื่อมค่าทางเศรษฐกิจและการคลังท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สำหรับในกรณีประเทศไทย ท้องถิ่นที่มีความสามารถในการจัดเก็บรายได้สูง กลับได้รับการอุดหนุนมากกว่าท้องถิ่นที่ยากจน ในทางกลับกันระบบเงินอุดหนุนทั่วไปของประเทศอินโดนีเซีย มีการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเป็นการช่วยเหลือท้องถิ่นที่มีฐานะยากจน และประสบกับปัญหาความขัดแย้งทางศาสนา

ปิยธิดา โศกโพธิ์ (2555, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาการคลังท้องถิ่นศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนิคมคำสร้อยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาสาเหตุของปัญหา และ 2) แนวทางแก้ไขปัญหาทางการคลังท้องถิ่นของเทศบาลนิคมคำสร้อย โดยใช้การศึกษาเอกสาร การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย มีปัญหาทางการคลัง ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการจัดเก็บรายได้ที่คล้ายกับเทศบาลอื่นๆ จากการศึกษา พบว่า เทศบาลยังมีการพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐอยู่มาก เทศบาลได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐน้อยลง แต่ได้รับการจัดสรรที่มากขึ้น ส่งผลให้งบประมาณไม่พอต่อรายจ่าย และไม่มีเงินเหลือเพื่อพัฒนาเทศบาลในด้านอื่น ตลอดจนปัญหาอัตราการเก็บภาษีท้องถิ่นไม่มีการปรับปรุง ในส่วนของปัญหาการคลังท้องถิ่นที่เกิดขึ้นเฉพาะเทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย ได้แก่ เงินงบประมาณในแต่ละงวดจากส่วนกลางล่าช้า การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เทศบาลการจัดการที่ดีในการดำเนินการจัดเก็บและเทศบาลขาดแหล่งรายได้ใหม่ๆ 2) ปัญหาด้านการบริหารงานคลัง พบว่า สมาชิกเทศบาลยังไม่เข้าใจกระบวนการบริหารงบประมาณ การจัดทำงบประมาณยังเป็นรายจ่ายประจำ ยังไม่มีการใช้จ่ายในงบลงทุน ปัญหาการจัดการขยะที่ส่งผลต่องบประมาณในการจัดการ 3) ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานการคลังท้องถิ่นและการเสียดาย พบว่า ประชาชนขาดความเข้าใจและขาดความสนใจต่อการเสียดายท้องถิ่นประจำปี การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบด้านการบริหารการคลังของเทศบาลเป็นเพียงการส่งผ่านตัวแทนเพียงแค่บางส่วน แต่ประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความกระตือรือร้น สาเหตุของปัญหาการคลังท้องถิ่นเกิดจากสาเหตุ 6 ด้าน คือ 1) ด้านกฎหมายในการจัดหารายได้ที่จำกัด และการบริหารการคลังท้องถิ่นที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาแหล่งรายได้ใหม่ 2) ด้านการเมืองภายในท้องถิ่น 3) ด้านบุคลากร และเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการบริหารการคลังท้องถิ่น 4) ด้านภูมิประเทศ 5) ด้านการประชาสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ และ 6) ด้านนโยบายของรัฐบาล

จากการศึกษา ได้ข้อเสนอแนะและพบข้อสังเกตจากการศึกษา คือ การให้ข้อมูลของฝ่ายเทศบาลและฝ่ายประชาชน (ผู้นำชุมชน) มีความแตกต่างกันในจุดเน้น ฝ่ายเทศบาลจะแสดงถึงปัญหาทางการคลังของเทศบาลว่า เกิดจากนโยบายของรัฐบาลและกฎระเบียบทางกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการบริหารงานคลังที่ดี เทศบาลถูกจัดสรรเงินอุดหนุนได้ไม่ถึงเป้าหมายที่พระราชบัญญัติการกระจายอำนาจกำหนด และถูกกระจายหน้าที่มาก จนส่งผลต่องบประมาณที่เหลือสำหรับการพัฒนาในด้านอื่นของเทศบาลที่น้อยลง รวมถึงข้อจำกัดของพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลที่สภาพเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับเกษตร ดังนั้น การจัดเก็บจึงทำได้น้อย และประชาชนก็ไม่ได้มีความกระตือรือร้นในการเสียดาย ดังนั้น ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในมุมมองของเทศบาล จึงต้องการให้รัฐ

จัดสรรเงินให้ครบตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด และเพิ่มแหล่งการจัดเก็บภาษีให้ท้องถิ่นได้จัดเก็บเองมากขึ้น ส่วนในมุมมองของประชาชนกลับมองปัญหาทางการบริหารทางการคลังเน้นอีกมุมหนึ่งคือเทศบาลไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายรับรายจ่าย ดังนั้น ประชาชนจึงไม่รับทราบข้อมูลดังกล่าว จนทำให้ขาดการตรวจสอบทางการคลัง ดังนั้น ทางการแก้ไขปัญหามุมของประชาชน จึงควรให้เทศบาลได้ประชาสัมพันธุ์ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและลงพื้นที่ในชุมชนมากขึ้น ซึ่งแจ่มแจ้งแสดงรายละเอียดรายรับรายจ่ายแต่ละโครงการ เพื่อประชาชนจะได้รับทราบข้อมูลทางการคลังได้ รวมถึงประชาชนต้องการให้แบ่งสรรงบประมาณพัฒนาในพื้นที่ที่ประชาชนอยู่ให้ทั่วถึงมากขึ้น ด้วยจากจุดเน้นที่ต่างกันมีความน่าสนใจ คือ ระหว่างเทศบาลกับประชาชนต่างฝ่ายต่างมองเน้นที่ผลประโยชน์และข้อเสียเปรียบที่ตนเองได้รับ และมองข้อเสียของตนเองน้อยมากทำให้ขาดการปรับปรุงตนเอง ทำให้เห็นถึงภาวะต่างคนต่างทำต่างคนต่างคิด ต่างมองสะท้อนถึงการขาดการมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ปัญหามุมของท้องถิ่นที่เกิดขึ้น ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกันเป็นอุปสรรคหนึ่งที่ขัดขวางการกระจายอำนาจและระบอบประชาธิปไตยให้เดินข้างหน้า

นิภาพรรณ เจนสันติกุล (2560, บทคัดย่อ) บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการกระจายอำนาจทางการคลัง โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากบทความและงานวิจัยในฐานข้อมูลงานวิจัยโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (Thai LIS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและนำเสนอแนวทางการแก้ไข ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของไคเคิลแมนและอัลเลน ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการกระจายอำนาจทางการคลัง คือ การพึ่งพารายได้จากรัฐบาลและกฎระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ โครงสร้าง ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร กระบวนการ และวิธีปฏิบัติทางการคลัง การจัดสรรรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 และกลไกการตรวจสอบสำหรับแนวทางการแก้ไขจำแนกเป็น 1) การปรับปรุงระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การนำกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับท้องถิ่น และ 3) การพัฒนาความสามารถในการจัดหารายได้ และวางแผนการใช้จ่ายอย่างสมดุล

ธิดารัตน์ สืบญาติ (บทคัดย่อ) บทความเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในเขตจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานด้านการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในปริมณฑล 2) ศึกษาถึงความเหลื่อมล้ำทางการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในเขตปริมณฑล และ 3) ศึกษาแนวทางและมาตรการทางการคลังในการลดความเท่าเทียมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการกำหนดนโยบายสาธารณะต่อไป เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ร่วมกับพหุกรณีศึกษาโดยใช้โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการแบบอุปนัยกับเชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานด้านการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในเขตปริมณฑล

จำนวน 25 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในเขตปริมณฑล ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการคลังท้องถิ่น จำนวน 8 คน โดยการจัดสนทนากลุ่ม ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางและมาตรการทางการคลังในการลดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการคลัง โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การศึกษาพรรณนาวิเคราะห์ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และเทคนิคเดลฟาย ซึ่งผลวิจัยพบว่า 1) เทศบาลทั้ง 6 แห่ง มีความแตกต่างในเรื่องพื้นที่ ประชากร รายได้ รายจ่าย และแผนยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา 2) ความเหลื่อมล้ำทางการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในเขตปริมณฑล เทศบาลโดยรวมมีรายได้ต่ำ โดยเฉพาะรายได้ที่จัดหาได้เอง ชี้ความสามารถในการจัดเก็บภาษีมีจำกัด อำนาจในการจัดเก็บภาษีและรายได้ของเทศบาล ไม่เป็นระบบ ความสามารถในการเสียภาษีแต่ละแห่งแตกต่างกันมาก วิธีการจัดสรรเงินให้เทศบาลใช้วิธีแบ่งที่ละชั้น และเงินอุดหนุนมีลักษณะเป็นเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ซึ่งขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน 3) แนวทางเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการจัดการของเทศบาล ประกอบด้วย ควรปรับปรุงเงินอุดหนุนให้แก่เทศบาล เพื่อให้เป็นระบบที่สร้างความเท่าเทียมในทางการคลัง ควรส่งเสริมให้เทศบาลพัฒนารายได้-รายจ่าย สร้างสำนึกและปลูกฝังความเป็นพลเมือง เพื่อลดปัญหาการหลบเลี่ยงการจ่ายภาษี ส่วนมาตรการทางการคลังในการลดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งเป็นด้านการกระจายอำนาจด้านรายได้ในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม ด้านรายได้จากภาษีแบ่งหรือภาษีฐานร่วม และด้านเงินอุดหนุน

ราชชนทร์ นพณัฐวงศกร, ฤทธิชัย ยลชญาวงศ์ และรววิวงศ์ ศรีทองรุ่ง (2017, บทคัดย่อ) บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา มีลักษณะการบริหารแบบ “รวมศูนย์อำนาจ” ไว้ที่ส่วนกลาง เพื่อความมั่นคงและความสะดวกในการบริหารงาน และด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดอันเนื่องมาจากระบบโครงสร้าง ระบบงบประมาณ บุคลากร และศักยภาพในการดำเนินงานของการบริหารงาน “แบบรวมศูนย์” ของรัฐบาลไม่อาจตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชนในด้านการบริการ และอำนวยความสะดวกได้ ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดในเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐบาล

ที่ผ่านมา การถ่ายโอนภารกิจหน้าที่หลายประการที่รัฐได้ดำเนินการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นแล้ว ส่อเค้าให้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่ตามมามากมาย เช่น ปัญหาการไม่สามารถนำ

นโยบายปฏิบัติได้จริง ภารกิจที่ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงบประมาณที่จัดสรรให้แต่ละท้องถิ่นยังไม่มีความเหมาะสม ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลตามแผนที่วางไว้ได้

บรรเจิด สิงคะเนติ และคารุณี พุ่มแก้ว (บทคัดย่อ) งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ 1) การสัมภาษณ์โดยแบ่งผู้ให้สัมภาษณ์ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักการเมืองท้องถิ่น และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาหลักของการคลังท้องถิ่น คือ 1) ปัญหาด้านโครงสร้างรายได้โดยสัดส่วนของรายได้ จากแต่ละแหล่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถสะท้อนถึงสภาพตนเองและความเป็นอิสระทางการคลัง 2) ปัญหาด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการคลังท้องถิ่นหลายฉบับที่ยังล้าสมัยและยังไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนในการกำหนดแหล่งรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งปัญหาด้านกฎระเบียบและวิธีการปฏิบัติในการหารายได้แหล่งใหม่ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) การขาดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาทางการคลัง เช่น การบริหารจัดการ บุคลากร หรือปัญหาจากตัวประชาชนผู้เสียภาษี 4) ปัญหาการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะเงินอุดหนุนที่วิธีการจัดสรรยังคงขาดหลักเกณฑ์ที่เพียงพอ เพื่อนำไปสู่ความเสมอภาคทางการคลัง รวมทั้งความล่าช้าในการจัดสรร การไม่สามารถคาดการณ์จำนวนเงินอุดหนุนที่แน่นอนได้ รวมทั้งการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่มีการเมืองเข้าแทรกแซง 5) ปัญหาการจัดทำงบประมาณ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการงบประมาณที่เข้มข้นในเชิงเนื้อหาและวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งปัญหาการตรวจสอบทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อภิชาติ แสงอัมพร และจ่านิง อติวัฒน์สิทธิ์ (2556, บทคัดย่อ) บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารการคลังของเทศบาล ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานคลังและเสนอรูปแบบการบริหารการคลังที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการคลังท้องถิ่น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากเอกสารและใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 200 คน โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลือกแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัย พบว่า 1) โครงสร้างรายได้ของเทศบาลที่ศึกษา มีลักษณะพึ่งพารายได้จากรัฐบาลเป็นสัดส่วนที่สูงเทศบาล มีศักยภาพในการจัดหารายได้ต่ำ ทำให้ความเข้มแข็งทางด้านรายได้ต่ำ เทศบาลมีการจัดสรรรายจ่ายส่วนใหญ่เพื่อรายประจำและรายจ่ายเพื่อการลงทุนทำให้มีรายจ่าย สำหรับการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนในเทศบาลต่ำ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการคลังของเทศบาลที่ศึกษาประกอบด้วย ปัญหาบุคลากร

ปัญหาด้านโครงสร้างรายได้และโครงสร้างรายจ่าย ปัญหาวิธีปฏิรูปร่างคลัง และปัญหาการตรวจสอบ
ทางการคลัง และ 3) รูปแบบการบริหารการคลังเทศบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
การคลังท้องถิ่น มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ปัจจัย ที่สัมพันธ์เกี่ยวพันกัน คือ กระบวนการมีส่วนร่วม
ของประชาชน ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร ระบบการสร้างภูมิคุ้มกัน และระบบกลไก
การขับเคลื่อน วัตถุประสงค์ของการจัดสรรรายได้นี้ จะต้องเป็นปัจจัยในการกำหนดวิธีการมากกว่า
การคำนึงถึงขนาดของจำนวนที่จะใช้ในการจัดสรร เพราะหากเป็นเช่นนั้น จะทำให้เป้าหมายของ
การกระจายอำนาจ ฯ ที่แท้จริง ถูกบั่นทอนลงได้

บทที่ 3
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

1. สภาพทั่วไป

ตำบลวังพัฒนา จัดตั้งเป็นตำบล เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2491 พร้อมกับได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะอำเภอบางซ้าย จากกิ่งอำเภอเป็นอำเภอบางซ้าย และแบ่งเขตการปกครองออกมาเป็น 6 ตำบล จนถึงปัจจุบัน ซึ่งตำบลวังพัฒนาเป็นหนึ่งใน การปกครองของอำเภอบางซ้าย

ตำบลวังพัฒนา ได้จัดตั้งเป็นสภาตำบล ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 และยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ปัจจุบัน ฝ่ายสภามีนายวิเชียร กิจถาวร ดำรงตำแหน่งประธาน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา และฝ่ายบริหาร มีนายสราวุฒิ อรรถภาพ ดำรงตำแหน่งนายก องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา จวบจนถึงปัจจุบัน

1.1 ที่ตั้ง และอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ตั้งอยู่เลขที่ 25/4 หมู่ที่ 5 บ้านหนองเพ็ญ ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ประมาณ 24.57 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 15,356.25 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเดียวกัน 2 แห่ง ส่วนอาณาเขตที่เหลือติดกับอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย
ทิศใต้	ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลเทพมงคล อำเภอบางซ้าย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลคอนทอง อำเภอเสนา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 3.1 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

ที่มา: แผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564)

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เป็นที่ราบลุ่มลักษณะเป็นทุ่งโล่งไม่มีป่าไม้ และภูเขา มีลำคลองไหลผ่านหลายสาย ซึ่งเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม เมื่อถึงฤดูฝนมีฝนตกชุก เมื่อฤดูน้ำหลาก น้ำในคลองจะมีระดับสูงและท่วมพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ปัจจุบันสภาพอากาศขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีสภาพเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ในบริเวณภาคกลางของประเทศไทย คือ รับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในหน้าหนาว และรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากอ่าวไทยโดยตรง ทำให้มีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานานมีอุณหภูมิเฉลี่ย 31 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 24 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งจังหวัดประมาณ 1342.7 มิลลิเมตร มีฤดูการแบ่งออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูฝน	เริ่มต้นในเดือน พฤษภาคม สิ้นสุดในเดือน ตุลาคม
ฤดูหนาว	เริ่มต้นในเดือน พฤศจิกายน สิ้นสุดในเดือน มกราคม
ฤดูร้อน	เริ่มต้นในเดือน กุมภาพันธ์ สิ้นสุดในเดือน เมษายน

1.4 จำนวนประชากรและหมู่บ้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีจำนวนหมู่บ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 8 หมู่บ้าน มีประชากรแยกเป็น ชาย 1,136 คน หญิง 1,154 คน รวม 2,290 คน ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 92 คน/ตารางกิโลเมตร (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2560)

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและหมู่บ้าน

หมู่ที่	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร/คน			รายชื่อผู้นำหมู่บ้าน
			ชาย	หญิง	รวม	
1	หนองหม้อแกง	108	194	202	396	นางกัลยา สุป็นยี
2	วังชะโด	114	195	194	389	นายชิต กุ์เจริญ
3	หนองคต	76	149	142	291	นายสงคราม ลอยลม
4	หนองอ้ายเบน	108	170	187	357	นายฉลอง ฤกษ์สง่า
5	หนองเพือม	110	178	206	384	นายไพรัช ใหญ่ยงค์
6	ดอนมะเกลือ	91	125	111	236	นางเพียว สุพันธ์
7	ดอนพัฒนา	48	90	81	171	นายสำราญ ทรงดาวเรือง
8	หนองสาหร่าย	22	35	31	66	นายจตุรงค์ เรืองฤทธิ์
รวม		677	1,136	1,154	2,290	

ที่มา: สำนักทะเบียนอำเภอบางช้าง มกราคม 2560

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนประชากรทั้งหมดโดยรวม ที่แสดงให้เห็นในตารางควบคู่ไปกับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาที่กล่าวมาข้างต้นด้วยแล้วนั้น ตำบลวังพัฒนามีพื้นที่ค่อนข้างกว้างใหญ่พอสมควร แต่มีความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่เฉลี่ยค่อนข้างน้อยจากเหตุผลดังกล่าว สามารถพิจารณาได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่ แต่ละครัวเรือนมีที่ดินทำกินมากพอสมควร พิจารณาจากการที่ประชาชนนำโฉนดที่ดินมาชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน นั่นเอง

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ปลูกผัก และมีบางส่วนที่ทำงานในโรงงานรับจ้างทั่วไป และค้าขายทั่วไป ดังนี้

2.1 ด้านการเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ดังนี้

ทำนาปรัง จำนวน 8,347 ไร่

ทำนาบัว จำนวน 130 ไร่

ทำนาผักบุ้ง จำนวน 247 ไร่

ทำสวนผลไม้ จำนวน 55 ไร่

2.2 ด้านอุตสาหกรรม มีโรงกลึงเหล็ก จำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7

2.3 ด้านการประมง ส่วนใหญ่เลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียน ปลาสาวย กบ ตะพาบ

2.4 ด้านปศุสัตว์ ส่วนใหญ่เลี้ยงเป็ด ไก่ วัว และสุกร

2.5 ด้านการค้าและการพาณิชย์ ในตำบลวังพัฒนา มีร้านค้าปลีก ประมาณ 38 ร้าน และมีโรงงานอุตสาหกรรม 1 แห่ง

3. สถานที่ราชการ

3.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแก้วฟ้า ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังพัฒนา ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3 ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.4 โรงเรียนวัดใหม่หนองคต ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.5 โรงเรียนคชเวทวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ

3.6 โรงเรียนวัดคอนพัฒนา ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. สภาพสังคม

4.1 ระบบการศึกษา มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา 3 แห่ง

4.2.1 โรงเรียนวัดใหม่หนองคต ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลวังพัฒนา

4.2.2 โรงเรียนคชเวทวิทยา ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลวังพัฒนา

4.2.3 โรงเรียนวัดคอนพัฒนา ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลวังพัฒนา

4.2.4 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.2.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับงบประมาณการก่อสร้างจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5. ด้านศาสนา

มีวัดที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

5.1 วัดวังชะโค ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย

5.2 วัดใหม่หนองคต ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย

5.3 วัดคอนพัฒนาราม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย

6. ด้านสาธารณสุข

ภายในเขตพื้นที่ของตำบลวังพัฒนา มีสถานพยาบาล คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลวังพัฒนา เป็นหน่วยงานของรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เปิดให้บริการประชาชนตำบลวังพัฒนา และประชาชนในเขตใกล้เคียง จำนวน 2 แห่ง มีดังนี้

6.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังพัฒนา ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลวังพัฒนา รับผิดชอบดูแลประชาชน หมู่ที่ 4, 5, 6, 7 และหมู่ที่ 8

6.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแก้วฟ้า ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลแก้วฟ้า รับผิดชอบดูแลประชาชนหมู่ที่ 1, 2 และหมู่ที่ 3

7. ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมและทบทวนให้กับอาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ไว้เพื่อรักษาความสงบ และช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ตำบลวังพัฒนา

8. ด้านแหล่งน้ำภายในตำบล

8.1 แหล่งน้ำทางการเกษตรได้จากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ น้ำฝน น้ำบนผิวดิน ลำคลอง และลำรางต่างๆ

8.2 แหล่งน้ำเพื่ออุปโภค ส่วนใหญ่ใช้น้ำจากลำคลองต่างๆ ที่ไหลผ่านเขตตำบลวังพัฒนา เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากประชาชนตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลอง ซึ่งเป็นเส้นทางตามสถานที่สำคัญๆ

8.3 แหล่งน้ำเพื่อการบริโภค ส่วนใหญ่ ยังคงบริโภคน้ำฝน โดยแต่ละครัวเรือนจะมีภาชนะสำหรับกักเก็บน้ำฝน และใช้น้ำประปาจากบ่อบาดาล

9. ด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีไฟฟ้าใช้ครบทั้งหมด 8 หมู่บ้าน มีระบบประปาหมู่บ้านใช้ครบทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1, 2, 3, 4 อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา หมู่ที่ 6, 7 และ 8 อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการหมู่บ้าน และมีบริการอินเทอร์เน็ตประจำตำบล ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาและมีหอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้านครบทั้ง 8 หมู่บ้าน

10. ด้านบริการโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม เป็นเส้นทางหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีถนนลาดยางสายโยธาธิการจังหวัด ผ่านหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ตำบลวังพัฒนา โดยมีระบบโครงข่ายถนนรายละเอียดประเภทถนน และระยะทางขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ประเภทถนนภายในตำบล

ลำดับที่	ประเภทถนน	หมู่	ที่ตั้ง/ถนน	ระยะทาง/กม.
1	ถนน คสล.	1	เลียบบคลองหนองกต	200
2	ถนน คสล.	2	ข้างวัดวังชะโด	1,500
3	ถนน คสล.	4	ผ่านหน้าบ้านกำนันสม	500
4	ถนน คสล.	5	เลียบบคลองหนองเฝือก	300
5	ถนน ลูกรัง	1	เลียบบคลองโพงแพง	5,000
6	ถนน ลูกรัง	2	เลียบบคลองข้อเสือ	3,000
7	ถนน ลูกรัง	3	เลียบบคลองลำควน	2,500
8	ถนน ลูกรัง	4	เลียบบคลองโพงแพง	1,800
9	ถนน ลูกรัง	5	เลียบบคลองหนองเฝือก-บ้านสาย	1,500
10	ถนน ลูกรัง	6	เลียบบคลองหนองเฝือก-วัดคอน	6,500
11	ถนน ลูกรัง	7	เลียบบคลองหนองสาหร่าย	1,500
12	ถนนดิน	2	เลียบบลำรางตาเพิ่ม	1,000
13	ถนนดิน	4	เลียบบลำรางตาเพิ่ม	2,000
14	ถนนดิน	4	เลียบบลำคลอง โพงแพง	700
รวมระยะทางทั้งสิ้น				28,000 กิโลเมตร

ที่มา: แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2560 - 2562)

11. ลำคลองและลำราง ภายในตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เป็นพื้นที่ลุ่มมีลำคลองหลายสายที่ไหลผ่านรวมทั้งหมด 9 แห่ง และมีลำราง 5 แห่ง ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา รวมพื้นที่ลำคลองและลำรางทั้งสิ้น 14 แห่ง ระยะทางรวม 30,000 เมตร

ตารางที่ 3.3 ลำคลองและลำราง ภายในตำบล

ลำดับที่	ประเภท/คลอง/ลำราง	หมู่ที่	สภาพแหล่งน้ำ		
			กว้าง/เมตร	ยาว/เมตร	ลึก/เมตร
1	คลองหนองหม้อแกง	1	25.00	2,000	2.50
2	คลองหนองคต - รางเนื้อตาย	1,3	23.00	2,800	2.50
3	คลองวังชะโด - หนองคต	2,3	23.00	1,800	2.00
4	คลองซ้อเสื่อ - บ้านสาย	2,5	15.00	4,100	2.00
5	คลองโพงผาง	4	21.00	1,800	2.50
6	คลองหนองเพือม - วัดคอนพัฒนา	5,6,7	25.00	3,700	3.00
7	คลองคอดัน	6	20.00	2,000	2.50
8	คลองหนองสาหร่าย	7,8	20.00	3,000	2.50
9	คลองหนองพังพวย	4,5	12.00	2,300	2.00
10	ลำรางยายยวง	6,7	4.00	900	1.50
11	ลำรางตาเพิ่ม	2,4	6.00	3,000	1.50
12	ลำรางลำควน	3	6.00	900	1.50
13	ลำรางคอนมะเกลือ	6	6.00	900	1.50
14	ลำรางหมู่ 8	8	4.00	800	1.50
รวมระยะทาง			30,000 เมตร		

ที่มา: แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2560 - 2562)

12. โครงสร้างบุคลากร

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง แบ่งการบริหารราชการภายในองค์กร ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) สำนักปลัด 2) กองคลัง และ 3) กองช่าง โดยในแต่ละส่วนราชการ มีพนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานตามตำแหน่งหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติโดยตรงอย่างชัดเจน รายละเอียด ดังนี้

12.1 สำนักปลัด มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 13 คน ตามกรอบแผนอัตรากำลัง 3 ปี ตำแหน่งข้าราชการรวม 8 ตำแหน่ง โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่ครองตำแหน่งอยู่ 4 ตำแหน่ง และมีตำแหน่งว่าง 4 ตำแหน่ง นอกจากนั้นเป็นครูผู้ดูแลเด็ก พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป (ตารางที่ 1.4)

12.2 กองคลัง มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 7 คน ตามกรอบอัตรากำลัง 3 ปี มีตำแหน่งข้าราชการรวม 4 ตำแหน่ง โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่ครองตำแหน่งอยู่ 1 ตำแหน่ง และมีตำแหน่งว่าง 3 ตำแหน่ง นอกจากนั้น เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป (ตารางที่ 1.5)

12.3 กองช่าง มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 2 คน ตามกรอบแผนอัตรากำลัง 3 ปี มีตำแหน่งข้าราชการรวม 2 ตำแหน่ง โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่ครองตำแหน่งอยู่ 1 คน และมีตำแหน่งว่าง 1 ตำแหน่ง นอกจากนั้น เป็นพนักงานจ้างทั่วไป 2 คน (ตารางที่ 1.6)

13. โครงสร้างทางการบริหาร

โครงสร้างทางการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกองการบริหารส่วนตำบล รองนายกองการบริหารส่วนตำบล 2 คน และเลขานุการนายกองการบริหารส่วนตำบลอีก 1 คน ทำหน้าที่ด้านการบริหาร และ 2) ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภากองการบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีจำนวนทั้งหมด 16 คน มาจาก 8 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในพื้นที่ โดยจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดนี้ ได้มีการคัดเลือกจากสมาชิกสภาด้วยตนเอง ในการทำหน้าที่ประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน และเลขานุการสภาอีก 1 คน เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการประชุมสภาในแต่ละครั้ง (ตารางที่ 1.7) และ(ตารางที่ 1.8)

13.1 สำนักปลัด

ตารางที่ 3.4 ตำแหน่งบุคลากรสำนักปลัด

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1	นักบริหารงาน อบต. ระดับ 7 (ปลัด อบต.)	-ว่าง-
2	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	1
3	หัวหน้าสำนักปลัด อบต.	1
4	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	-ว่าง-
5	บุคลากร	1
6	นักพัฒนาชุมชน	-ว่าง-
7	เจ้าพนักงานธุรการ	1
8	นักวิชาการศึกษา	-ว่าง-
9	ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน	1
10	ผู้ช่วยบุคลากร	1
11	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ป้องกันบรรเทาสาธารณภัย	1
12	ครูผู้ดูแลเด็ก	1
13	ผู้ดูแลเด็กเล็ก(พนักงานจ้างตามภารกิจ)	1
14	ผู้ดูแลเด็กเล็ก (พนักงานจ้างทั่วไป)	1
15	แม่บ้าน (พนักงานจ้างทั่วไป)	1
16	พนักงานขับรถยนต์ (พนักงานจ้างทั่วไป)	1
17	ยาม (พนักงานจ้างทั่วไป)	1
รวมบุคลากรสำนักปลัด		13 คน

ที่มา: แผนอัตรากำลัง 3 ปี ปรับปรุง (ครั้งที่ 1) 2558 - 2560

13.2 กองคลัง

ตารางที่ 3.5 ตำแหน่งบุคลากรกองคลัง

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1	ผู้อำนวยการกองคลัง	-ว่าง-
2	เจ้าพนักงานพัสดุ	1
3	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	-ว่าง-
4	เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้	-ว่าง-
5	ผู้ช่วยนักวิชาการเงินและบัญชี	1
6	ผู้ช่วยนักวิชาการพัสดุ	1
7	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ (พนักงานจ้างทั่วไป)	1
รวมบุคลากรกองคลัง		4 คน

ที่มา: แผนอัตรากำลัง 3 ปี ปรับปรุง (ครั้งที่ 1) พ.ศ. 2558 - 2560

13.3 กองช่าง

ตารางที่ 3.6 ตำแหน่งบุคลากรกองช่าง

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1	ผู้อำนวยการกองช่าง	1
2	นายช่างโยธา	-ว่าง-
3	ผู้ช่วยช่างไฟฟ้า	-ว่าง-
4	พนักงานจ้างทั่วไป	2
รวมบุคลากรกองช่าง		3 คน

ที่มา: แผนอัตรากำลัง 3 ปี ปรับปรุง (ครั้งที่ 1) พ.ศ. 2558 – 2560

13.4 ฝ่ายบริหาร

ตารางที่ 3.7 คณะผู้บริหาร

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/คน
1	นายสรวิทย์ อรรถภาพ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
2	นายอัคเดช ผ่องลำเจียก	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนที่ 1
3	นายจิรพันธุ์ อรรถภาพ	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนที่ 2
4	นางสาวททยา สนธิวงศ์	เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
รวมคณะผู้บริหารทั้งสิ้น		4 คน

ที่มา: ฝ่ายทรัพยากรบุคคล

13.5 ฝ่ายนิติบัญญัติ

ตารางที่ 3.8 สมาชิกสภา

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/คน
1	นายวิเชียร กิจถาวร	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2	นายวิโรจน์ ใหญ่ยงศ์	รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3	นายอภิรักษ์ คำเรือง	เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
4	นายสมชาย ลอยลม	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 1
5	นางมณฑา กล้าหุ่่น	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 1
6	นายสุรชาติ เรืองพลับพลา	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 2
7	นายธีรารัง กิจสุนทร	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 3
8	นายนิวัฒน์ สนธิ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 3

13.6 ฝ่ายนิติบัญญัติ

ตารางที่ 3.8 สมาชิกสภา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/คน
9	นายบุญชอบ อรรถมงคล	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 4
10	นางจำลอง เกตุงาม	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 4
11	นายเพชรวิ ตรีคงคา	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 5
12	นายบุญเอื้อน สุขทรัพย์ศรี	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 6
13	นายจิริโรจน์ สุขทรัพย์ศรี	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 6
14	นายประเสริฐ สาลีผล	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 7
15	น.ส.ลัดดาวรรณ ชวนหน้าไม้	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 8
16	นายบุญปลุก คชสำโรง	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 8
รวมสมาชิกสภาทั้งสิ้น		16 คน

ที่มา: ฝ่ายกิจการสภา

หากพิจารณาจากโครงสร้างด้านการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ทั้ง 3 ส่วนราชการ ได้แก่ สำนักปลัด กองคลัง และกองช่าง อาจสังเกตได้ว่าพนักงานส่วนตำบลที่ครองตำแหน่งอยู่ มิได้เต็มตามกรอบแผนอัตรากำลัง 3 ปี (พ.ศ. 2558-2560) ทั้งนี้ เพราะสภาพปัญหาจากการที่คณะกรรมการระดับจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจในการจัดสอบ และในบางกรณีอาจมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสอบเองการดำเนินการในลักษณะนี้ส่งผลให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ และทำให้มาตรฐานในการสอบแตกต่างกันในแต่ละจังหวัด เกิดความไม่โปร่งใสการใช้สิทธิพล จึงทำให้รัฐบาลปัจจุบันมีการทบทวนปรับเปลี่ยนไปเป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขันและการสอบคัดเลือกดังกล่าว ทำให้กระบวนการสรรหาบุคลากรเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ อีกหลายแห่งขาดบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ โดยไม่สามารถเรียกใช้บัญชีจากที่อื่นได้ นอกเหนือจากรอใช้บัญชีจากส่วนกลางดำเนินการสอบให้เท่านั้น

14. นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

ภายหลังที่ นายสรวิชัย วรรณภาพ ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2556 ได้แถลงนโยบายต่อที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เพื่อเข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 นั้น ก็เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการบริหารงานตามนโยบาย (Policy) ว่าทิศทางและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่ควรจะเป็นต่อจากนี้ไป โดยนโยบายของผู้บริหารมุ่งเน้นการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก เหตุผลเพราะว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ชนบท เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนา เป็นอาชีพหลัก วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจ ให้มีความเจริญมั่นคงและยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในท้องถิ่นให้ดีขึ้น ซึ่งแนวนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้น มีอยู่ 5 ด้านด้วยกัน ดังนี้

ด้านที่ 1 การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา โดยการขุดลอกคลองใหญ่ที่มีอยู่ทั้งหมด 6 แห่ง ซึ่งได้แก่ คลองหนองสาหร่าย คลองหนองหม้อแกง คลองข้อเสือ คลองหนองพังพวย และคลองตาเพิ่ม เนื่องจากในช่วงฤดูฝนจะมีฝนตกชุกปริมาณน้ำมาก ถ้าคลองเกิดการตื้นเขิน ไม่สามารถระบายน้ำได้สะดวก และยังทำให้น้ำแห้งขอดอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ดี เป็นปัญหาต่อผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรม และการทำประมงของประชาชน

ด้านที่ 2 ปรับปรุง ถนน สะพาน และทางเดินเท้าให้ได้มาตรฐาน สามารถใช้งานได้ดี เพื่อความสะดวกในการสัญจรของประชาชนทั่วไป

ด้านที่ 3 ปรับปรุงภูมิทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ให้เป็นท้องถิ่นที่หน้าบ้านน่ามอง ให้อยู่สภาพที่สวยงาม ร่มรื่นสบายตา มีความเป็นระเบียบอยู่เสมอ

ด้านที่ 4 ขยายเขตการติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นของชุมชนเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายในการเดินทางยามค่ำคืน และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

ด้านที่ 5 การพัฒนา ปรับปรุง ระบบประปาหมู่บ้านให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา โดยเฉพาะเครื่องกรองน้ำประปาต้องมีมาตรฐานเพื่อความปลอดภัยของประชาชน เพื่อการบริโภค

15. งบประมาณ

การจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน และอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 มาตรา 87 งบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้จัดทำเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล และจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ถึงแม้ว่าการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกฎหมายจัดตั้งระบุแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามระเบียบวิธีการและหรือหนังสือสั่งการ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ... ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละปีงบประมาณที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อบัญญัติงบประมาณ คือ เครื่องมือของผู้บริหารท้องถิ่นในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า คือ “งบประมาณ” ให้แก่กลุ่มคนในสังคมว่าใคร จะได้อะไร ที่ไหน เท่าไร นั่นเอง ซึ่งต้องผ่านกระบวนการต่อรองประนีประนอมกัน ทั้งภายในและภายนอกสภาท้องถิ่นที่จะผ่านสภาและใช้งบประมาณได้ และเป็นการยากที่ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นจะยึดหลักการทางเศรษฐศาสตร์ หรือหลักความคุ้มค่าในการจัดทำงบประมาณเพียงอย่างเดียว โดยไม่สนใจหลักการทางการเมืองต่างตอบแทนกัน (ปธาน สุวรรณมงคล 2554: 67) จากคำกล่าวที่ว่านั้น ก็นับว่ามีส่วนที่เป็นจริงอยู่อย่างมาก สำหรับการเมืองการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เพราะว่าความต้องการที่เกิดจากสมาชิกที่ดี ผู้นำชุมชนและประชาชนภายในตำบล มีมากกว่างบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานปกติ

ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอข้อมูลสถานะทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ย้อนหลังสี่ปี เพื่อแสดงข้อมูลสถิติของงบประมาณประจำปีที่ได้รับจริงและจ่ายจริงของแต่ละปีงบประมาณที่ผ่านมา รวมถึงงบประมาณรายจ่ายประจำปีของแต่ละปี ในแต่ละด้าน รวม 4 ด้าน 11 แผนงาน เพื่ออธิบายรายละเอียด และชี้ให้เห็นว่างบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนานั้น ยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีดังนี้

15.1 สถานะทางการคลัง

ตารางที่ 3.9 สถานะทางการคลัง

หมวด	รายรับจริง			ประมาณการ
	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
หมวดภาษีอากร				
- ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	7,915.00	36,073.00	48,755.00	13,000.00
- ภาษีบำรุงท้องที่	90,439.88	97,139.94	87,771.80	97,000.00
- ภาษีป้าย	400.00	14,153.00	12,526.00	400.00
รวมหมวดภาษีอากร	98,758.88	147,365.94	149,052.80	110,400.00
หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าใบอนุญาต				
- ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับใบอนุญาตการขายสุรา	0.00	407.00	368.60	0.00
- ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับใบอนุญาตการพนัน				
- ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	26.00	300.00	368.00	200.00
- ค่าปรับผิดสัญญา	500.00	1,720.00	1,140.00	500.00
- ค่าใบอนุญาตประกอบการค้าสำหรับ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	46,452.00	0.00	0.00	0.00
- ค่าใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายหรือ สถานที่สะสมอาหารในครัวหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่เกิน 200 ตร.ม ²	2,025.00	5,200.00	6,450.00	2,500.00
- ค่าปรับอื่นๆ	1,410.00	2,025.00	1,825.00	2,500.00
รวมหมวดค่าธรรมเนียมค่าปรับ และใบอนุญาต	0.00	0.00	36.00	0.00
หมวดรายได้จากทรัพย์สิน				
- ดอกเบี้ย	118,335.44	120,772.84	134,219.00	100,000.00
รวมหมวดรายได้จากทรัพย์สิน	118,335.44	120,772.84	134,219.00	100,000.00
หมวดรายได้จากสาธารณูปโภคและ การพาณิชย์				
- รายได้จากสาธารณูปโภค	290,142.00	552,125.00	496,202.00	450,000.00
- รายได้จากสาธารณูปโภคอื่นๆ	74,599.00	0.00	0.00	0.00
รวมหมวดรายได้จาก สาธารณูปโภคและการพาณิชย์	365,741.00	552,125.00	496,202.00	450,000.00

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

หมวด	รายรับจริง			ประมาณการ
	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด				
- ค่าขายแบบแปลน	27,750.00	24,100.00	119,200.00	32,000.00
- รายได้เบ็ดเตล็ดอื่น	7,200.00	0.00	0.00	2,000.00
รวมหมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	34,950.00	24,100.00	119,200.00	34,000.00
หมวดภาษีจัดสรร				
- ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และ ล้อเลื่อน	0.00	0.00	0.00	0.00
- ภาษีมูลค่าเพิ่มตาม พ.ร.บ.จัดสรรรายได้	4,637,800.00	8,154,747.78	2,092,802.78	3,350,000.00
- ภาษีธุรกิจเฉพาะ	11,184.00	92,024.03	110,887.11	180,900.00
- ภาษีสุรา	364,285.61	484,248.83	475,315.75	450,500.00
- ภาษีสรรพสามิต	490,408.00	834,159.21	1,022,408.10	645,821.00
- ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้	1,000.00	20.00	1,540.00	1,300.00
- ค่าภาคหลวงแร่	3,637.19	12,165.15	14,129.66	9,700.00
- ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	25,995.38	24,128.69	16,218.78	82,000.00
- ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติ กรรมที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน	465,520.00	1,412,990.00	687,417.00	1,050,000.00
- ภาษีจัดสรรอื่นๆ	126.40	67,721.53	0.00	0.00
รวมหมวดภาษีจัดสรร	7,553,848.05	13,392,618.00	12,147,907.52	13,899,900.00
หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป				
- เงินอุดหนุนทั่วไปสำหรับดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอน เลือกทำ	4,512,432.00	4,341,683.00	3,801,647.00	6,443,200.00
รวมหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป	4,512,432.00	4,341,683.00	3,801,647.00	6,443,200.00
รวมทุกหมวด	12,733,708.37	18,588,317.62	16,858,048.82	21,043,200.00

ที่มา: กองคลัง เมษายน 2560

15.2 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีรวมทั้งสิ้น 14,120,180 บาท โดยแยกเป็น 4 ด้าน รวม 11 แผนงาน ซึ่งสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ นายอำเภอ ลงนามอนุมัติ และผู้บริหารลงนามประกาศใช้บังคับในวันที่ 1 ตุลาคม 2556 เป็นต้นไป เพื่ออธิบายให้เห็นภาพรวมของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีดังกล่าว

ตารางที่ 3.10 รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2557

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	7,187,080.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	346,000.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	1,954,120.00
แผนงานสาธารณสุข	170,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	320,000.00
แผนงานเคหะและชุมชน	1,751,700.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	360,000.00
แผนงานศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ	520,000.00
ด้านการเศรษฐกิจ	
แผนงานอุตสาหกรรมและโยธา	1,046,500.00
แผนงานการเกษตร	15,000.00
ด้านการดำเนินงานอื่น	
แผนงานงบกลาง	432,400.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	14,102,800.00 บาท

ที่มา: ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557

15.3 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2558

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งสิ้น 15,793,300 บาท โดยแยกเป็น 4 ด้าน รวม 11 แผนงาน ซึ่งสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ นายอำเภอ ลงนามอนุมัติ และผู้บริหารลงนามประกาศใช้บังคับในวันที่ 1 ตุลาคม 2557 เป็นต้นไป เพื่ออธิบายให้เห็นภาพรวมของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีดังกล่าว

ตารางที่ 3.11 รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2558

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	7,038,964.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	390,356.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	1,896,920.00
แผนงานสาธารณสุข	220,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	368,544.00
แผนงานเคหะและชุมชน	2,170,880.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	480,000.00
แผนงานศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ	535,000.00
ด้านการเศรษฐกิจ	
แผนงานอุตสาหกรรมและโยธา	2,147,343.00
แผนงานการเกษตร	110,000.00
ด้านการดำเนินงานอื่น	
แผนงานงบกลาง	435,293.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	15,793,300.00 บาท

ที่มา: ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2558

15.4 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี

พ.ศ. 2559

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีรวมทั้งสิ้น 16,400,000 บาท โดยแยกเป็น 4 ด้าน รวม 11 แผนงาน ซึ่งสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ นายอำเภอ ลงนามอนุมัติ และผู้บริหารลงนามประกาศใช้บังคับในวันที่ 1 ตุลาคม 2558 เป็นต้นไป เพื่ออธิบาย ให้เห็นภาพรวมของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีดังกล่าว

ตารางที่ 3.12 รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2559

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	7,682,252.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	498,800.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	2,102,329.00
แผนงานสาธารณสุข	220,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	500,800.00
แผนงานเคหะและชุมชน	2,287,720.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	480,000.00
แผนงานศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ	645,000.00
ด้านการเศรษฐกิจ	
แผนงานอุตสาหกรรมและโยธา	1,452,179.00
แผนงานการเกษตร	120,000.00
ด้านการดำเนินงานอื่น	
แผนงานงบกลาง	411,640.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	16,400,000.00 บาท

ที่มา: ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2559

15.5 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี

พ.ศ. 2560

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีรวมทั้งสิ้น 21,043,200 บาท โดยแยกเป็น 4 ด้าน รวม 11 แผนงาน ซึ่งสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ นายอำเภอ ลงนามอนุมัติ และผู้บริหารลงนามประกาศใช้บังคับในวันที่ 1 ตุลาคม 2559 เป็นต้นไป เพื่ออธิบาย ให้เห็นภาพรวมของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีดังกล่าว

ตารางที่ 3.13 รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2560

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	8,153,540.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	506,040.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	2,367,247.00
แผนงานสาธารณสุข	160,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	559,360.00
แผนงานเคหะและชุมชน	2,007,010.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	440,000.00
แผนงานศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ	365,000.00
ด้านการเศรษฐกิจ	
แผนงานอุตสาหกรรมและโยธา	1,993,655.00
แผนงานการเกษตร	20,000.00
ด้านการดำเนินงานอื่น	
แผนงานงบกลาง	4,471,348.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	21,043,200.00 บาท

ที่มา: ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2560

16. ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีพื้นที่ประมาณ 24.57 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 15,356.25 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา พื้นราบลุ่มลักษณะเป็นทุ่งโล่ง ไม่มีป่าไม้ และภูเขา มีลำคลองไหลผ่านหลายสาย จึงเหมาะแก่การทำ การเกษตร เมื่อถึงฤดูฝนมีฝนตกชุก และมีน้ำหลากในลำคลองจะมีระดับสูงน้ำท่วมภายในเขตพื้นที่ ตำบลวังพัฒนาเป็นวงกว้าง

โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ่าย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ถนนภายในตำบลส่วนใหญ่ เป็นถนนลูกรัง ถนนหินคลุกประมาณ หกสิบถึง เจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์ และรองลงมาเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก (คสล.) ส่วนใหญ่ถนนที่กล่าวมานั้น จะอยู่เลียบบคลองเกือบทั้งหมด ซึ่งเวลาน้ำแล้งน้ำในคลองแห้ง ไม่มีน้ำหล่อเลี้ยงลำคลองทำให้ถนน เกิดการสไลด์และทรุดตัว ต้องเสียเงินงบประมาณซ่อมแซมในแต่ละปีเป็นจำนวนมากพอสมควร สะพานส่วนใหญ่เป็นสะพานไม้ข้ามคลองที่ใช้สัญจรไปมาด้านการเกษตร ส่วนสะพานที่เป็น คอนกรีตเสริมเหล็ก (คสล.) ถ้างบประมาณไม่เกินขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล วังพัฒนา หรือเป็นสะพานที่ไม่ใช่สะพานขนาดใหญ่มาก ทางองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาจะ ดำเนินการเอง แต่ถ้าเกินศักยภาพสะพานขนาดใหญ่ ก็จะขอสนับสนุนงบประมาณไปยังองค์การ บริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อดำเนินการก่อสร้างให้ ด้านไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีเป็นบางหมู่บ้านที่ใช้ไฟฟ้าได้ โดยการทำข้อตกลงกับองค์การบริหาร ส่วนตำบลวังพัฒนาให้สามารถต่อกระแสไฟฟ้าเข้ามิเตอร์แต่ละบ้านได้ เหตุผลเพราะองค์การ บริหารส่วนตำบลวังพัฒนาไม่มีงบประมาณมารองรับค่ากระแสไฟฟ้าตรงนั้นได้ ส่วนระบบประปา หมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ก่อนข้างที่จะครอบคลุมทุกพื้นที่ ปัญหามีบ้างพอสมควร สำหรับระบบประปาหมู่บ้านเป็นระบบประปาบาดาลสูบขึ้นมาพักไว้บนที่พัก แล้วจ่ายไป ตามระบบ มีการซ่อมแซมบำรุงรักษาอยู่บ่อยครั้ง สำหรับระบบท่อน้ำประปาก็เกิดขึ้นหลายสาเหตุ ระบบประปาก่อสร้างมาหลายปี ท่อน้ำมีการเสื่อมสภาพ สูดท้ายแหล่งน้ำคูคลองพื้นที่ตำบลวังพัฒนา มีแหล่งน้ำคูคลองเป็นจำนวนมาก เหตุผลก็เพราะเป็นพื้นที่การเกษตร คือ ทำนาเป็นส่วนใหญ่ ทำนาปี และนาปรัง ปัญหา คือ ผักตบชวาและวัชพืชจะขึ้นเต็มลำคลอง รวมถึงจุดต้น เชนทำให้ไม่สามารถ ระบายได้ดี องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา จึงดำเนินการขอสนับสนุนเครื่องจักรกลจากองค์การ บริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาขุดลอก หรือใช้ยาฆ่าหญ้าฉีดพ่นกำจัด เพื่อแก้ไขปัญหานี้ เฉพาะหน้า

17. โครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา

องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้าน โครงสร้างพื้นฐานและด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องจักรกล ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2560 ดังนี้

17.1 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2557 ได้รับการสนับสนุนเป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก 1 ตัว จากแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2557-2559 ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กขนาด กว้าง 5.00 เมตร ยาว 15.00 เมตร งบประมาณ 950,000 บาท

ภาพที่ 3.2 สะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก (ด้านข้าง)

ภาพที่ 3.3 สะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก (ด้านหน้า)

ที่มา: กองช่าง (2557)

17.2 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2558 ได้ขอรับการสนับสนุนเครื่องจักรกลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินการขุดลอกคลองภายในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา ซึ่งบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2558-2560 ตามหนังสือการสนับสนุนเครื่องจักรกลที่ อย 51005/2923 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2558 เรื่อง การสนับสนุนเครื่องจักรกลองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมระยะเวลาการปฏิบัติงาน 7 วัน

ภาพที่ 3.4 การกำจัดผักตบชวา

ที่มา: กองช่าง (2558)

ภาพที่ 3.5 การขุดลอกคลอง

ที่มา: กองช่าง (2558)

17.3 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2559 ได้รับการสนับสนุนเป็นการปรับปรุงถนนลาดยางแอสฟัลท์ติกคอนกรีต ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2559-2561 ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ถนนลาดยางแอสฟัลท์ติกคอนกรีต กว้าง 6.00 เมตร ยาว 490.00 เมตร งบประมาณดำเนินการ 1,440,000 บาท

ภาพที่ 3.6 ป้ายโครงการปรับปรุงถนนลาดยางแอสฟัลท์ติกคอนกรีต

ภาพที่ 3.7 ถนนลาดยางแอสฟัลท์ติกคอนกรีต

ที่มา: กองช่าง (2559)

17.4 งบประมาณปี พ.ศ. 2560 ได้รับการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์เครื่องสูบน้ำ 2 เครื่อง เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ทำนาภายในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา ตามหนังสือขอรับการสนับสนุน ที่ อย 81801/52 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2560 เรื่อง ขอรับการสนับสนุนเครื่องสูบน้ำ รวมระยะเวลาดำเนินการ 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 10 ถึง 24 กุมภาพันธ์ 2560 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา จะสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องสูบน้ำ จำนวน 50 ลิตร ต่อเครื่องต่อวัน

ภาพที่ 3.8 เครื่องสูบน้ำ

ที่มา: กองช่าง (2560)

นับได้ว่า เป็นผลการดำเนินงานของ นายสรวิศ ธรรมภาพ นายกองจัดการบริหาร ส่วนตำบลวังพัฒนาคนปัจจุบัน ที่ได้ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา จนเป็นที่ประจักษ์ ภายใต้นโยบาย (policy) การบริหารงานท้องถิ่นที่เป็นไป เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญมั่นคงและยั่งยืน ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น โดยการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาหนุนเสริมงบประมาณดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานปกติ ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาในแง่สภาพของสังคมแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา การพึ่งพิงระบบเครือญาติ หรือผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ สังคม ยังมีความจำเป็นอย่างมาก

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร (Document) ทางวิชาการ จากข้อมูลเอกสารชั้นต้น (Primary Document) ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. (2557-2559) แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. (2558- 2560) แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. (2559-2561) แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2560-2562) และแผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. (2561-2564) ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2558 ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2559 ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2560 และรวบรวมกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่ได้จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาทำการศึกษาและข้อมูลจากเอกสารชั้นรอง (Secondary Document) ได้แก่ ข้อมูลหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บทความทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่เกี่ยวข้อง โดยเอกสารเหล่านี้ ได้มาจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่ออธิบาย และพรรณนาวิเคราะห์ในรายละเอียดของการศึกษาวิจัยโดยการสังเกต และการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลวังพัฒนา โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 20 คน ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 2 คน และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน รวม 3 คน
- 2) กลุ่มข้าราชการในองค์กรปกครองท้องถิ่น ได้แก่ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน และผู้อำนวยการช่างองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน รวม 2 คน
- 3) กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน เลขานุการสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 1 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 2 คน รวม 5 คน
- 4) กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลวังพัฒนา ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวม 5 คน และ

5) กลุ่มประชาชนทั่วไป ได้แก่ ประชาชนทั่วไปซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา ทั้งหมด 8 หมู่บ้าน รวม 5 คน

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

การศึกษาวิจัยในประเด็นปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560 พบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อไปนี้

1.1.1 ปัญหาที่เกิดจากตัวของโครงสร้างพื้นฐานเอง ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น ฤดูฝน อุทกภัย และภัยแล้ง

1) ในช่วงฤดูฝน ฝนจะตกชุกทำให้เกิดปัญหาคมนหลายสายเกิดน้ำท่วมขังเป็นหลุมเป็นบ่อ ทำให้การสัญจรไป-มา ไม่สะดวกเพราะว่าถนนภายในตำบลวังพัฒนา ส่วนใหญ่เป็นถนนดิน ถนนดินลูกรังและถนนหินคลุก เกือบหกสิบถึงเจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์ นอกจากนั้น ก็เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก (คสล.) และถนนลาดยางบ้างบางส่วน ทำให้เกิดปัญหาโครงสร้างพื้นฐานหลักๆ เช่น ถนน สะพาน เกิดการชำรุดเสียหายเป็นวงกว้างเกือบทั้งตำบล โดยเฉพาะสะพานจะเกิดปัญหามากที่บริเวณคอสะพาน จะเกิดน้ำกัดเซาะหลายจุดด้วยกันตามที่ช่างสำรวจพบ และรายงานให้ทราบ และสุดท้ายน้ำฝนที่ตกชุกไม่สามารถระบายได้ดี เพราะในลำคลองเต็มไปด้วยผักตบชวา ก็ถือว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเร่งดำเนินการ

2) ปัญหาอุทกภัยที่เกิดจากน้ำท่วมทุ่งนาเป็นบริเวณกว้าง เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ช่วงราวๆ เดือนตุลาคมถึงธันวาคม เป็นระยะเวลา 2-3 เดือน หลังจากนั้น น้ำก็จะเริ่มลดลงนับว่าปัญหาภัยธรรมชาติอีกประการหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ประสบปัญหาเป็นประจำทุกปีปัญหา คือพื้นที่ใดที่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม โดยเฉพาะถนนพื้นที่ต่ำ จะถูกน้ำท่วมขังเป็นเวลานานไปจนกว่าน้ำจะลดทำให้ถนนนั้น เกิดความเสียหายถูกน้ำกัดเซาะเป็นหลุม เป็นบ่อเกือบทุกปี และ

3) ปัญหาที่เกิดจากภัยแล้งภัยแล้ง เป็นภัยธรรมชาติอีกประเภทหนึ่งที่สร้างความเสียหายให้กับโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา โดยเฉพาะเรื่องถนนผลพวงมาจากลำคลอง เพราะถนนภายในตำบลวังพัฒนาจะเป็นถนนดิน ถนนลูกรัง และถนนหินคลุกเป็นส่วนใหญ่ และถนนเหล่านี้จะอยู่ขนานกับลำคลอง หรือเรียกว่า ถนนเลียบบคลองนั่นเอง ในฤดูแล้งของทุกปี น้ำในลำคลองจะแห้งขอด จะไม่มีน้ำหล่อเลี้ยงลำคลอง ทำให้ถนนเกิดการทรุดตัวหรือ

สไลด์ตัวเป็นช่วงๆ องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา จะประสบปัญหาเช่นนี้เป็นประจำเกือบทุกปี ทำให้ต้องเสียเงินงบประมาณรายจ่ายโดยไม่จำเป็น ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาถนนเป็นประจำเกือบทุกปีเช่นกัน

1.1.2 ปัญหาที่เกิดจากความต้องการมีมาก พิจารณาจากแผนพัฒนาตำบลที่ผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ ได้นำเสนอเมื่อคราวประชุมประชาคมหมู่บ้านในแต่ละปี เพื่อนำปัญหาและความต้องการเหล่านั้นมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาประจำปีนั้นๆ ซึ่งได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน ประเภท ถนน สะพาน ไฟฟ้าสาธารณะ ระบบประปาหมู่บ้าน และการซ่อมแซมบำรุงรักษาที่ดิน และก่อสร้างต่างๆ รวมไปถึงการขุดลอกคูคลองและลำรางสาธารณะมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล หลังจากพิจารณาแล้ว ก็ถือว่ายังมีปริมาณที่มากพอสมควร เมื่อแผนพัฒนาตำบลประกาศใช้แล้ว ก็เป็นหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องจัดลำดับโครงการต่างๆ ที่เห็นว่าสำคัญเร่งด่วน ก่อนพิจารณาลงในข้อบัญญัติจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป และนี่ก็เป็นที่มาอีกสาเหตุหนึ่ง ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เรียกร้องต้องการ เพราะว่าต้องพิจารณาโครงการที่มีความสำคัญเร่งด่วนก่อน เพราะว่างบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด ไม่สามารถที่จะพัฒนาให้ทั่วถึงในคราวเดียวกันได้ และ

1.1.3 ปัญหาการขาดงบประมาณดำเนินการที่เพียงพอ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เหตุผลตามที่ได้กล่าวอ้างมาข้างต้น 2 ประเด็นหลักๆ โครงสร้างพื้นฐาน จะประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะถนนขนานกับลำคลอง เป็นประเด็นปัญหาที่จะต้องใช้จ่ายงบประมาณไม่รู้จักจบ ในการปรับปรุงซ่อมแซม บำรุงรักษา มากพอสมควร ปัญหาการปรับปรุงซ่อมแซมถนนภายหลังน้ำลด และปัญหาการกำจัดผักตบชวาในลำคลอง เพื่อการระบายน้ำที่ดี ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เป็นปัญหาเดิมๆ หมุนเวียนเป็นวัฏจักร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานใหม่ๆ เพื่อรองรับความเจริญให้กับท้องถิ่น ก็ไม่อาจเกิดขึ้นอย่างเต็มที่ ส่วนโครงสร้างพื้นฐานเดิม ก็ต้องเร่งดำเนินการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าให้กับประชาชน ก็ถือว่าต้องสูญเสียเงินงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่เดิมเป็นประจำทุกปี ประกอบกับงบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติประจำปีในแต่ละปี ที่เกี่ยวกับงบประมาณการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างน้อยและจำกัด ตามที่ได้นำเสนอแล้วนั้น งบประมาณด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานย้อนหลังสี่ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เฉลี่ยแล้วสี่ปี งบประมาณการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ในแต่ละปีประมาณ 1,659,919.25 บาท เท่านั้น

กล่าวได้ว่า ปัญหาที่ผู้ศึกษาวิจัยได้นำเสนอมาข้างต้น คือ ภาพรวมของปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาทั้งหมด นับว่าเป็น

ปัญหาที่องค์กรบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ประสบปัญหาเหล่านี้มาโดยตลอดระยะเวลาหลายปี ที่ผ่านมามีติดต่อกัน สำหรับในภาพรวมของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาแล้วนั้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดำเนินการเป็นไปอย่างเชื่องช้า ทั้งนี้ เป็นเพราะด้วยข้อจำกัดของงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุน และปัญหาเดิมๆ ที่รอการปรับปรุงแก้ไข รวมถึงปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องเร่งดำเนินการ ประกอบกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ยังมีความจำเป็น ต้องเร่งดำเนินการพัฒนาอีกเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จึงต้องดำเนินการไปแบบควบคู่กัน ไปกับการปรับปรุงแก้ไข จึงทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายได้ประการที่หนึ่ง และในประการต่อมาเรื่องของงบประมาณ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วย

ปัญหาดังกล่าว หากพิจารณาผ่านแนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ จะพบว่า เกิดจากปัญหาการขาดงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ระหว่างปีงบประมาณ 2557-2560 ติดต่อกัน ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่น ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับ งบประมาณมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อปรับใช้ในการวางแผนงบประมาณและการจัดสรรเงินงบประมาณ ในแต่ละด้านอย่างประหยัด เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด รวมถึง การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยามาหนุนเสริม งบประมาณปกติอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ซึ่งพิจารณาจากแผนพัฒนาตำบลและที่ผู้นำชุมชนอื่นๆ ได้นำเสนอมา ที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาอีกจำนวนมาก และตามที่คุณศึกษาวิจัยได้กล่าวมาแล้วข้างต้น 3 ประเด็นหลักๆ นับว่าเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาเป็นอย่างมาก ที่ส่งผลกระทบต่องบประมาณด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นอย่างมาก

ในขณะที่หากพิจารณาจากแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนา จะพบว่า สภาพปัญหาของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ส่วนใหญ่เกิดจาก ปัญหาทางด้านกายภาพมากกว่า เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นราบลุ่ม โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ คือ ถนน ถนนส่วนใหญ่เป็นถนนดินและถนนลูกรัง กว่าหกสิบถึงเจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์ ซึ่งอยู่ติดและ ขนานไปกับลำคลอง ช่วงฤดูแล้งน้ำในลำคลองจะแห้งขอด ไม่มีน้ำหล่อเลี้ยงลำคลอง ทำให้ถนน ซึ่งอยู่ติดและขนานไปกับลำคลองนั้น เกิดการสไลด์ตัวหรือทรุดตัว เหตุการณ์เช่นนี้ เกิดขึ้นเป็นประจำ ทุกปี ผู้บริหารท้องถิ่น ต้องสูญเสียงบประมาณมาปรับปรุงหรือซ่อมแซมในส่วนนี้มากพอสมควร การพัฒนา ปรับปรุงหรือซ่อมแซมปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารท้องถิ่น ควรคำนึงถึงแนวคิดยุทธศาสตร์

ด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้มาก ควรมีการวางแผนการพัฒนาเป็นขั้นตอน เพราะการวางแผนพัฒนา นำไปสู่เป้าหมายให้ประสบผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะการพัฒนาปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งซ้ำๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะได้ คุ่มค่า คุ่มประโยชน์หรือไม่ โอกาส อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงสภาพพื้นที่โดยรวม ต้องนำมาศึกษาวิเคราะห์ ก่อนที่จะดำเนินการหรือพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้สูญเสียงบประมาณ โดยเปล่าประโยชน์ เกิดความคุ้มค่า และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

ประเด็นดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับที่นายสรวิชัย อรรถภาพ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างพื้นฐาน มาเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ควบคู่ไปกับนโยบาย (policy) ของผู้บริหารท้องถิ่นเอง โดยได้ตระหนักถึง ในการดำเนินงาน โครงการก่อสร้าง ได้แก่ ถนน สะพาน ไฟฟ้า และไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ รวมไปถึงระบบประปาหมู่บ้านนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นได้ ทำการศึกษาถึงความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการก่อสร้างก่อนเสมอ โดยใช้ข้อมูลด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาประกอบในการตัดสินใจ รวมถึงการออกแบบที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคุณลักษณะและหลักเกณฑ์ของการออกแบบ อย่างเช่น ถนน ผู้บริหารท้องถิ่นได้มีนโยบาย การติดตามและประเมินผล โครงการด้วย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงหรือพัฒนาการให้บริการที่ดีขึ้นต่อไป

กล่าวได้ว่า การบริหารจัดการ โครงการส่วนใหญ่ มักเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานด้านการก่อสร้างหรืองานโยธาเป็นหลัก ดังนั้น การดำเนินการงานในแต่ละขั้นตอนของโครงการผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จึงควรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการในแต่ละขั้นตอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จึงจะทำให้โครงการนั้น เมื่อสร้างเสร็จแล้ว บรรลุผลตามเป้าหมายประชาชนในพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์จากโครงการอย่างคุ้มค่า นั่นเอง

ดังนั้น การที่นายสรวิชัย อรรถภาพ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีนโยบาย ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ให้มีความเจริญ มั่นคงยั่งยืน ได้เกิดขึ้นกับท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง ดังจะเห็นได้จาก การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น นับว่าส่งผลให้โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การสัญจรไปมาสะดวกรวดเร็วขึ้น และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น จึงสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

อีกทั้งยังสอดคล้องกับ แนวคิดการปกครองท้องถิ่น คือ การให้ประชาชนในท้องถิ่นได้แสดงสิทธิในการปกครองตนเองอย่างอิสระ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น สามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ตามความต้องการของประชาชนและสภาพปัญหาของท้องถิ่นเอง จากปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ดังกล่าวนั้น ทำให้นายสรวิทย์ อรรถภาพ นายองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ได้นำหลักการและแนวคิดการปกครองท้องถิ่นนี้ มาศึกษาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เช่น ร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ของท้องถิ่น ร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จึงต้องมีการกำหนดให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาแก้ไขปัญหาท้องถิ่น โดยการเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทาง และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ควรจะเป็น ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลวังพัฒนาดังกล่าวข้างต้นแล้ว พบว่าทิศทางและแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาที่ควรจะเป็นได้ในระดับหนึ่ง จึงส่งผลในแง่ดีต่อผู้บริหารท้องถิ่นที่จะนำข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ มาปรับใช้โดยกำหนดเป็นนโยบาย ในการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตต่อไปได้ กล่าวได้ว่า ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สามารถแบ่งออกเป็นสองด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง และด้านการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองนั้น เป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเองด้วย กลไกการบริหารต่างๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ เป็นต้น

1.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

จากการศึกษาวิจัยในประเด็นความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา พบว่า

1.2.1 กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มีความสัมพันธ์ทางการเมืองกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างใกล้ชิดสนิทสนมกันดี ดังจะเห็นได้จาก

มีการประสานงานผ่านทางเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยตลอด¹ (สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2560) หากแต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันในฐานะหัวหน้า แต่ยังมี การประสานงานการขอความช่วยเหลือด้านอื่นๆ เหมือนเดิม² (สัมภาษณ์ 5 พฤษภาคม 2560) ส่วนการประสานงาน จะเป็นเฉพาะในด้าน โครงการและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ตามแผนพัฒนา ตำบลเป็นส่วนใหญ่ โดยอาศัยความใกล้ชิดสนิทสนมกันของผู้บริหารท้องถิ่น³ (สัมภาษณ์ 14 มิถุนายน 2560) กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ทางการเมือง มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดีในฐานะ นักการเมืองท้องถิ่นด้วยกัน มีการปรึกษาหารือร่วมกันตลอดมา โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือ ประชาชนภายในเขตพื้นที่ รวมถึงเรื่องนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของตำบลวังพัฒนา⁴ (สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2560) ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะว่าความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกันมา อย่างยาวนาน ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ส่งผลทำให้การสนับสนุนงบประมาณประสบผลสำเร็จได้⁵ (สัมภาษณ์ 22 มิถุนายน 2560)

จากการมีประชุมบ่อยครั้ง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ทำให้ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การ

¹ จิรพันธุ์ อรรถภาพ.(2560, 27 มิถุนายน).รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 2. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.]

² อัครเดช ผ่องกล้าเจียก. (2560, 5 พฤษภาคม).รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 1. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.]

³ ทพยา สนธิวงศ์.(2560,14 มิถุนายน). เลขานุการองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา. [กระบวนการ สร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.]

⁴ ฉลอง ฤกษ์สง่า.(2560, 21 มิถุนายน). กำนันตำบลวังพัฒนา. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทาง การเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา.]

⁵ กัลยา สุป็นยี. (2560, 22 มิถุนายน). ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลวังพัฒนา. [กระบวนการสร้าง ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา.]

บริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดี⁶ (สัมภาษณ์ 15 มิถุนายน 2560) อีกทั้งความสัมพันธ์ส่วนตัวมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดี และความสัมพันธ์เชิงนโยบาย ก็มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน⁷ (สัมภาษณ์ 13 มิถุนายน 2560) ความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นไปในลักษณะแนวทางที่ดีเหตุผล เป็นเพราะว่าเป็นนักการเมืองมาหลายสมัย⁸ (สัมภาษณ์ 16 มิถุนายน 2560) อีกทั้งยังมีการประสานติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดตลอดมา ได้แก่ กระทบทราย เครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่⁹ (สัมภาษณ์ 20 มิถุนายน 2560) เมื่อมีงานบุญและงานกุศลต่างๆ ทางนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถเชิญให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาร่วมงานและมาเป็นประธานในงานได้¹⁰ (สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2560)

กล่าวได้ว่า จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ภายในตำบลวังพัฒนา ในด้านกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น พบว่า มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดี มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันบ่อยครั้ง โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และมีการพบปะสังสรรค์ร่วมกันตามงานส่วนตัวและตามงานกุศลต่างๆ จึงนำไปสู่ความสัมพันธ์ทางการเมืองแบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบล

⁶ สงคราม ลอยลม.(2560, 15 มิถุนายน). ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลวังพัฒนา. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.]

⁷ บัญหัด กิจถาวร. (2560, 13 มิถุนายน). ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 2 ตำบลวังพัฒนา. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.]

⁸ ไพรัช ใหญ่ยงศ์.(2560, 16 มิถุนายน). ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 ตำบลวังพัฒนา. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.]

⁹ ไพรวรรณ ไกรนาค.(2560, 20 มิถุนายน). ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลวังพัฒนา. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.]

¹⁰ ปัญญา สุพัฒธี.(2560, 26 มิถุนายน). ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 7 ตำบลวังพัฒนา. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.]

วังพัฒนา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560 จากเหตุผลดังกล่าวนี้

สอดคล้องกับแนวคิดการเมืองท้องถิ่น ที่ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ของบุคคล กลุ่มบุคคล และพวกพ้อง รวมไปถึงวงศาคณาญาติของผู้มีอำนาจทั้งหลาย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องและการบูรณาการร่วมกัน ทั้งในด้านอำนาจหน้าที่และด้านความสัมพันธ์ส่วนตัว ดังจะเห็นได้จากความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา กับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดี ทั้งในแง่ความสัมพันธ์ทางการเมืองและความสัมพันธ์ส่วนตัว เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าวนี้ ส่งผลให้การประสานประโยชน์และความร่วมมือในด้านต่างๆ ปราศจากปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามอำนาจหน้าที่ และมีสัมพันธ์ส่วนตัว รวมไปถึงด้านการให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาอีกด้วย เช่นกัน

1.2.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

การดำเนินงานตาม โครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา สามารถประสานงานเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เป็นอย่างดี¹¹ (สัมภาษณ์ 13 มิถุนายน 2560) แนวทางการพัฒนาเป็นไปตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาร่วมกัน จึงทำให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ¹² (สัมภาษณ์ 23 มิถุนายน 2560) ซึ่งผลการสนับสนุนงบประมาณที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่ดี เป็นรูปธรรมในพื้นที่ได้แก่ ถนน สะพาน¹³ (สัมภาษณ์ 19 มิถุนายน 2560) ส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่เกินศักยภาพที่ได้รับการสนับสนุนมา¹⁴ (สัมภาษณ์ 14 มิถุนายน 2560) อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านอื่นๆ โดยการประสานขอรับความช่วยเหลืออย่าง เช่น เครื่องสูบน้ำ รถแบ็คโฮ เพื่อใช้ใน

¹¹ นุกูล สนธิ. (2560, 13 มิถุนายน). รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

¹² สรศักดิ์ สุภบุญมี. (2560, 26 มิถุนายน). ผู้อำนวยการกองช่างองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

¹³ วิเชียร กิจถาวร. (2560, 16 มิถุนายน). ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

¹⁴ วิโรจน์ ไหญ่ยงศ์. (2560, 14 มิถุนายน). รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

การขุดลอกลำคลอง¹⁵ (สัมภาษณ์ 19 มิถุนายน 2560) และนอกจากการสนับสนุนงบประมาณโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่แล้ว ยังได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือประเภทถุงยังชีพ ข้าวสาร อาหารแห้ง น้ำดื่ม ยารักษาโรค และจำพวกถุงเพื่อใส่ทรายกั้นน้ำ เป็นต้น¹⁶ (สัมภาษณ์ 21 มิถุนายน 2560) ความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ดี ทำให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเรื่อยมา ระหว่างปีงบประมาณ 2557-2560¹⁷ (สัมภาษณ์ 14 มิถุนายน 2560) พิจารณาแล้วว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สมควรจัดทำแผนพัฒนารองรับในระยะยาว¹⁸ (สัมภาษณ์ 14 มิถุนายน 2560) เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบท ยังต้องใช้งบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอีกมาก¹⁹ (สัมภาษณ์ 25 มิถุนายน 2560) นับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีการบูรณาการแผนพัฒนาร่วมกัน ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นไปในแนวทางที่ดี²⁰ (สัมภาษณ์ 23 มิถุนายน 2560)

กล่าวได้ว่า จากการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในตำบลวังพัฒนา เกี่ยวกับด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา พบว่า มีมุมมองที่สอดคล้องต้องกัน สำหรับผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว คือ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้น เป็นเพราะว่าความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดี ในฐานะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน จึงนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ มีการบูรณาการประสานประโยชน์ร่วมกัน เป็นต้น

¹⁵ อภิรักษ์ คำเรือง. (2560, 19 มิถุนายน). เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

¹⁶ สมชาย ลอยลม. (2560, 21 มิถุนายน). สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา หมู่ที่ 1. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

¹⁷ สัตถาวรธรรม ชาวหน้าไม้. (2560, 14 มิถุนายน). สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา หมู่ที่ 8. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

¹⁸ เพียว สุขันธ์. (2560, 14 มิถุนายน). ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังพัฒนา. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

¹⁹ บุญมี พวงเงิน. (2560, 25 มิถุนายน). ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 5 ตำบลวังพัฒนา. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

²⁰ ชลธกรณ์ เกตุงาม. (2560, 26 มิถุนายน). ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 4 ตำบลวังพัฒนา. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.]

2. ผลการดำเนินงานของอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ระหว่าง (พ.ศ. 2548-2552)

ผู้ศึกษาวิจัย ขอนำเสนอผลการดำเนินงานของอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คือ นายปองพล หรือ นายเล็ก กิจบำรุง (ชื่อเดิม) ในระหว่างปี พ.ศ. (2548-2552) ซึ่งเป็นระยะเวลารวม 4 ปี ในการดำรงตำแหน่งของอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา มาศึกษาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนปัจจุบัน คือ นายสรวิชัย อรรถภาพ ระหว่างปี พ.ศ. (2557-2560) ตามที่ได้นำเสนอผลการดำเนินงานไว้แล้วข้างต้น โดยนำแนวคิดระบบอุปถัมภ์ (Patron) และความสัมพันธ์ทางการเมือง (Political Relations) ที่มีความใกล้ชิดกัน รวมถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีต่อกัน มาศึกษาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นตัวขับเคลื่อนกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา สมัยที่ผู้บริหารทั้งสองท่านดำรงตำแหน่งอยู่ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมา ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้นำผลการดำเนินงาน มาศึกษาเปรียบเทียบว่าผลการดำเนินงานของผู้บริหารองค์การปกครองท้องถิ่น ท่านใด มีผลการดำเนินงานเป็นที่น่าประทับใจ และพึงพอใจของประชาชนภายในท้องถิ่นกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ณ เวลานั้น

คณะผู้บริหารของอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ประกอบด้วย นายปองพล หรือ นายเล็ก กิจบำรุง (ชื่อเดิม) เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา นายณรงค์ ภูธรธรรม เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 1 และนายจิรพันธุ์ อรรถภาพ เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 2 โดยมีนางประไพ โทณะบุตร เป็นเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ซึ่งนายปองพล หรือ เล็ก กิจบำรุง เป็นชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านหนองคต บิดา มารดา ชื่อ นายทองหล่อ และนางขันทอง กิจบำรุง สมรสกับนางลำดวน กิจบำรุง มีบุตรธิดาด้วยกัน 2 คน ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 29 หมู่ที่ 3 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระดับการศึกษาจบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จากศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และระดับอุดมศึกษาจบจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยดำรงตำแหน่งผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในระหว่างปีพ.ศ. 2548-2552 รวมระยะเวลาหนึ่งสมัย และผู้ศึกษาวิจัยได้สัมภาษณ์อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา และผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา กับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา กล่าวว่า ความสัมพันธ์ทางการเมือง มีการประสานขอความช่วยเหลือกันตามปกติ ในฐานะที่เป็นนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ส่วนด้านการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะทำเป็นหนังสือไปขอรับการสนับสนุน โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ได้รับการสนับสนุนบ้างพอสมควร แต่ไม่ต่อเนื่อง (สัมภาษณ์ 14 มิถุนายน 2560)

สอดคล้องกับนายณรงค์ ภูธรธรรม อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 1 กล่าวว่า สมัยที่กระผมอยู่ในคณะบริหารในระยะเริ่มแรก ก็ได้มีความสัมพันธ์ทางการเมืองกับทางนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยามากเท่าใดนัก เพราะเหตุว่าเพิ่งเข้ามาสมัยแรก ความสัมพันธ์ทางการเมืองก็ยังมีไม่มากพอ ซึ่งในปีถัดมา ก็เริ่มมีการติดต่อประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณบ้าง ในสิ่งที่มีความจำเป็นที่องค์การบริหารส่วนตำบลขาดอย่าง เช่น เครื่องสูบน้ำ รถแบ็คโฮร์ ส่วนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ได้รับการสนับสนุนพอสมควรขาดความต่อเนื่อง (สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2560)

สอดคล้องกับนายจิรพันธุ์ อรรถภาพ อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 2 กล่าวว่าสมัยนั้น ต้องยอมรับว่าคณะผู้บริหารยังขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางการเมืองอยู่มาก เหตุผลเพราะว่าเข้าสู่การเมืองสมัยแรก จึงทำให้การพัฒนาช่วงปีแรก จะบริหารด้วยงบประมาณรายจ่ายปกติเป็นส่วนใหญ่ แต่พอเริ่มเข้าสู่ปีที่ 2 การพัฒนามีเพิ่มมากขึ้น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มมากขึ้น งบประมาณที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีไม่เพียงพอ จึงดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการสนับสนุนพอสมควร แต่เป็นไปด้วยความล่าช้า (สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม 2560)

สอดคล้องกับนายเสนาะ กิจสวัสดิ์ อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา หมู่ที่ 1 ในสมัยนายปองพล หรือ เล็ก กิจบำรุง เป็นนายก กล่าวว่า นายกปองพล กิจบำรุง ท่านเป็นคนที่มีความรู้และนโยบายทางการเมืองชัดเจน โดยเน้นการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด ซึ่งในแต่ละโครงการที่ดำเนินการก่อสร้างนั้น จะต้องเกิดประโยชน์ต่อประชาชนภายในท้องถิ่นมากที่สุด สังเกตได้จากการพัฒนาพื้นที่ที่เกิดจากเงินงบประมาณเป็นหลัก ส่วนเงินนอกงบประมาณ หรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนนั้น นับว่ามีน้อยมาก (สัมภาษณ์ 22 พฤษภาคม 2560)

สอดคล้องกับ นายจิรโรจน์ สุขทรัพย์ศรี อดีตประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา กล่าวในทัศนะมุมมองที่ว่า การพัฒนาท้องถิ่นในสมัยนั้น จะเน้นหนักทางการเมืองบริหาร

ตามรูปแบบของงบประมาณรายจ่ายปกติเสียมากกว่า ซึ่งต่างกับสมัยนี้ ยังคงมีนอกเหนือจากงบประมาณรายจ่ายตามปกติ โดยดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก คือ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งถ้าเปรียบเทียบขีดความสามารถด้านการบริหารอาจจะดีกว่าผู้บริหารยุคปัจจุบัน สืบเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ภายในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนาเป็นที่ประจักษ์ (สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2560)

กล่าวโดยสรุป จากการที่ผู้ศึกษาวิจัยได้นำเสนอผลการดำเนินงานระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนปัจจุบันกับอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารองค์การปกครองท้องถิ่นอยู่นั้น มาเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน โดยใช้กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ทางการเมืองในเชิงอุปถัมภ์ เป็นตัวขับเคลื่อนในการดำเนินการทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้น จากการศึกษาวิจัย พบว่า ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนปัจจุบัน มีผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจ มากกว่าอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ผลการดำเนินงานดังกล่าวได้นำเสนอแล้วข้างต้น ประกอบกับผู้ศึกษาวิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งอดีตผู้บริหารและอดีตรองนายกทั้งสองท่าน พร้อมกับอดีตสมาชิก และอดีตประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานสภาในสมัยอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนานั้น และอดีตประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาดังกล่าว ปัจจุบันยังคงดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ด้วย ต่างก็มีแนวคิดและมุมมองที่สอดคล้องต้องกันว่าในระหว่างที่อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาดำรงตำแหน่งอยู่นั้น ก็ได้มีการติดต่อประสานเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้วย เช่นกัน แต่ก็มิได้มุ่งเน้นมากนัก ซึ่งเป็นเพราะปัญหาทางด้านความสัมพันธ์ทางการเมือง หรือเกิดจากเป็นนักการเมืองสมัยแรก และสมัยเดียวก็ได้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการดำเนินงานไม่ต่อเนื่องและเป็นที่พอใจเท่าใดนัก ซึ่งต่างจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาคนปัจจุบัน เป็นนักการเมืองติดต่อกันมาแล้วสองสมัย ประสบการณ์และความสัมพันธ์ทางการเมืองในการประสานประโยชน์ร่วมกัน ย่อมมีมากกว่าเป็นธรรมดา

หากกล่าวถึง อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มีลักษณะที่เป็นหน้าที่กว้างในภาพรวม เช่น การประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การคุ้มครองดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น เป็นต้น ซึ่งเป็นภารกิจขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ในระดับบน อันเหมาะสมกับลักษณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีลักษณะของการกำหนดภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในภาพรวมกว้างเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การสนับสนุนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น การจัดตั้งดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย รวมการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม เป็นต้น แต่ก็ยังมีภารกิจอื่นที่กำหนดไว้เหมือนกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ โดยยังไม่แบ่งกันให้ชัดเจน เช่น การศึกษา เป็นต้น (ปธาน สุวรรณมงคล 2555: 212)

ซึ่งในความเห็นของผู้ศึกษาวิจัยแล้ว เห็นว่า กฎหมายทั้งสองฉบับ ที่กำหนดให้องค์กรขนาดใหญ่ มีอำนาจหน้าที่สนับสนุนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นนั้น เป็นการกำหนดขึ้นมาในลักษณะภาพกว้างมาก ซึ่งในทางปฏิบัติก็ได้ดำเนินการอยู่แล้ว หากแต่ผลตอบรับในทางปฏิบัตินั้น เป็นไปอย่างล่าช้าหรือไม่ค่อยได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร จึงทำให้ต้องมีการดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น หรือขอรับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากส่วนกลาง เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภายหลังที่ชนะการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552 ถือเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่าง นายปองพล กิจบำรุง หรือ เล็ก กิจบำรุง (ชื่อเดิม) อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายสรายุทธ ธรรมภาพ ผู้สมัครชิงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา หมายเลข 2 ซึ่งผลปรากฏว่า นายสรายุทธ ธรรมภาพ ชนะการเลือกตั้งได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาคนใหม่ และได้แถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามครรลองของกฎหมายที่บัญญัตินายกได้แถลงนโยบายพร้อมแสดงวิสัยทัศน์ (vision) ในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับท้องถิ่นว่าจะทำอะไร และพัฒนาตรงไหน อย่างไรบ้าง ออกเป็นข้อๆ ตามที่ผู้ศึกษาวิจัยได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

สำหรับการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดี มีการพบปะ แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นร่วมกันบ่อยครั้งเป็นประจำ ในการประชุมประจำเดือน ทั้งที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเจ้าภาพ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าภาพเอง ความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นไปในลักษณะเชิงอุปถัมภ์ (Patron) แบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

อาจกล่าวได้ว่า ระบบอุปถัมภ์ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่พึ่งพิงกันอย่างแนบแน่น ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้ถูกอุปถัมภ์ (Patron-Client Relationship) ในสังคมของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการผูกพันด้วย “การพึ่งพิง” “บุญคุณ” และการตอบแทน โดยผู้อุปถัมภ์ จะเป็นที่พึ่งพิงของผู้ถูกอุปถัมภ์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนตัวหรือตำแหน่งหน้าที่ของตน ผู้อุปถัมภ์บางคนที่มีทรัพยากรอำนาจมาก เช่น ความมั่นคง และหรือตำแหน่งที่สูง สามารถใช้ทรัพยากรอำนาจในการอุปถัมภ์ผู้คนที่อยู่ในเครือข่ายการอุปถัมภ์ได้มาก จนบางครั้งถูกเรียกว่า “เจ้าพ่อ” ก็ไม่น้อย (อ้างแล้วใน ยุทธพร อิศรชัย, หน้า 31)

หากกล่าวถึง ความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายอัครเดช ผ่องลำเจียก ซึ่งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 1 กล่าวว่า มีความสัมพันธ์ (Relations) ในระดับหนึ่ง แต่ไม่ถึงขนาดเป็นฐานเสียง แต่ว่ามีอะไร ก็จะประสานงานไปในสิ่งที่เราคาดและจำเป็น เช่น ในกรณีอุทกภัย ทางเราก็จะขอความช่วยเหลือเรื่อง กระจายทราย อาหารน้ำดื่ม หรือเครื่องสูบน้ำ ในยามหน้าแล้ง เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร หรือแม้แต่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอความช่วยเหลืออะไร ถ้าทางองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา สนับสนุน ช่วยเหลือ ได้ ทางเราก็ยินดีสนับสนุน

สอดคล้องกับ นายจิรพันธุ์ อรรถภาพ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 2 กล่าวว่า ความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดีประสานประโยชน์ร่วมกันตลอดมา ส่วนใหญ่ก็ประสานผ่านทางเลขาท่านนายกมากกว่า

คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ปัจจุบัน ประกอบด้วย นายสรวิฑู อรรถภาพ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา นายอัครเดช ผ่องลำเจียก เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนที่ 1 และนายจิรพันธุ์ อรรถภาพ เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนที่ 2 โดยมีนางสาวททยา สนธิวงศ์ เป็นเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งนายสรวิฑู อรรถภาพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา พื้นเพเป็นชาวบ้านวังชะโด ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บิดาชื่อนายพิน และมารดา ชื่อนางแสง อรรถภาพ สมรสกับนางสุกัญญา อรรถภาพ มีบุตรธิดาด้วยกัน 3 คน เป็นชาย 1 คน และหญิง 2 คน จบการศึกษา ระดับประถมศึกษาจากโรงเรียน วัดวังชะโด ระดับมัธยมต้นและมัธยมปลาย จบจากการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานีจังหวัดปทุมธานี ท่านมีความสนใจทางด้านการเมืองท้องถิ่นมาก ซึ่งในปี พ.ศ. 2549 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) และก็ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งสมัย

และสมัยต่อมา ในปี พ.ศ. 2552 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลปรากฏว่าได้รับการเลือกตั้ง นับแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน

ภายหลังที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมาเกือบสองสมัย ทำให้นายกมีความใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยกับเหล่าบรรดานายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอีกหลายแห่ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นางสมทรง พันธุ์เจริญวรกุล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรียกว่าใกล้ชิดสนิทสนมกันดี มีการประชุมพบปะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นร่วมกันบ่อยครั้งที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเจ้าภาพ และหรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นเจ้าภาพเอง รวมถึงมีการพบปะสังสรรค์ร่วมกันตามงานการกุศล และงานส่วนตัวต่างๆ ด้วย เหตุผลดังกล่าว จึงนำไปสู่ความสัมพันธ์ทางการเมืองในลักษณะเชิงอุปถัมภ์แบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน หากพิจารณาในเชิงลึกความสัมพันธ์ทางการเมือง ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองนี้ เกิดจากกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองที่อาศัยความใกล้ชิดสนิทสนมและคุ้นเคยกัน รวมถึงการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นด้วยกัน และเป็นผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเหมือนกันนั้น ส่งผลในแง่ดีให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรื่อยมาระหว่างปีงบประมาณ 2557-2560 จึงกล่าวได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีโครงสร้างทางสังคมที่สลับซับซ้อนและประกอบด้วย สถาบันอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ทำให้สังคมไทยดำรงอยู่ได้อย่างเป็นปึกแผ่น อันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ซึ่งสถาบันเหล่านี้ไม่ได้ดำรงอยู่แบบโดดๆ หากแต่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกันตามบทบาทหน้าที่ ฐานะหรือตำแหน่งของบุคคลในสังคมเหล่านี้ เรียกว่า “สภาพทางสังคม” ในขณะเดียวกัน ทุกคนย่อมทำตามบทบาทและสถานภาพของตนเอง ด้วยเหตุนี้เองที่ก่อให้เกิดชั้นทางสังคมที่มีความแตกต่างทางด้านฐานะอำนาจหน้าที่ ระบบชั้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะส่งอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ของคนในเชิงอุปถัมภ์ที่อีกฝ่ายเป็นผู้ให้ จะเป็นบุคคลที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากร ความมั่งคั่ง และอำนาจ และเป็นคนในชนชั้นที่เหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นผู้รับ ซึ่งเป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

สอดคล้องกับ แนวคิดระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสัมพันธ์ทางการเมือง มีลักษณะในเชิงอุปถัมภ์ และเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน การอุปถัมภ์ในลักษณะเป็นการช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และด้านสังคม ส่วนผู้รับการอุปถัมภ์ต่างตอบแทน ในด้านการแลกกับการลงคะแนนเสียงที่มีต่อการเลือกตั้งในแต่ละครั้งที่เกิดขึ้นและ

เกี่ยวข้อง รวมถึงด้านอื่นๆ ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้ หากพิจารณาในแง่สภาพสังคมที่เป็นชนบทอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ระบบเครือญาติ การพึ่งพิง ผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ยังมีความจำเป็น แต่หากพิจารณาอีกแง่มุมหนึ่งความสัมพันธ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้ นับว่า ส่งผลดีต่อการสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยรวม สามารถตอบสนองความต้องการได้ในระดับหนึ่ง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารวิชาการต่างๆ และโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลวังพัฒนาโดยเลือก เฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหาร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในตำบลวังพัฒนา รวมทั้งสิ้น 20 คน ผลการศึกษานี้สรุปได้ ดังนี้

1.1 สรุปว่า ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาเกิดจากการขาดงบประมาณดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพราะว่างบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนานั้น มีอยู่อย่างจำกัด คือ งบประมาณรายจ่ายประจำปี มีมากกว่างบรายจ่ายเพื่อการลงทุน ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามเป้าหมาย และนโยบายได้

1.2 สรุปว่า ความสัมพันธ์ทางการเมือง มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดี มีการพบปะแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นร่วมกันบ่อยครั้งในการประชุมประจำเดือน ที่ทางจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเจ้าภาพ และหรือที่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเจ้าภาพเอง รวมถึงการพบปะสังสรรค์กันตามงานการกุศลต่างๆ ซึ่งความสัมพันธ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้ เป็นไปในลักษณะเชิงอุปถัมภ์แบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เรื่อยมา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560

1.3 สรุปว่าข้อเสนอแนะ มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านถนน ควรมีการปรับปรุงถนนทั้งหมดให้เป็นถนนคอนกรีต หรือถนนลาดยางทุกเส้น 2) ด้านไฟฟ้า ควรมีการขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุม

ทุกพื้นที่ รวมถึงไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะที่ชำรุดควรปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน 3) ด้านระบบประปาหมู่บ้าน ควรมีการปรับปรุงระบบท่อทดแทนท่อเก่าที่ชำรุด รวมถึงปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาให้ได้มาตรฐาน และ (4) ด้านแหล่งน้ำลำคลองก่อนการขุดลอก ควรมีการสำรวจในจุดที่ตื้นเขินและทิศทางการไหลของน้ำเพื่อการระบายน้ำที่ดี พร้อมกับมีมาตรการกำจัดผักตบชวาตามแหล่งน้ำคูคลองเป็นระยะๆ

2. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารวิชาการต่างๆ และโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ภายในตำบลวังพัฒนาโดยเลือก เฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหาร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในตำบลวังพัฒนา รวมทั้งสิ้น 20 คน ซึ่งผลการศึกษาวิจัยมี ดังนี้

2.1 พบว่า ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เกิดจากการขาดงบประมาณดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพราะว่างบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนานั้น มีอยู่อย่างจำกัด คือ งบประมาณรายจ่ายประจำปีมีมากกว่างบบุคลากรลงทุน ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายได้

2.2 พบว่า ความสัมพันธ์ทางการเมือง มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันดี มีการพบปะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นร่วมกันบ่อยครั้ง ในการประชุมประจำเดือนที่ทางจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเจ้าภาพ และหรือที่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเจ้าภาพเอง รวมถึงการพบปะสังสรรค์กันตามงานการกุศลต่างๆ ซึ่งความสัมพันธ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้ เป็นไปในลักษณะเชิงอุปถัมภ์แบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา เรื่อยมาระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2560 รายละเอียด ดังนี้

2.2.1 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2557 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก 1 ตัว ขนาดกว้าง 5.00 เมตร ยาว 15.00 เมตร งบประมาณดำเนินการ 950,000 บาท

สถานที่ดำเนินการก่อสร้างบริเวณข้ามคลองโพงพงฝั่งตะวันตก หมู่ที่ 4 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซำย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2.2 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2558 ได้รับการสนับสนุนเครื่องจักรกลพร้อมกับเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อดำเนินการขุดลอกคลองภายในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซำย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2.3 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2559 ได้รับการสนับสนุนเป็นการปรับปรุงถนนลาดยางแอสฟัลต์ติกคอนกรีต ขนาดกว้าง 6.00 เมตร ยาว 490.00 เมตร งบประมาณดำเนินการ 1,440,000 บาท บริเวณก่อสร้างสายคอนมะเกลือ - คอนผักขม หมู่ที่ 6 ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซำย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2.4 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2560 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องสูบน้ำ ขนาดใหญ่ 2 เครื่อง เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ทำนาปรัง ภายในเขตพื้นที่ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซำย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 การดำเนินโครงการก่อสร้างถนนขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จะต้องทำการศึกษาความเหมาะสมของการก่อสร้าง เพราะถนนส่วนใหญ่เป็นถนนดินและถนนลูกรัง ซึ่งขนานไปกับลำคลอง อาจเกิดการทรุดตัวของถนนได้ โดยใช้ข้อมูลด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาประกอบในการตัดสินใจ การออกแบบก่อสร้างจะต้องดำเนินการตามคุณลักษณะและหลักเกณฑ์ของการออกแบบถนน เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ และเปิดให้บริการแก่ประชาชนในระยะหนึ่งแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบล ควรต้องทำการติดตามประเมินผลโครงการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง หรือพัฒนาการให้บริการให้ดีขึ้นต่อไป

3.1.2 การดำเนินโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำการศึกษาความเหมาะสมของการติดตั้ง โดยการสำรวจสภาพไฟฟ้าสาธารณะที่ติดตั้งอยู่ในปัจจุบันว่ามีส่วนใดที่เป็นไปตามมาตรฐานแล้ว และส่วนใดที่ต้องทำการแก้ไขปรับปรุงหรือดำเนินการติดตั้งขึ้นใหม่ การสำรวจดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้มีบุคคลรับผิดชอบอย่างชัดเจน และควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การติดตั้งเป็นไปอย่างถูกต้องปลอดภัยได้มาตรฐาน ในการติดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถเลือก

รูปแบบของการติดตั้งได้ตามความเหมาะสม เมื่อติดตั้งเสร็จแล้ว ควรทำการติดตามประเมินผล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงโครงการต่อไป

3.1.3 การดำเนินโครงการติดตั้งระบบประปาชุมชน ควรเริ่มต้นด้วยการศึกษาความเหมาะสมของการติดตั้ง โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีมีระบบประปาชุมชนอยู่แล้ว และกรณีที่ยังไม่มี ปัจจัยสำคัญของการติดตั้งประปาชุมชน คือ การจัดเตรียมหาแหล่งน้ำดิบที่เพียงพอ ทั้งนี้ การนำน้ำจากแหล่งน้ำดิบมาใช้ในการผลิตประปา จะต้องมีการวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพน้ำ เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงจะทำให้ น้ำมีความปลอดภัย สำหรับการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค ระบบประปาชุมชน แบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ แบบบาดาลและแบบผิวดิน การออกแบบประปา จะต้องทำโดยผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง และเมื่อติดตั้งเสร็จแล้ว จะต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง หรือพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

3.1.4 การดำเนินโครงการขุดลอกลำคลองขององค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละครั้ง ควรเริ่มต้นด้วยการสำรวจศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมในแง่ของปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ สำรวจเส้นทางไหลของน้ำ จุดต้นเงิน และปัญหาฝักตบชวาที่ขึ้นปกคลุมลำคลอง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายหลังการขุดลอกคลอง และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ ควรมีมาตรการดำเนินการเป็นระยะๆ รวมทั้งการติดตามและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3.2 ข้อเสนอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.2.1 เห็นควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ดำเนินการปรับปรุงถนนภายในเขตพื้นที่ ให้เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก (คสล.) หรือถนนลาดยางทุกเส้น

3.2.2 เห็นควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และปรับปรุงไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะที่ชำรุดให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เพื่อเป็นการป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดจากพวกมิจฉาชีพ และการเดินทางสัญจรไปมาของประชาชนในเวลาค่ำคืนได้อย่างสะดวกปลอดภัย

3.2.3 เห็นควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ดำเนิน การวางระบบท่อประปาใหม่ ทดแทนระบบท่อเก่าที่เสื่อมสภาพ และควรก่อสร้างถังพักน้ำให้มีระดับที่สูงกว่าเดิม เพื่อเพิ่มแรงดันน้ำ ควรทำความสะอาดถังพักน้ำเป็นระยะๆ เพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานของน้ำประปา

3.2.4 เห็นควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา ก่อนการดำเนินการขุดลอกลำคลอง ในเขตพื้นที่ของตำบลวังพัฒนา มีการสำรวจจุดที่ต้นเงิน และทิศทางการไหลของน้ำ ทั้งนี้ เพื่อการระบายน้ำที่ดี และควรมีมาตรการ ในการกำจัดฝักตบชวาและวัชพืชตามแหล่งน้ำคูคลอง เพื่อมิให้กีดขวางทางระบายน้ำ เป็นระยะๆ

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยฉบับนี้ มุ่งเน้นด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา กับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่ายังมีข้อมูลบางประการขาดความครอบคลุมและรอบด้าน โดยเฉพาะด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองดีพอนัก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเงื่อนไขของเวลาที่มีจำกัด ผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่า ควรมีการศึกษา วิจัยเพิ่มเติม เพื่อให้การศึกษาวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กองราชการส่วนตำบล, กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2539). “แนวทางและผลการปฏิบัติงานร่วมกับ อบต. ในปีที่ผ่านมา”. *เทศาภิบาล*, 91(6), (มิถุนายน 2539).
- กิตติยา เกษมสุข.(2554).การเมืองในการจัดทำงานประมาณของเทศบาลนครลำปาง พ.ศ.2546-2553: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นจาก <http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/32035>
- โกวิทช์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นว่าด้วยทฤษฎีแนวคิดและหลักการ*. บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด: กรุงเทพฯ:
- .....(2544). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- .....(2546). *วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์. คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- สำนักงาน. (2543). *สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบริหารเมืองและสังคมที่ดี*. นนทบุรี: สถาบันข้าราชการพลเรือน.
- ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2558 ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2559 ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2560 ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- จिरพันธ์ อรรถภาพ. (2560, 1 พฤษภาคม). อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 2 .ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.
- จिरโรจน์ สุขทรัพย์ศรี.(2560, 25 เมษายน). อดีตรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.
- ชูวงศ์ ฉายบุตร. (2539). *การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์แฉะพรินท์ติ้ง จำกัด.

- ฐิติมา จันทร์วิสิทธิ์. (2553). *การวิเคราะห์งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลตำบลไผ่กองดิน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี*. สืบค้นจาก <http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/1088/Thitima>
- ณรงค์ ภูธรธรรม. (2560, 24 พฤษภาคม). *อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา คนที่ 1. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา*.
- ณรงค์ สัจพันโรจน์. (2538). *การจัดทำอนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดินทฤษฎีและการปฏิบัติ. บทวิชาการพิมพ์: กรุงเทพฯ*. สืบค้นจาก <http://www.plan.rbru.ac.th/download/know.pdf>
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ดารุณี พุ่มแก้ว. (2560). *เงินอุดหนุนเฉพาะกิจและความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่นในประเทศไทย*. สืบค้นจาก <http://file:///c:/Users/Administrator/Download/15-1-6.pdf>
- ธิดารัตน์ สืบญาติ. (ม.ป.ป.). *ความเหลื่อมล้ำทางการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในเขตจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นจาก <http://pws.npru.ac.th/chanokchone/data/files>
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2560). *การกระจายอำนาจทางการคลัง: ปัญหาและแนวทางแก้ไข*. สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นจาก <http://file:C:/Users/Administrator/Downloads/15-1-5 pdf>
- บรรเจิด สิงคะเนติ, ดารุณี พุ่มแก้ว. (2560). *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในมิติปัญหาการคลัง. “ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่จะส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในทศวรรษหน้า. (ทุนวิจัยเมธีวิจัยอาวุโสจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ผ่านศูนย์บริการวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประจำปี 2559-2561)*. สืบค้นจาก http://file:/Users/Administrator/Downloads/107693_Article%20Text-273916-1-10-20171229.pdf
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). *การปกครองท้องถิ่น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์. มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). “แนวคิดการเมืองท้องถิ่น” *การเมืองท้องถิ่น: การเมืองของใคร โดยใคร และเพื่อใคร* (บทที่ 1, น.17, 24,50-52,53,65,67,91-92,98-100,105,136). นนทบุรี: สำนักพิมพ์จุฬารัตน์.

- ปธาน สุวรรณมงคล. (2555). “ การเมืองการบริหารท้องถิ่นไทย ” การเมืองการบริหารท้องถิ่นไทย
เปรียบเทียบ: โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งตำรา (บทที่ 8, น.212). นนทบุรี: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปิยธิดา โคนโพธิ์. (2555). *ปัญหาการคลังท้องถิ่นศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
คณะรัฐประศาสนศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
สืบค้นจาก <http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2555/b181846.pdf>
- ปิยนาด บุนนาค. (2557). “ระบบเครือข่ายและระบบอุปถัมภ์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา
วิวัฒนาการการเมืองไทย* (หน่วยที่ 5, น. 214-215). นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปองพล กิจบำรุง. (2560, 14 มิถุนายน). *อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนาความสัมพันธ์
ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล
วังพัฒนา*.
- แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา.(พ.ศ. 2560-2563). ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.(2560).
องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- แผนพัฒนาสามปี. (พ.ศ.2560 - 2562). ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.(2560).
องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- แผนพัฒนาสี่ปี. (พ.ศ.2561- 2564). ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.(2561).
องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- แผนอัตรากำลัง 3 ปี. (พ.ศ. 2558-2560). ปรับปรุง (ครั้งที่1) ขององค์การบริหารส่วนตำบลวัง
พัฒนา.(2558). องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 [ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124/ตอนที่
2 ก/หน้า 2/8 มกราคม 2550]
- พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง
(ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 [ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 126/ตอนที่ 84ก/หน้า 8 /
6 พฤศจิกายน 2552]

- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว.(2541). “ การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางอำนาจ” ใน *ชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์* (หน่วยที่ 10, น. 464,470). นนทบุรี: สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุทธพร อิศรชัย.(2555). “รูปแบบ พฤติกรรม และปัญหาของกระบวนการในการเมืองการปกครองท้องถิ่น” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการเมืองการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ* (หน่วยที่ 2, น. 2-19). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชนนทร์ นพณัฐวงศกร, ภูกิจ ยลชญาวงศ์,รวีวงศ์ ศรีทองรุ่ง. (RTUNC 2017). ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.(การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 2 “ การวิจัย 4.0 เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง และยั่งยืน ”. สืบค้นจาก [http://jes.rtu.ac./rtunc2017/pdf/OralPresentation/Oral](http://jes.rtu.ac./rtunc2017/pdf/OralPresentation/Oral%20กลุ่ม%205%20มนุษยศาสตร์%20และ%20สังคมศาสตร์/OSC_67_full.pdf) กลุ่ม 5 มนุษย์ศาสตร์ และสังคมศาสตร์/OSC_67_full.pdf
- รสริน อินสว่าง.(2556).ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการกับความพึงพอใจของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตจังหวัดนครปฐม : มหาวิทยาลัยสยาม. สืบค้นจาก <http://www.research-system.siam.edu>
- วาทิตย์ เรียมริมมะดัน.(2556). *ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา.* (โครงการงานวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). การบริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภคสาขาวิชาวิศวกรรมโยธา สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. สืบค้นจาก. <http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/bitstream/123456789/5274/1/Fulltext.pdf>
- สกันธ์ วรัญญูวัฒนา.(2551). “ ระบบเงิน โอนและเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ใน *เอกสารการสอนการบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* (หน่วยที่ 6,น. 236). กรุงเทพฯ: จัดพิมพ์โดย บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- สถาพร โภคานท, แสงเทียน อธิพิงศ์, พันธุ์นิกุล, กภาพ ทรัพย์สมบูรณ์.(2556). *โครงสร้างพื้นฐานกับการพัฒนาประเทศไทย : อดีตสู่ ปัจจุบัน* (ภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์): มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัอยุธยาอุบลราชธานี. สืบค้นจาก <http://www.sdhabhon.com/BuildingDesign/UBRC3-keynote.pdf>.

- สามารถ ยี่งำแหง. (2553). *แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชาวบ้านในท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา:*
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี: จังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นจาก
http://www.eng.sut.ac.th/ce/ce_course/download/struc/21SAMART/SAMART.pdf
- สายชล เพชรตระหง่าน.(2552).การนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มาปรับ
ใช้กับกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาปัจจัยส่งผลกระทบต่อการจัดสร
งงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสำนักงานเขตคลองสาน. สืบค้นจาก
<http://www.digi.library.tu.ac.th/thesis/po/1329/01title-tables.pdf>
- เสนาะ กิจสวัสดิ์. (2560, 22 พฤษภาคม). *อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา หมู่
ที่ 1. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การ
บริหารส่วนตำบลวังพัฒนา.*
- อัคเดช ผ่องลำเจียก.(2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. (สารนิพนธ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี,
กรุงเทพฯ.*
- อัชกรณ วังศรีปริดี, ชัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา. (2558). การกระจายอำนาจกับความเหลื่อมล้ำของ
การคลังท้องถิ่น: บทวิเคราะห์เงินอุดหนุนทั่วไป กรณีเปรียบเทียบระหว่างประเทศ
อินโดนีเซีย และประเทศไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*. สืบค้นจาก
<http://file:///C:/Users/Administrator/Downloads/13-2-51.pdf>
- อุดม คุมา. (2555). *ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่ผลต่อการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองในตำบลพระบาท อำเภอมือง จังหวัดลำปาง*. สืบค้นจาก
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/JLPRU/article/download/24610/20941>
- อุดมโชค อาษาวิมลกิจ. (2545). *การปฏิรูปองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: บริบทการเมืองกับการ
บริหาร. วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทาลัยเชียงใหม่*. สืบค้นจาก
<http://www.library.polsci.chula.ac.th/dl/753eac8ce807778485f3c53a9f31afe8>
- อุทัย หิริญโต.(2549). *รัฐประศาสนศาสตร์: ลักษณะและมิติต่าง ๆ*. กรุงเทพฯ: เสมารธรรม.
- อภิชาติ แสงอัมพร, จำนง อติวัฒนสิทธิ์. (2556). รูปแบบการบริหารการคลังเทศบาลที่ส่งผลกระทบต่อ
พัฒนาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานการคลังท้องถิ่นในเขตภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 3(2),
(กรกฎาคม-ธันวาคม 2556). สืบค้นจาก [https://www.tci-](https://www.tci-thaijo.org/index.php/EAUHJSoc_Sci/article/view/26887/22812)
[thaijo.org/index.php/EAUHJSoc_Sci/article/view/26887/22812](https://www.tci-thaijo.org/index.php/EAUHJSoc_Sci/article/view/26887/22812)

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศูนย์วิจัยวรรณกรรมราชภัฏ

การแสดงความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ...2560

ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา อำเภอบางชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

*****

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....เชื้อชาติ.....ระดับการศึกษา.....
ตำแหน่ง.....อาชีพ.....ที่อยู่.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
โทรศัพท์.....

1. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
วังพัฒนากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

.....
.....
.....
.....
.....

2. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล
วังพัฒนา.

.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นายสุรศักดิ์ ตรงเที่ยง
วัน เดือน ปีเกิด	1 ตุลาคม พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	ร.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2547
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตำแหน่ง	หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลวังพัฒนา

